

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Η Συμβολή των Ελληνικών Απογευματινών και Σαββατιανών Σχολείων, της Νέας Υόρκης και της Νέας Ιερσέης, στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των Ελλήνων πρώτης, δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενεάς. Μελέτη Περίπτωσης: Απογευματινό σχολείο Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης και Σαββατιανό σχολείο, Του Σωτήρωσ, Ράϊ, Νέας Υόρκης

Μερόπη Κυριάκου

Επιβλέπων Καθηγητής
Χρήστος Δερμεντζόπουλος

Δεκέμβριος 2017

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Η Συμβολή των Ελληνικών Απογευματινών και Σαββατιανών Σχολείων, της Νέας Υόρκης και της Νέας Ιερσέης, στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των Ελλήνων πρώτης, δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενεάς, της Αμερικής.
Μελέτη Περίπτωσης: Απογευματινό σχολείο Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης και Σαββατιανό σχολείο, Του Σωτήρος, Ράϊ, Νέας Υόρκης

Μερόπη Κυριάκου

Επιβλέπων Καθηγητής
Χρήστος Δερμεντζόπουλος

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
Στην Πολιτιστική Πολιτική και Ανάπτυξη
από τη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Δεκέμβριος 2017

Περίληψη

Η πολιτισμική ταυτότητα και πως αυτή διαμορφώνεται είναι το θέμα του παρόντος πονήματος. Πιο συγκεκριμένα, αυτή η μεταπτυχιακή έρευνα, πέραν του θεωρητικού της μέρους ασχολείται με τη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των Ελλήνων πρώτης, δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενεάς, στα απογευματινά και σαββατιανά σχολεία της Νέας Υόρκης και της Νέας Ιερσέης. Χρησιμοποιεί ως μελέτη περίπτωσης το απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως στο Φέρβιου, της Νέας Ιερσέης και το σαββατιανό σχολείο του Σωτήρως Χριστού, στο Ράϊ, της Νέας Υόρκης, όπως και μεμονωμένο υλικό από το απογευματινό σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο Τέναφλαϊ, της Νέας Ιερσέης. Περιλαμβάνει επίσης υλικό από συνεντεύξεις εκπαιδευτικών, διευθυντών και άλλων φορέων.

Η ελληνική παιδεία στην Αμερική, του παρελθόντος και του παρόντος, τα ελληνικά εκπαιδευτήρια τα οποία συναντώνται στις Η.Π.Α, οι φορείς άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής, αποτελούν στοιχεία του περιεχομένου και του ενδιαφέροντος αυτής της διατριβής. Παρουσιάζεται επίσης η έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε σε διάστημα ενός χρόνου. Για το σκοπό αυτό επιλέχθηκαν τρία σχολεία, τα δύο από τα οποία μελετήθηκαν εκτεταμένα με τη μέθοδο της συμμετοχικής παρατήρησης, ενώ το τρίτο με εμβόλιμες επισκέψεις, σε ώρες διδασκαλίας, εκδηλώσεις, συνεντεύξεις με τους εκπαιδευτικούς και τη διευθύντρια. Η έρευνα περιέλαβε επίσης συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς και διευθυντές όπως και συμπλήρωση ερωτηματολογίων από γονείς και μαθητές.

Τα δυο σχολεία που αφορούν τη μελέτη περίπτωσης, βρίσκονται το ένα στην πολιτεία της Νέας Υόρκης και το άλλο της Νέας Ιερσέης. Το τρίτο σχολείο βρίσκεται επίσης στη πολιτεία της Νέας Ιερσέης. Το Ελληνικό σχολείο του Σωτήρως, βρίσκεται στο Ράϊ της Νέας Υόρκης και είναι Σαββατιανό. Το Ελληνικό Σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου, της Νέας Ιερσέης, είναι απογευματινό και το Ελληνικό Σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο Τέναφλάϊ επίσης στη Νέα Ιερσέη, απογευματινό και Σαββατιανό.

Summary

The Cultural Identity and how it is shaped is the theme of this thesis. More specifically, this postgraduate research, apart from its theoretical part, deals with the formation of the cultural identity of the Greeks, 1st, 2nd, 3rd, and 4th Generations, in the afternoon and sabbatical schools of New York and New Jersey. The Greek afternoon school of the Ascension Church in Fairview, New Jersey and the Greek School of Our Saviour, in Rye, New York, are used as case studies, as well as individual material from the afternoon school of St. John the Theologian, Tenafly, New Jersey. The research also includes material from interviews with educators, directors and other stakeholders.

Greek education in America, both of the past and of the present, the Greek schools that one encounters in the United States, and the educational policy makers, are all elements of interest in the content of this dissertation. The research, which took place over the course of a year, is also presented here. Three schools were selected for this purpose; two of which were studied extensively by the participatory observation method, while the third was studied with in-depth visits, during teaching hours and events as well as interviews with its teachers and the Principal. The research also included interviews with educators and principals, as well as the collection of completed questionnaires from parents and students.

The case study examples are two schools, one in the state of New York and the other in New Jersey. The third school is also located in the state of New Jersey. The Greek School of Sotiros, is located in Rye, New York and is a Saturday school. The Greek School of Divine Ascension, in Fairview, New Jersey, is an afternoon program, while the Greek School of St. John the Theologian, in Tenafly also in New Jersey, offers both Afternoon and Saturday programs.

Ευχαριστίες

Καταρχάς θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Χρήστο Δερμεντζόπουλο, για την πολύτιμη καθοδήγηση και εμπιστοσύνη στη διαδικασία εκπόνησης αυτής της διατριβής.

Θερμές ευχαριστίες στους συναδέλφους εκπαιδευτικούς, των ελληνικών απογευματινών και σαββατιανών σχολείων που με την αφοσίωση και τη δουλειά τους προσπαθούν να κρατήσουν την ελληνική ταυτότητα ζωντανή, σε ένα χώρο, γεωγραφικά και πολιτισμικά, μακρινό. Ευχαριστώ τις κοινότητες που συνεργάστηκαν για την επίτευξη αυτής της έρευνας, χωρίς αυτούς δεν θα ήταν δυνατή η ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον διευθυντή κ. Δημοσθένη Τριανταφύλλου, που ακούραστα εργάζεται για τη διάδοση της ελληνικής παιδείας και του ελληνικού πολιτισμού, με την εργασία του να αποτελεί έμπνευση για πολλούς εκπαιδευτικούς.

Και τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου για την πολύτιμη συμπαράσταση, στη διαδικασία ολοκλήρωσης αυτού του μεταπτυχιακού διπλώματος.

Περιεχόμενα

Πρώτο Μέρος

Κεφάλαιο 1 : Εισαγωγή	1
------------------------------------	---

Κεφάλαιο 2: Βασικές έννοιες

2.1 Τι εννοούμε ως έθνος	4
2.1.2 Συλλογική μνήμη και ταυτότητα	5
2.1.3 Συλλογική μνήμη, επικοινωνιακή μνήμη και πολιτιστική ταυτότητα	6
2.2. Η δημιουργία της νεοελληνικής εθνικής ταυτότητας	7
2.2.1 Η Ιστορική εξέλιξη της νεοελληνικής ταυτότητας	7
2.3 Ταυτότητα και διασπορά	10

Δεύτερο Μέρος

Κεφάλαιο 3: Ελληνόγλωσση παιδεία στην Αμερική

3.1 Η ελληνική παιδεία στην Αμερική	12
3.1.2 Το πρώτο ελληνικό σχολείο	13
3.2 Η ελληνική παιδεία σήμερα	14
3.2.1 Ημερήσια ελληνικά σχολεία και charter schools	14
3.2.2 Απογευματινά και σαββατιανά σχολεία	14

Κεφάλαιο 4: Φορείς άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής

4.1 Η Εκκλησία	16
4.1.2 Το Τμήμα ελληνικής παιδείας της Αρχιεπισκοπής	16
4.1.3 Το Γραφείο Παιδείας Αμέσου Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας	16
4.2 Οι ενορίες και οι σχολικές επιτροπές	17
4.3 Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης του Ελληνικού Προξενείου	17
4.4 Ο Σύλλογος Ελλήνων Εκπαιδευτικών Νέας Υόρκης	18

Τρίτο Μέρος

Κεφάλαιο 5: Η έρευνα

5.1 Η διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας μέσα από την άσκηση πολιτικής της διεύθυνσης των σχολείων	20
5.2 Οι δάσκαλοι: φορείς της διαμόρφωσης και της καλλιέργειας	20

Κεφάλαιο 6: Μελέτες Περίπτωσης

6.1 Το ελληνικό απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου της Νέας Ιερσέης	23
6.2 Το ελληνικό σαββατιανό σχολείο, του Σωτήρως, στην πόλη Ράι της Νέας Υόρκης	24
6.3 Το ελληνικό απογευματινό σχολείο, του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο Τέναφλαϊ της Νέας Ιερσέης	25
6.4 Η δομή των επιπέδων διδασκαλίας	26
6.5 Η προσωπική προσέγγιση της πολιτισμικής ταυτότητας από μέρους των εκπαιδευτικών	28
6.6 Σχολικά συγγράμματα εν χρήση	29
6.6.1 Βιβλία για τη διδασκαλία της γλώσσας	30
6.6.2 Αναφορές των συγγραμμάτων σε στοιχεία ταυτότητας	31
6.6.3 Συγγράμματα διδασκαλίας της Ιστορίας, του Πολιτισμού και της Γεωγραφίας	37
6.7 Τα εξώφυλλα των συγγραμμάτων διδασκαλίας	39

Κεφάλαιο 7: Σχολικοί Εορτασμοί

7.1 Ο εορτασμός των Χριστουγέννων	41
7.2 Τελετή αποφοίτησης	43
7.3 Ο Εορτασμός των εθνικών επετείων και η προσέγγιση των εκπαιδευτικών	44
7.4 Οι Εθνικοί εορτασμοί	46
7.4.1 Ο εορτασμός της 28 ^{ης} Οκτωβρίου του 1940	46
7.4.2 Ο εορτασμός της 25 ^{ης} Μαρτίου 1821	54
7.5 Ο εορτασμός των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών γραμμάτων	61

Κεφάλαιο 8: Όψεις και παραστάσεις

8.1 Το εσωτερικό παρουσιαστικό των ελληνικών απογευματινών και σαββατιανών σχολείων	64
---	----

Κεφάλαιο 9: Η Έρευνα σε επίπεδο γονέων και μαθητών

9.1 Οι γονείς	75
9.1.2 Παρατηρήσεις ερωτηματολογίου	77
9.1.3 Συνολικές παρατηρήσεις	78
9.2 Οι μαθητές	81
9.2.1 Συνολικές παρατηρήσεις	82

Κεφάλαιο 10: Εφαρμογή Προγράμματος σε σχολική αίθουσα

10.1 Το εργαστήρι Ιστορίας: Ο Ιερός Βράχος της Ακρόπολης	85
10.2 Αξιολόγηση	90

Κεφάλαιο 11: Παρατηρήσεις και συμπεράσματα

11.1 Παρατηρήσεις από την έρευνα	91
11.2 Συμπεράσματα από την έρευνα	94

Κεφάλαιο 12: Επίλογος

96

Βιβλιογραφία

98

Παράρτημα

105

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Το παρόν πόνημα, καταπιάνεται με το ζήτημα της πολιτισμικής ταυτότητας και πιο συγκεκριμένα πως αυτό προωθείται και διαμορφώνεται στα ελληνικά απογευματινά σχολεία, της Νέας Υόρκης και της Νέας Ιερσέης. Στο πρώτο μέρος αυτής της διατριβής, γίνεται μια επεξήγηση των βασικών εννοιών, έθνος, συλλογική μνήμη και ταυτότητα. Η δημιουργία της νεοελληνική εθνικής ταυτότητα και κυρίως η ιστορική πορεία της δημιουργίας και της επίσημης σκιαγράφησης του τι εστί και τι περιλαμβάνει ο όρος ελληνικό έθνος, απασχολούν επίσης, αυτή τη μεταπτυχιακή διατριβή.

Η ελληνική παιδεία στην Αμερική, του τότε και του σήμερα, οι τύποι των ελληνικών εκπαιδευτηρίων τα οποία λειτουργούν στις Η.Π.Α, οι φορείς άσκησης της εκπαιδευτικής πολιτικής, όπως είναι για παράδειγμα η εκκλησία, το τμήμα Παιδείας της Αρχιεπισκοπής, το Γραφείο Παιδείας Αμέσου Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας, το Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης του Ελληνικού Προξενείου στη Νέα Υόρκη, οι ενορίες και οι σχολικές επιτροπές αλλά και οι σύλλογοι εκπαιδευτικών και ποια η θέση του καθενός στη διαδικασία αυτή της διαμόρφωσης της πολιτισμικής ταυτότητας, απασχολούν το δεύτερο μέρος της διατριβής.

Στο τρίτο μέρος, παρουσιάζεται η έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε σε διάστημα ενός χρόνου. Επιλέχθηκαν για το σκοπό αυτό τρία σχολεία, τα δύο από τα οποία μελετήθηκαν εκτεταμένα με τη μέθοδο της συμμετοχικής παρατήρησης, ενώ το τρίτο με εμβόλιμες επισκέψεις, σε ώρες διδασκαλίας, εκδηλώσεις, συνεντεύξεις με τους εκπαιδευτικούς και τη διευθύντρια κτλ. Τα δυο σχολεία που αφορούν τη μελέτη περίπτωσης, βρίσκονται το ένα στην πολιτεία της Νέας Υόρκης και το άλλο της Νέας Ιερσέης. Το τρίτο σχολείο βρίσκεται επίσης στη πολιτεία της Νέας Ιερσέης. Το Ελληνικό σχολείο του Σωτήρω, βρίσκεται στο Ράϊ της Νέας Υόρκης και είναι σαββατιανό. Το ελληνικό σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου, της Νέας Ιερσέης, είναι απογευματινό και το ελληνικό σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο Τέναφλάϊ της Νέα Ιερσέη, απογευματινό και σαββατιανό.

Για τους σκοπούς επίτευξης της έρευνας πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις και συναντήσεις με τους εκπαιδευτικούς του κάθε σχολείου, τους διευθυντές και τους προέδρους των σχολικών επιτροπών. Δόθηκαν επίσης, ερωτηματολόγια πολλαπλής επιλογής, σε μαθητές και γονείς. Μελετήθηκαν τα βιβλία διδασκαλίας, τα οποία χρησιμοποιούνται στα εν λόγω σχολεία, τα προγράμματα διδασκαλίας, με τη μέθοδο της συμμετοχικής παρατήρησης καταγράφηκαν δραστηριότητες, όπως διδασκαλία μαθημάτων, εορτασμών και λοιπών εκδηλώσεων. Μεγάλο μέρος αυτού του υλικού, είναι διαθέσιμο, στο παράρτημα της παρούσας έρευνας.

Σήμερα λειτουργούν στην πολιτεία της Νέας Υόρκης δέκα ημερήσια σχολεία, προνήπιο, δημοτικό, γυμνάσιο και ένα λύκειο και τριάντα απογευματινά και σαββατιανά σχολεία (goarch.org). Στην πολιτεία της Νέας Ιερσέης, λειτουργούν αυτή τη στιγμή εικοσιτέσσερις ελληνορθόδοξες κοινότητες (nj.goarch.org). Δεν διαθέτουν όλες ελληνικά σχολεία. Οι λόγοι επιλογής συγκεκριμένα, των απογευματινών σχολείων, έναντι των ημερήσιων για τους σκοπούς αυτής της έρευνας ήταν κατά πρώτον η ίδια η φύση αυτών των εκπαιδευτηρίων. Οι μαθητές των ημερήσιων ελληνικών σχολείων φοιτούν ακολουθώντας το πρόγραμμα της πολιτείας της Νέας Υόρκης και παράλληλα παρακολουθούν και το ελληνικό πρόγραμμα. Αυτά τα δυο συμβαίνουν στον ίδιο χρόνο παρουσίας τους στο σχολείο. Οι μαθητές του απογευματινού σχολείου, φοιτούν τα πρωινά στα ημερήσια αμερικανικά σχολεία και δυο απογεύματα τη βδομάδα, τέσσερις ώρες ως επί το πλείστον, βρίσκονται και πάλι στις σχολικές αίθουσες για να διδαχτούν τη γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό ενός περιβάλλοντος πολύ μακρινού από αυτό που βιώνουν καθημερινά. Το ίδιο καθεστώς υφίσταται και στα σαββατιανά σχολεία. Επίσης οι προσπάθειες που καταβάλλονται από τους εκπαιδευτικούς των απογευματινών και σαββατιανών σχολείων, λόγω ακριβώς της φύσης και του είδους των σχολείων αυτών, ήταν ένας από τους επιπλέον παράγοντες αυτής της επιλογής.

Συνεντεύξεις και συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν επίσης, με διευθυντές και άλλων σχολείων, πέραν από τα σχολεία της μελέτης περίπτωσης, όπως και με τη Διευθύντρια του γραφείου Παιδείας Αμέσου Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας, τη Συντονίστρια του γραφείου Παιδείας του Ελληνικού Προξενείου, τον Πρόεδρο του συλλόγου εκπαιδευτικών της Νέας Υόρκης «Προμηθέας», τον γραμματέα του συλλόγου και άλλα μέλη, εκπαιδευτικούς και

πρώην διευθυντές ελληνικών σχολείων. Πραγματοποιήθηκε επίσης η άμεση συμμετοχή, στη σχολική αίθουσα και η εφαρμογή ενός εργαστηρίου Ιστορίας, στους μαθητές της 4^{ης} τάξης, τον Μάιο του 2017 και η αξιολόγηση της διαδικασίας έξι μήνες μετά το πέρας του εργαστηρίου. Η διαδικασία διεκπεραίωσης και η αξιολόγηση παρουσιάζονται επίσης σε αυτή τη μεταπτυχιακή διατριβή. Πραγματοποιήθηκε επίσης μελέτη υλικού από τις ιστοσελίδες των οργανισμών και τα καταστατικά των σχολικών επιτροπών, όπως επίσης τις ελληνικές εφημερίδες της Αμερικής.

Η απουσία προηγούμενης έρευνας ακόμη και σε μεμονωμένους τομείς των δραστηριοτήτων των σχολείων, όπως και η ανεξαρτησία στη λειτουργία, που διέπει το σύστημα των απογευματινών και σαββατιανών σχολείων, εφόσον υπάγονται στις κατά τόπους ενορίες, εμπόδιζε την κάλυψη των όσων παρουσιάζονται με οποιαδήποτε βιβλιογραφική παραπομπή. Έτσι η έρευνα βασίστηκε κυρίως στη μέθοδο της συμμετοχική παρατήρηση, των δομημένων συνεντεύξεων, των ερωτηματολογίων πολλαπλής επιλογής και της μελέτης του υλικού που χρησιμοποιείται στα σχολεία αυτά. Άλλες δυσκολίες που συναντήθηκαν, ήταν επίσης η ελλιπής ανταπόκριση από πλευράς των εκπαιδευτικών και των διευθυντών των ελληνικών σχολείων, αναφορικά με τις συνεντεύξεις που ήταν απαραίτητο να πραγματοποιηθούν, είτε για λόγους πολιτικούς, είτε προσωπικούς είτε λόγω φόρτου εργασίας. Επίσης οι συγκλίνουσες ώρες διδασκαλίας στα απογευματινά σχολεία, οι μεγάλες αποστάσεις μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων και το περιορισμένο χρονικό πλαίσιο έρευνας και εκπόνησης της εν λόγω διατριβής, καθιστούσαν δύσκολη την επέκταση της συμμετοχικής παρατήρησης σε περισσότερα σχολεία.

Μέσα από αυτή τη μεταπτυχιακή διατριβή γίνεται για πρώτη φορά μια προσπάθεια καταγραφής των διαδικασιών που συμβαίνουν στα ελληνικά απογευματινά και σαββατιανά σχολεία, ως προς τη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των νέων Ελλήνων της Αμερικής πρώτης, δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενεάς αλλά και της θέσης των όσων φοιτούν σε αυτά και των γονέων τους. Γίνεται επίσης μια προσπάθεια μέσα από την πολύπλευρη καταγραφή της διαδικασίας να διεξαχθεί ένα πρώτο συμπέρασμα για αυτή τη συμβολή του ελληνικού σχολείου στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των νέων Ελλήνων της Αμερικής.

Κεφάλαιο 2

Βασικές έννοιες

2.1 Τι εννοούμε ως έθνος

Ως έθνος ορίζουμε ένα μεγάλο σύνολο ατόμων τα οποία συνδέουν κάποιοι σημαντικοί δεσμοί ταυτότητας. Αυτό δεν προαπαιτεί την αξίωση μιας κρατικής οντότητας που φιλοξενεί τα άτομα με κοινή ταυτότητα, αλλά εξυπακούει τα χαρακτηριστικά εκείνα που καθορίζουν την εθνική ταυτότητα όπως είναι η κοινή κουλτούρα, η θρησκεία, η γλώσσα αλλά και ένα κοινό παρελθόν, μια κοινή ιστορία. Πολύς όμως λόγος γίνεται για το τι καθορίζει τελικά και τι όχι, την εθνική ταυτότητα (GPF,2005-2017). Το έθνος, όπως και το κράτος αφορά σε ένα τυχαίο και όχι σε ένα καθολικά αναγκαίο γεγονός. Τα άτομα θεωρούνται μέλη του συνόλου του έθνους εάν και εφόσον συμμερίζονται τα ίδια στοιχεία πολιτισμού, δηλαδή αναγνωρίζουν ένα κοινό σύστημα ιδεών, συμβόλων και επικοινωνίας. Επίσης ένα έθνος αναγνωρίζεται ως τέτοιο όταν τα ίδια τα άτομα αποδέχονται την ιδιότητα τη δική τους ή των άλλων, ως προς το να ανήκουν σε αυτό το επιλεκτικά κατασκευασμένο σύνολο (Gellner,1992:22-23).

Η τάση οργάνωσης των ατόμων σε ομάδες υπήρξε ανέκαθεν στοιχείο συμπεριφοράς και τακτικής. Η εκούσια προσχώρηση, η προσωπική επιλογή και βούληση αποτέλεσε πάντα σημείο αναφοράς της δημιουργίας των συνόλων. Από αυτή τη διαδικασία δεν παραλείπονται επίσης οι περιπτώσεις του καταναγκασμού, του συμφέροντος ή της πίεσης (Gellner,1992:102,103). Τα έθνη ενώ αποτελούν παραδείγματα τέτοιων οργανωμένων συνόλων, όπου το άτομο προσχωρεί με βάσει τους προαναφερθέντες λόγους, δεν θα ήταν δυνατόν το γεγονός αυτό από μόνο του να αποτελέσει τον ορισμό του έθνους αφού το χαρακτηριστικό της εκούσιας προσχώρησης σε ένα σύνολο αφορά και άλλες πολλές οργανωμένες ομάδες ατόμων. Παρότι και ο ορισμός του έθνους υπό το χαρακτηριστικό της κοινής κουλτούρας είναι ευρύς, μας δίνει τη δυνατότητα να διακρίνουμε πως τα έθνη ως σύνολα δεν περιορίζονται στην επικράτεια μιας πολιτείας (Gellner,1992:104).

Ο όρος έθνος, προσεγγίζεται από το ελληνικό σύνταγμα υπό την πολιτική και την πολιτισμική οπτική όπου κατά την πρώτη ταυτίζεται με την έννοια του λαού και περιγράφει την ενότητα, τον σεβασμό των μηχανισμών της καλής λειτουργία του συνόλου

σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική επικράτεια. Η πολιτισμική όμως προσέγγιση ξεφεύγει από αυτόν τον καθορισμό του τόπου για την ένταξη στο σύνολο ενώ προσανατολίζεται και προσκολλάται σε ιδιότητες όπως η κοινή γλώσσα, η καταγωγή, η παράδοση, η ιστορία, η θρησκεία και ο πολιτισμός (Μανιτάκης,law-constitution). Ο όρος έθνος, αναφέρεται στα πρώτα μόλις άρθρα του Ελληνικού συντάγματος, όπου καθορίζεται πως όλες οι εξουσίες του κράτους, υπάρχουν υπέρ του έθνους και του λαού (Βενιζέλος,2001:16).

2.1.2 Συλλογική μνήμη και ταυτότητα

Η ταυτότητα, μια έννοια η οποία έγινε δημοφιλής στα μέσα της δεκαετίας του 1950, από τις αναφορές του Erik Erickson και αφορούσε την προσωπική αίσθηση του εαυτού, κληροδοτήθηκε με πολλά και διαφορετικά περιεχόμενα(Gillis,1996:3). Μέσα από την κοινωνική ψυχολογία, η ταυτότητα ορίζεται ως ένα εργαλείο το οποίο «μας επιτρέπει να σκεφθούμε την άρθρωση του ψυχολογικού και κοινωνικού στοιχείου στο άτομο» (Cuche,2001:147). Η πολιτισμική ταυτότητα μας επιτρέπει τη διαφοροποίηση του εαυτού από το άλλο, με στοιχείο διάκρισης την πολιτισμική διαφορά. Πρόκειται για κάτι το οποίο προϋπάρχει των ατόμων, τα οποία εν συνεχεία τη συμμερίζονται και τη φέρουν γενετικά. Αυτή η έμφυτη συναισθηματική ένταξη τα καθορίζει ουσιαστικά, εφόσον διαμέσου αυτής δημιουργούν τους πρώτους τους κοινωνικούς δεσμούς (Cuche,2001:149).

Όπως αναφέραμε και προηγουμένως, κριτήρια για τον καθορισμό του όρου «έθνος» έτσι και για αυτόν της πολιτισμικής ταυτότητας, χρειάζεται να συνυπάρχουν. Μια αντικειμενιστική προσέγγιση του όρου θέλει την ταυτότητα να παραπέμπει σε κάτι στατικό και αμετάβλητο. Η υποκειμενιστική όμως σύλληψη προσφέρει αντίλογο σε αυτή την άποψη, προτείνοντας την ταυτότητα ως μια ρευστή κατάσταση, ένα συναισθηματικό κατασκεύασμα ένταξης των ατόμων σε μια φαντασιακή συλλογικότητα (Cuche,2001:149,150). Η μνήμη και η ταυτότητα είναι ρευστές, υποκειμενικά και εξωτερικά κατασκευασμένες και ανασκευασμένες έννοιες για να χωρέσουν τις μνήμες που επί σκοπού προεπιλέχθηκαν στον τύπο της σημερινής ταυτότητας που θα εξυπηρετήσουν. Όπως η μνήμη έχει την πολιτική της, έτσι και η ταυτότητα συμπεριφέρεται καθ' αυτό τον τρόπο (Gillis,1996:3).

Η συλλογική ταυτότητα δεν μπορεί να αποσαφηνιστεί ετερόκλητα, αλλά μόνο μέσα από τη σύγκριση του εαυτού με το άλλο, ακόμα και μέσα στην ίδια την κοινωνία, μεταξύ διαφορετικών ομάδων και γενικότερα οποιουδήποτε ξένου στοιχείου. Η ατομική ταυτότητα βρίσκεται σε πλήρη συνάρτηση και αναφορά με τη συλλογική ταυτότητα στην οποία ανήκει το άτομο (Βλάχος,2007).

2.1.3 Συλλογική μνήμη, επικοινωνιακή μνήμη και η πολιτισμική ταυτότητα

Προσεγγίζοντας τη συλλογική και επικοινωνιακή μνήμη μέσα από τη θεωρία του Maurice Halbwachs, ο οποίος ήταν ο πρώτος που έκανε σχετικές επισημάνσεις για το φαινόμενο, αναφερόμενος στην μνήμη εξηγεί πως αυτή αφορά σε μια εσωτερική διεργασία του εγκεφάλου η οποία αναφέρεται συνήθως σε ιατρικούς και ψυχολογικούς τομείς. Η μνήμη όμως αφομοιώνεται και διαρθρώνεται και η διαδικασία που διέπει το περιεχόμενο το οποίο και θα επικρατήσει είναι περισσότερο εξωτερική παρά εσωτερική. Οι παράγοντες είναι κυρίως κοινωνικοπολιτισμικοί παρά ατομικοί (Assman,1995:126,127). Το άτομο δρα επηρεασμένο από τα βιώματα του τα οποία καθορίζουν τις μνήμες του, αλλά και από την συλλογικότητα μέσα στην οποία εκτίθεται. Έτσι διαφορετικά άτομα μέσα σε διαφορετικά περιβάλλοντα διαμορφώνουν τη δική τους αντίληψη για το παρόν και το παρελθόν, τη δική τους μνήμη. Σύμφωνα με τον Paul Connerton, η γνώση η οποία προέρχεται από εμπειρία του ατόμου στο σήμερα συνδέεται άμεσα με το παρελθόν το οποίο περιέχεται στις διαδικασίες του παρόντος και έτσι η γραμμή που χωρίζει τα δυο καθίσταται δυσδιάκριτη (Φράγκου,2015:3).

Η μιμητική μνήμη, η διεργασία στην οποία ο άνθρωπος ακολουθεί κατά μίμηση διαδικασίες, συνήθειες και συμπεριφορές, βρίσκεται στο επίκεντρο της πολιτισμικής θεωρίας κατά τον René Girard (Assman,2017:13). Τα ίδια τα αντικείμενα τα οποία το άτομο χρησιμοποιεί καθημερινά δημιουργούν από μόνα τους μια σύνδεση με το σύνολο αλλά και με το παρελθόν του συνόλου στο οποίο ανήκει. Διακρίνεται έτσι η μνήμη των αντικειμένων που γίνεται αντανάκλαση και κομμάτι του ίδιου του ατόμου. Αφορούν σε ένα «χρονικό ευρετήριο», του παρόντος και του παρελθόντος (Assman,2017:13).

Η επικοινωνιακή μνήμη αφορά στην ανάπτυξη της γλώσσας μέσα από την οποία το άτομο επικοινωνεί με το περιβάλλον και το σύνολο. Η μνήμη, αλλά και η συνείδηση στο άτομο δεν μπορεί να αναπτυχθεί σε ατομικό, εσωτερικό επίπεδο αλλά μόνο σε επικοινωνία και

αλληλεπίδραση με το σύνολο (Assman,2017:14). Από τη συνύπαρξη της μιμητικής μνήμης, της μνήμης των αντικειμένων και της επικοινωνιακής μνήμης προκύπτει η πολιτισμική μνήμη. Σύμφωνα με τον Aby Warburg, όταν οι πράξεις μίμησης αποκτήσουν συμβολισμό και τα αντικείμενα νόημα και καθίστανται σύμβολα, προκύπτει η κοινωνική μνήμη (Assman,2017:14).

Η πολιτισμική ταυτότητα, αφορά στην ταυτότητα η οποία προκύπτει μέσα από τη συλλογική μνήμη. Βάση της είναι οι αναπαραστάσεις πράξεων και διαδικασιών, σχετικές με την ιστορία, την προέλευση και τις ρίζες, κοινές σε ένα σύνολο ατόμων. Οι μνήμες, προσωπικές αλλά και του συνόλου, συνυπάρχουν για να δημιουργήσουν αυτή τη κοινή βάση ύπαρξης της ταυτότητας. Η πολιτισμική ταυτότητα αφορά σε μια ρευστή διαδικασία η οποία εξαρτάται από τα άτομα τα οποία απαρτίζουν το σύνολο αλλά και από το περιβάλλον το οποίο υπάρχουν και δημιουργεί την αίσθηση του ανήκειν σε όσους τη συμμερίζονται (Πολυκανδριώτη,2002:108).

2.2 Η δημιουργία της νεοελληνικής εθνικής ταυτότητας

Με τη δημιουργία των σύγχρονων εθνών και κατ'επέκταση κρατών, ο άμεσος διαχειριστής των ταυτοτήτων, καθίσταται το ίδιο το κράτος μέσα από κανόνες που διέπουν τον καθορισμό και τη χρήση τους (Cuche,2001:156). Στην Ελλάδα ο πολιτισμός αποτέλεσε πολλάκις καθοριστικό στοιχείο της διαμόρφωσης της ίδιας της πολιτικής της χώρας (Λεοντή,1998:124).

2.2.1 Η Ιστορική εξέλιξη της Νεοελληνικής ταυτότητας

Τον 19^ο αιώνα, υπερίσχυσε στο δυτικό κόσμο μια νέα κοινωνικοπολιτική δομή οργάνωσης, η αρχή των εθνικοτήτων. Οι εθνικότητες οι οποίες διατείνονται ως τέτοιες εξυπακούεται πως πληρούν και έχουν την ικανότητα της τεκμηρίωσης των κριτηρίων κατοχής αυτής της ταυτότητας (Ροτζώκος,1999:218). Η αρχή υπαγόρευε το δικαίωμα του ατόμου να ανήκει σε μια εθνική οντότητα η οποία με τη σειρά της είχε το δικαίωμα στην πολιτική της αυτοδιάθεση, με κριτήριο πάντα τη σύμφωνη γνώμη πως τα άτομα τα οποία αποτελούν την οντότητα μπορούν να τεκμηριώσουν την κοινή τους εθνικότητα. Αυτό έφερε το σχηματισμό των κρατών της γηραιάς ηπείρου καθορίζοντας και τα πρώτα γεωγραφικά τους σύνορα (Ροτζώκος,1999:218). Τα ούτως νοούμενα νέα έθνη, αλλά και τα παλαιότερα κράτη, προϋποθέτουν αρχαίο παρελθόν (Gillis,1996:9). Ο Ελληνισμός ως ολοκληρωμένη

και ενοποιημένη οντότητα, εντάσσεται στο χάρτη των κρατών σχετικά νωρίτερα από άλλα κράτη, το 1832, καθιερώνοντας έτσι την ελληνική ταυτότητα διεθνώς (Λεοντή,1998:126).

Το Ελληνικό κράτος πέρασε από την Οθωμανική κατοχή στην ανεξαρτησία, χωρίς πρώτα να καταστεί αποικία των δυτικών, όπως αυτό συνέβη με πολλά άλλα κράτη (Λεοντή,1998:124), τα οποία υπέφεραν από κενά στην ιστορική τους συνέχεια λόγω ακριβώς της αποικιοκρατικής τακτικής(Edensor,2002:18). Υποδέχθηκε όμως ένα Βαυαρό βασιλιά, ο οποίος αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα στη προγονολατρεία των Ελλήνων (Λεοντή,1998:124,125). Οι ιστορικές αναφορές, οι θεωρήσεις και οι απόψεις των Ελλήνων Διαφωτιστών, επηρεασμένες πάντα από αυτές των Ευρωπαίων Διαφωτιστών περί καταγωγής των Νεοελλήνων από τους αρχαίους κλασικούς, καθίστανται μονίμως αντικείμενο αναφοράς και η προσπάθεια τεκμηρίωσης αυτής της κοινής καταγωγής επινοεί νέες ιδεολογίες οι οποίες εμποτίζονται και προκαλούν την έμπνευση της Ελληνικής Επανάστασης και την ανάγκη της ανεξαρτησίας (Ροτζώκος,1999:218).

Οι υπό τους Οθωμανούς, Ρωμιοί ξεσηκώθηκαν το 1821, διεκδικώντας όχι μόνο την ανεξαρτησία τους ως έθνος αλλά αυτοπροσδιορίζοντας τους εαυτούς τους ως Έλληνες, κληρονόμους της Κλασικής αρχαιότητας (Ροτζώκος,1999:218). Επίσης η άποψη των Ευρωπαίων του 19^{ου} αιώνα, παρέκαμψε καθόλα αυτήν των γηγενών πληθυσμών και σχημάτισε τη δική της εικόνα για το τι εστί Ελλάδα, προσκολλώντας αυτήν στο αρχαίο κλασικό της παρελθόν(Λεοντή,1998:123). Αυτή η προσκόλληση έφερε τους Έλληνες πιο κοντά στη δύση, απαλλάσσοντάς τους από την ανατολή της βαρβαρότητας (Ροτζώκος,1999:218).

Με αυτό τον τρόπο η ελληνική εθνική ταυτότητα αλλά και η ιστορική συνείδηση κτίστηκαν με αναφορά στους ένδοξους αρχαίους προγόνους. Ένα σημαντικό όμως κομμάτι της ιστορικής συνέχειας αλλά και της ταυτότητας των Ελλήνων, παραγκωνίστηκε. Αυτό το κομμάτι ήταν το Βυζαντινό, το οποίο χαρακτηριζόταν από τους διαφωτιστές ως σκοταδιστικό και θεοκρατικό και απαξιωνόταν. Μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αιώνα το κομμάτι αυτό της ιστορίας των Ελλήνων παρέμενε στη σιωπή (Ροτζώκος,1999:219).

Η έννοια του έθνους, νεοεισαχθείσα, προέβλεπε τη συνύπαρξη γύρω από κάτι το ενιαίο. Η γλώσσα και η θρησκεία συνυπήρχαν αλλά ποτέ δεν αποτέλεσαν χαρακτηριστικά ενός ενιαίου συνόλου. Όταν το ζήτημα του ελληνικού έθνους τέθηκε επίσημα, απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων θεωρήθηκαν όλοι όσοι ήταν χριστιανοί και μιλούσαν την ελληνική γλώσσα (Πολίτης,2009:31). Η εθνική συνείδηση που επέφερε η ελληνική επανάσταση κατάφερε να μετατρέψει τους «Ρωμιούς», «Μωραΐτες» ή «Χριστιανούς» κτλ, σε Έλληνες. Οι όροι Έλλην, ελληνικός ή Ελλάς, παρέπεμπαν, στην αρχαία Ελλάδα, στην αρχαία ελληνική γλώσσα, σε αρχαιολογικές ανασκαφές αλλά και στην ειδωλολατρεία (Πολίτης,2009:33).

Η σύσταση όμως της νεοελληνικής ταυτότητας απαιτούσε συσπείρωση και αυτή η συσπείρωση ήταν δύσκολο να επιτευχθεί στην ανομοιογενή τότε ελληνική κοινωνία. Τον 19^ο αιώνα ήταν διακριτές δυο διαφορετικές τάσεις. Οι ακόλουθοι του διαφωτισμού, αρέσκονταν στα επιτεύγματα της κλασικής αρχαιότητας, θαύμαζαν το δυτικό πολιτισμό και απέρριπταν τον πολιτισμό της Ανατολής. Σε αντίθεση κύκλοι λογίων προσκείμενοι στην ανατολική παράδοση των Ελλήνων, πίστευαν πως η προσκόλληση στον δυτικό πολιτισμό υπονομεύει την ορθοδοξία (Ροτζώκος,1999:220).

Οι προσδοκίες των Ευρωπαίων για τους νεοέλληνες ως το σπουδαίο έθνος των κλασικών, δεν βρήκαν ανταπόκριση στη μικρή και φτωχή Ελλάδα με τις μεγάλες ανατολίτικες επιρροές(Ροτζώκος,1999:221). Οι αγράμματοι, αγρότες, προκαλούσαν μια έντονη αντίθεση στην ωραιοποιημένη εικόνα της Ελλάδας, των διανοουμένων (Herzfeld,2002:25). Ο Βαυαρός Ιστορικός Jakob Philipp Fallmeyer, έρχεται να αμφισβητήσει ευθέως την ιστορική συνέχεια των Ελλήνων και την καταγωγή τους από τους κλασικούς. Υποστήριξε πως ο πολιτισμός των αρχαίων, έπαψε να υπάρχει με την έλευση στην ελληνική επικράτεια των σλαβικών και αλβανικών φυλών κατά τον 6^ο-10^ο αιώνα. Η άποψη προκάλεσε πολλές αντιδράσεις και η καταγωγή των Ελλήνων απασχόλησε ιδιαίτερα τους Έλληνες ιστορικούς. Η ελληνική λαογραφία θα επικεντρωθεί επιλεκτικά στη λαϊκή παράδοση έτσι ώστε να τεκμηριώσει τη πολιτισμική συνέχεια (Herzfeld,2002:25). Η ελληνική ταυτότητα θα εξετασθεί τελικά με όρους πολιτισμικούς και όχι βιολογικούς(Ροτζώκος,1999:221). Το ζήτημα της εθνικής ολοκλήρωσης ταλανίζει επίσης το νεοσυσταθέν Ελληνικό κράτος, εφόσον εκτός της επικράτειας του υπάρχουν και οι «αλύτρωτοι» ελληνόφωνοι ορθόδοξοι που ζούσαν σε εδάφη της οθωμανικής αυτοκρατορίας (Ροτζώκος,1999:222).

Η ύπαρξη μιας εθνικής ταυτότητας, κατ' επέκταση και της ελληνικής εξυπακούει την ιστορική συνέχεια και ενότητα. Το ελληνικό κράτος δεν μπορούσε να υπάρξει χωρίς ενότητα. Ο θεμελιωτής της Μεγάλης Ιδέας, Ιωάννης Κωλέττης και εν συνεχεία οι ιστορικοί Σπυρίδων Ζαμπέλιος (Βλάχος,2007) και Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος ανέλαβαν την αφήγηση της ιστορικής συνέχειας του έθνους (Liakos:208). Με αυτό τον τρόπο, ο Παπαρρηγόπουλος, αμφισβητώντας τη θεωρία του Fallmeyer, περιέγραψε την ιστορική συνέχεια του ελληνικού έθνους, από την κλασική αρχαιότητα μέχρι τους νεώτερους χρόνους, εξηγώντας πως η ειρηνική έλευση των σλαβικών πληθυσμών οδήγησε στον εξελληνισμό τους. Ασχολήθηκε επίσης με το σκοτεινό σημείο της νεοελληνικής ιστοριογραφίας, τη βυζαντινή περίοδο, προχωρώντας το έργο του ιστοριογράφου Σπυρίδων Ζαμπέλιου και αποκαθιστώντας το κενό της πρώτης περιόδου δημιουργίας του ελληνικού έθνους (Ροτζώκος,1999:235).

Οι Έλληνες διανοούμενοι, ασκούσαν επιρροή έτσι ώστε να καλυφθούν οι ιδεολογικές ανάγκες του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Οι λαογράφοι επηρέασαν επίσης το περιεχόμενο των σχολικών συγγραμμάτων τα οποία μέσα από την εκπαίδευση ασκούσαν το δικό τους ρόλο στην επέκταση του λόγιου πολιτισμού (Herzfeld,2002:29,30).

2.3 Ταυτότητα και Διασπορά

Σύμφωνα με τον John Armstrong, ο όρος διασπορά αφορά στις εθνοτικές ομάδες οι οποίες χωρίς εδαφική βάση υπάρχουν και αποτελούν μειονότητες στην επικράτεια άλλων κρατών (Διαλεκτόπουλος,2008:15). Με όρους κοινωνικούς παρά γεωγραφικούς ο Μ. Δαμανάκης εξηγεί πως οι εθνοτικές ομάδες που ζουν ως μειονότητες στην επικράτεια άλλων κρατών, παρότι είναι αποκομμένες από τη βάση τους δεν είναι και αποξενωμένες. Εντός μιας άλλης κοινωνίας, «κινούνται μεταξύ δυο ομάδων αναφοράς και μεταξύ δυο πολιτισμικών συστημάτων», με αυτά τα δεδομένα διαμορφώνουν στη συνέχεια την ταυτότητά τους (Δαμανάκης,2007:2).

Με την πάροδο του χρόνου και την αλλαγή στις γενεές των Ελλήνων της Αμερικής, αλλάζει και η μορφή όπως και το περιεχόμενο της ελληνικής εθνικής συνείδησης, των απογόνων των μεταναστών. Η προσπάθεια πλέον αφορά την ανάπτυξη και καλλιέργεια της

ελληνικότητας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, όσων αφορά αυτές τις νέες γενεές. Η διασπορική ταυτότητα δεν είναι κάτι το ενιαίο. Δεν υπάρχει μια ταυτότητα για τη διασπορά, εφόσον στο κάθε μέρος το οποίο την αφορά τα άτομα διακατέχονται από διαφορετικές προσλαμβάνουσες αλλά ακόμα και οι δυνατότητες για ανάπτυξη της εθνικής ταυτότητας διαφέρουν (Διαλεκτόπουλος,2008:9).

Κεφάλαιο 3

Ελληνόγλωσση Παιδεία στην Αμερική

3.1 Η Ελληνική Παιδεία στην Αμερική

Οι πρώτες ενδείξεις της ελληνικής μετανάστευσης στην Αμερική, εντοπίζονται στην Νέα Ορλεάνη, το 1760. Στην Αμερική σήμερα υπολογίζονται περίπου 1,3 εκατομμύρια πολίτες ελληνικής καταγωγής (Λουκά,2015). Όταν οι Έλληνες εγκατέλειψαν την ημεδαπή, μια από τις προτεραιότητές τους στη διασπορά ήταν η διατήρηση της γλώσσας και του πολιτισμού τους. Έτσι κάνουν την εμφάνισή τους τα πρώτα σχολεία, οι πρώτες εκκλησίες και οι πρώτες κοινότητες. Η προσπάθεια διατήρησης της ταυτότητάς τους είναι δύσκολη εφόσον το αμερικανικό περιβάλλον ευνοεί την αφομοίωση (Κόκκινος, Κρομούδα, Λελεδάκη, Λουκέρης,Μέγαρη,Μελικόκης,Μιχόπουλος,Νικολιδάκης,2008:54). Ενδείξεις υπάρχουν για το ότι τα σχολεία προηγήθηκαν κάποιες φορές της δημιουργίας των κοινοτήτων και για άλλες η ίδρυση ήταν ταυτόχρονη. Τα ημερήσια σχολεία ιδρύθηκαν σε πολύ μεταγενέστερο στάδιο της ιδρύσεως των ελληνικών κοινοτήτων (Τσάκα,2017:10).

(Μαθητές ελληνικού σχολείου. Από την έκδοση: Από την ζωή των Ελλήνων στην Αμερική)

3.1.2 Το Πρώτο Ελληνικό Σχολείο στις Η.Π.Α

Οι πρώτοι απόδημοι Έλληνες, προερχόμενοι κυρίως από τα νησιά και τη Μάνη, φτάνουν το 1768 στη Φλώριδα, σε μια περιοχή η οποία σήμερα φέρει την ονομασία Νέα Σμύρνη. Το 1776 μετακινούνται στον Άγιο Αυγουστίνο όπου σημειώνεται και το πρώτο δείγμα για την ύπαρξη ελληνικού σχολείου. Το σπίτι του πρώτου δασκάλου Ιωάννη Γιαννόπουλου, επαγγελματία μαραγκού, γίνεται η πρώτη εστία της ελληνόφωνης εκπαίδευσης (Κόκκινος,Κρομούδα,Λελεδάκη,Λουκέρης,Μέγαρη,Μελικόκης,Μιχόπουλος,Νικολιδάκης,2008:54).

(Το σπίτι του Ιωάννη Γιαννόπουλου. Από την έκδοση: Από την Ζωή των Ελλήνων στην Αμερική.)

3.2 Η Ελληνική Παιδεία σήμερα

Σε ολόκληρη την Αμερική, λειτουργούν υπό την εποπτεία της Ιεράς Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Αμερικής, 22 ημερήσια Ελληνορθόδοξα σχολεία. Από αυτά, τα 7 βρίσκονται στη Νέα Υόρκη. Τα απογευματινά και σαββατιανά ελληνικά σχολεία υπολογίζονται περισσότερα από 340 και ο αριθμός των μαθητών που φοιτούν σε αυτά φτάνει τις 30,000 (Εθνικός Κήρυκας,25.9.2016).

3.2.1 Ημερήσια ελληνικά σχολεία και Charter Schools

Οι μαθητές που φοιτούν στα ελληνικά ημερήσια ή απογευματινά σχολεία, αφορούν σε απογόνους Ελλήνων μεταναστών πρώτης, δεύτερης, τρίτης, τέταρτης και πέμπτης γενεάς. Η Ελληνόφωνη εκπαίδευση συναντάται με ένα πολυμορφικό σύστημα. Στην Αμερική δεν λειτουργούν αμιγή σχολεία (gr-edu/Ελ.Προξενείο). Τα ημερήσια ελληνικά σχολεία τα οποία βρίσκονται υπό την εποπτεία της Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Αμερικής, ακολουθούν το αμερικάνικο σύστημα εκπαίδευσης, αυτό που ορίζει το εκπαιδευτικό σύστημα της κάθε πολιτείας και παράλληλα ακολουθούν και το ελληνικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει τη διδασκαλία της γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού (Ευθυμίουπουλος,17.8.2013). Τα Charter Schools, αφορούν σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα στα οποία υπάρχει μια μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τη διεξαγωγή των προγραμμάτων διδασκαλίας (publiccharters.org). Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται καθημερινά εντεταγμένη στην ύλη διδασκαλίας. Στα σχολεία αυτά φοιτούν μαθητές ανεξαρτήτου εθνικότητας, όπως είναι για παράδειγμα το Hellenic Classical Charter School, στο Μπρούκλιν της Νέας Υόρκης (hccs-nyc.org).

3.2.2 Απογευματινά και σαββατιανά ελληνικά σχολεία

Τα μεγαλύτερα σε αριθμό σχολεία αποτελούν τα απογευματινά και σαββατιανά, τα οποία λειτουργούν υπό την κάθε ελληνορθόδοξη ενορία, σε διάφορες περιοχές σε ολόκληρη την Αμερική. Στα σχολεία αυτά, όπως και στα ημερήσια κοινοτικά σχολεία, οι μαθητές περιορίζονται σε απογόνους Ελλήνων μεταναστών πρώτης, δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενεάς που φοιτούν καταβάλλοντας δίδακτρα για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, του πολιτισμού και της ιστορίας. Οι μαθητές των απογευματινών και σαββατιανών σχολείων, φοιτούν παράλληλα στα ημερήσια αμερικάνικα σχολεία (Κόκκινος,Κρομούδα,Λελεδάκη,Λουκέρης,Μέγαρη,Μελικόκης,

Μιχόπουλος,Νικολιδάκης,2008:55). Το απογευματινά σχολεία, εν συγκρίσει με τα πρωινά, διαθέτουν περισσότερες ώρες διδασκαλίας για τη γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό και προσφέρουν στους μαθητές τη δυνατότητα ανάπτυξης καλύτερης επικοινωνίας στην ελληνική γλώσσα αλλά και τη συμμετοχή τους σε μεγαλύτερο αριθμό πολιτισμικών δραστηριοτήτων, πράγμα που τους προωθεί την εθνική υπερηφάνεια (Παράρτημα3.2.2).

Κεφάλαιο 4

Φορείς άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής

4.1 Η Εκκλησία

Από τα πρώτα μεταναστευτικά χρόνια, η εκκλησία αποτέλεσε τον πυρήνα του ελληνισμού στην Αμερική. Ως θεματοφύλακας ανέλαβε τη διαφύλαξη της ορθοδοξίας, της ελληνικής γλώσσας, του πολιτισμού και των ελληνικών εθίμων. Η πρώτη ελληνική εκκλησία στις Η.Π.Α, δημιουργήθηκε το 1864, στη Νέα Ορλεάνη και μέχρι το 1916 αριθμούσαν 60 σε διάφορες περιοχές της χώρας. Δεν υπήρχε κεντρική διοίκηση. Λειτουργούσαν ανεξάρτητες μέχρι και το 1918, όπου ο Αρχιεπίσκοπος Μελέτιος Μεταξάκης, ήρθε από την Ελλάδα με σκοπό την οργάνωση των τοπικών εκκλησιών σε ένα κοινό σώμα. Η Αρχιεπισκοπή Αμερικής αναγνωρίστηκε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως το 1922 (Κόκκινος,Κρομούδα, Λελεδάκη,Λουκέρης,Μέγαρη,Μελικόκης, Μιχόπουλος,Νικολιδάκης,2008:40,41).

4.1.2 Το τμήμα Ελληνικής Παιδείας της Αρχιεπισκοπής

Το τμήμα Ελληνικής Παιδείας της Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Αμερικής, είναι αρμόδιο για να παρέχει την απαιτούμενη υποστήριξη στις ελληνικές ενορίες για την ίδρυση αλλά και τη λειτουργία των ελληνικών προγραμμάτων σπουδών. Τα προγράμματα διδασκαλίας αφορούν στην ελληνική γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό αλλά και τα ορθόδοξα χρηστά ήθη. Τη διεύθυνση του τμήματος έχει ο Δρ. Ιωάννης Ευθυμιόπουλος. Με στόχο ακριβώς αυτή τη στήριξη και ενίσχυση των προγραμμάτων και την παροχή άμεσης βοήθειας στους εκπαιδευτικούς, το γραφείο παιδείας διοργανώνει επιμορφωτικά σεμινάρια για τους διδάσκοντες των ελληνικών ημερήσιων και απογευματινών σχολείων, όπως και υλικό διδασκαλίας το οποίο περιλαμβάνει συγγράμματα και οπτικοακουστικό υλικό για διάφορα ηλικιακά και μαθησιακά επίπεδα (goarch.org).

4.1.3 Το Γραφείο Παιδείας Αμέσου Αρχιεπισκοπικής περιφέρειας

Το γραφείο Αμέσου Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας, υπό τη διεύθυνση της κυρίας Μαρίας Μακεδών, αναγνωρίζοντας τη γλώσσα ως κυριότερο χαρακτηριστικό της πολιτισμικής ταυτότητας, φροντίζει για τη διατήρηση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στα σχολεία της

περιοχής. Στοχεύοντας επίσης την ενίσχυση και διευκόλυνση του έργου των εκπαιδευτικών το γραφείο διοργανώνει σεμινάρια έχοντας πάντα υπόψη τα ιδιαίτερα δημογραφικά χαρακτηριστικά των σχολείων της περιφέρειας. Πρωταρχική ευθύνη του γραφείου είναι επίσης η εξέταση της νεοελληνικής γλώσσας. Η γλώσσα όμως δεν αποτελεί πλέον το μόνο ενδιαφέρον του γραφείου αφού στις ευθύνες του εντάσσει τη προώθηση και τη διατήρηση του ελληνικού πολιτισμού, της κουλτούρας και των εθίμων (Παράρτημα,4.1.3).

4.2 Οι ενορίες και οι Σχολικές επιτροπές

Τα ελληνικά σχολεία και η εκκλησιαστικές ενορίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένα. Οι ενορίες είναι οι κυριότεροι φορείς οργάνωσης και διοίκησης των σχολείων (Κόκκινος, Κρομούδα, Λελεδάκη, Λουκέρης, Μέγαρη, Μελικόκης, Μιχόπουλος, Νικολιδάκης,2008:55). Στην κάθε ενορία η σχολική επιτροπή έχει την ευθύνη για τα έσοδα και έξοδα του σχολείου, το διορισμό των δασκάλων και την αρμοδιότητα για την κατάρτιση των σχολικών προγραμμάτων. Εξίσου σημαντικός θεωρείται και ο κάθε σύνδεσμος γονέων και δασκάλων, ο οποίος φροντίζει για τη διευκόλυνση του έργου των εκπαιδευτικών και της καλής λειτουργίας του σχολείου (Κόκκινος, Κρομούδα, Λελεδάκη, Λουκέρης, Μέγαρη, Μελικόκης, Μιχόπουλος, Νικολιδάκης,2008:57).

4.3 Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης του Ελληνικού Προξενείου

Το Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης του Ελληνικού Προξενείου στη Νέα Υόρκη, το οποίο στελεχώνεται από τη κυρία Θάλεια Χατζηγιάννογλου, έχει υπό την ευθύνη του την ελληνόγλωσση εκπαίδευση σε όλη την Αμερική (gr-edu.org). Η λειτουργία του γραφείου ρυθμίζεται από τους νόμους 4415/2016 και 4027/2011, οι οποίοι αναφέρονται στη λειτουργία του ίδιου του γραφείου αλλά και στη δράση του στο εξωτερικό. Ευθύνη του, πέραν της τοποθέτησης προσωπικού(αποσπάσεις) όπου αυτό απαιτείται, είναι η παροχή και προώθηση της ελληνόγλωσσης παιδείας προσαρμοσμένης στις απαιτήσεις των καιρών και η παροχή βοήθειας και εκπαίδευσης στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στα σχολεία (e-nomothesia.gr,edu.klimaka.gr).

4.4 Ο σύλλογος Ελλήνων εκπαιδευτικών της Νέας Υόρκης

Ο σύλλογος Ελλήνων εκπαιδευτικών της Νέας Υόρκης «Προμηθέας», υπάρχει και λειτουργεί εδώ και 42 χρόνια. Υπήρξε επίσης η «Αθηνά», σύλλογος ο οποίος με τα χρόνια παρέμεινε αδρανής (Ε.Κ.6.6.2015). Ο σύλλογος που ιδρύθηκε το 1975, έχει συνδικαλιστικό, πολιτιστικό και ακαδημαϊκό χαρακτήρα. Στόχος του είναι η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών και η επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν στον εκπαιδευτικό χώρο της ελληνικής παιδείας στη Αμερική. Η προβολή των επιτευγμάτων της ελληνικής παιδείας στην Αμερική αλλά και η επιμόρφωση των Ελλήνων εκπαιδευτικών δεν παραλείπονται από τους στόχους του συλλόγου (greekteachersprometheus.org).

(Μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου. Από εκδήλωση του συλλόγου, τον Σεπτέμβριο, όπου τιμήθηκε η εκπαιδευτικός και συγγραφέας Αικ.Τσούνη. Νέα Υόρκη, Σεπτέμβριος 2017).

Όραμα του Προέδρου, του συλλόγου η δημιουργία, σε πανεπιστημιακό επίπεδο, ενός παιδαγωγικού προγράμματος για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών οι οποίοι διδάσκουν στα απογευματινά σχολεία αλλά δεν έχουν τύχει παιδαγωγικής εκπαίδευσης. Επίσης σε αυτή τη κατηγορία περιλαμβάνεται και η ίδρυση ενός συνταξιοδοτικού ταμείου για τα μέλη του συλλόγου, εκπαιδευτικούς των πρωινών και απογευματινών σχολείων αλλά και η διοργάνωση σεμιναρίων σε Κύπρο και Ελλάδα (Παράρτημα4.4:1). Ο σύλλογος έκανε ήδη τα πρώτα βήματα προς την επίτευξη των άνωθεν, με την διοργάνωση ενός παιδαγωγικού προγράμματος στο Φέρβιου, της Νέας Ιερσέης, σε συνεργασία με την Συντονίστρια του

γραφείου παιδείας του ελληνικού προξενείου. Προχώρησε επίσης με την νομική ίδρυση του συνταξιοδοτικού ταμείου (Παράρτημα 4.4:2).

(Οι Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό σεμινάριο, κατά την απονομή των διπλωμάτων από την Συντονίστρια εκπαίδευσης του Ελληνικού Προξενείου, Αστόρια, Φεβρουάριος 2017)

Κεφάλαιο 5

Η έρευνα

5.1 Η διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας μέσα από την άσκηση πολιτικής της διεύθυνσης των σχολείων

Η Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη διασπορά έχει διττό χαρακτήρα. Πέραν του παιδαγωγικού της ρόλου σημαντικός είναι και ο κοινωνικοπολιτικός (Δαμανάκης,2007:20). Ο ρόλος του διευθυντή σε κάθε ελληνικό απογευματινό σχολείο είναι καθοριστικός. Η ανεξαρτησία που δέπει το σύστημα οργάνωσης, επιτρέπει τη διαμόρφωση του διδακτικού προγράμματος στη διακριτική ευχέρεια του κάθε διευθυντή. Ευθύνη του διευθυντή είναι πρωτίστως η δημιουργία του κατάλληλου και ελκυστικού περιβάλλοντος για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς (Παράρτημα,5.1:1) και η καλλιέργεια της αγάπης και του ενδιαφέροντος, του πόθου για γνώση και εμπειρία από πλευράς των μαθητών για τις ρίζες τους (Παράρτημα,5.1:2). Χρήσιμο είναι επίσης ο διευθυντής να αφουγκράζεται τις ανάγκες των νέων γενεών μαθητών των απογευματινών σχολείων και να παρέχει τα κατάλληλα μέσα για την ευόδωση του σκοπού (Παράρτημα,5.1:3).

Η διεύθυνση του κάθε σχολείου είναι υπεύθυνη για τη διαμόρφωση των σχολικών προγραμμάτων διδασκαλίας, της επιλογής του εκπαιδευτικού υλικού αλλά και της προώθησης των διαφόρων εθνικών εορτασμών και της εξασφάλισης της συμμετοχής των μαθητών σε αυτά, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται αυτή η συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας για αυτές τις νέες γενεές (Παράρτημα,5.1:4).

5.2 Οι δάσκαλοι: φορείς της διαμόρφωσης και της καλλιέργειας

Οι δάσκαλοι των ελληνικών σχολείων καλούνται να φέρουν εις πέρας μια πολύ δύσκολη αποστολή. Ακόμη και οι μαθητές πρώτης και δεύτερης γενεάς, ζουν σε περιβάλλον διγλωσσίας εφόσον η ελληνική γλώσσα που ομιλείται στο σπίτι και η ελληνική κουλτούρα είναι κάτι που συμβαίνει στο στενό οικογενειακό περιβάλλον αλλά σε όλες τις υπόλοιπες

δραστηριότητες υφίσταται η αγγλική γλώσσα και η αμερικανική κουλτούρα (Παράρτημα,5.2:1).

Οι Έλληνες τρίτης, τέταρτης και πέμπτης γενεάς έχουν αφομοιωθεί πλήρως στην αμερικανική κουλτούρα και το ενδιαφέρον των μαθητών οι οποίοι φοιτούν στα σχολεία μειώνεται. Υπάρχουν όμως και οι περιπτώσεις μαθητών που εμφανίζουν αυξημένο ενδιαφέρον για τη γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό (Παράρτημα,5.2:2). Οι μαθητές των απογευματινών σχολείων φοιτούν στα πρωινά αμερικανικά σχολεία και αμέσως μετά, παρόλο τον κάματο της μέρας βρίσκονται και πάλι σε μια σχολική αίθουσα αυτήν των ελληνικών εκπαιδευτηρίων (Παράρτημα,5.2:3). Ακόμη και οι μαθητές των σαββατιανών σχολείων παρουσιάζουν ακριβώς τα ίδια χαρακτηριστικά. Σε αυτά μάλιστα ίσως ο βαθμός δυσκολίας της προσπάθειας των δασκάλων αυξάνεται εφόσον οι μαθητές φοιτούν στα σαββατιανά σχολεία μόνο μια φορά τη βδομάδα χωρίς άλλη διαμεσολάβηση, παρά μόνο τη δουλειά που θα γίνει στο σπίτι για τη διεκπεραίωση της σχολικής εργασίας (Παράρτημα,5.2:4).

Παρόλα αυτά, στις περισσότερες περιπτώσεις όταν τα νέα παιδιά και κυρίως τα μικρότερα σε ηλικία βρεθούν στο περιβάλλον του ελληνικού σχολείου, καταβάλλουν τη δική τους προσπάθεια. Η ανταπόκριση στο κάλεσμα για αυτές τις ηλικίες αφορά περισσότερο τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς (Παράρτημα,5.2:5). Η ελλιπής γνώση της ελληνικής γλώσσας στους μαθητές δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενεάς οδηγεί πολλές φορές τους δάσκαλους των ελληνικών σχολείων στην πραγματοποίηση των μαθημάτων της ιστορίας και του πολιτισμού με χρήση της αγγλικής γλώσσας έτσι ώστε να κατανοηθούν οι έννοιες και τα νοήματα. Σε αυτή την περίπτωση οι μαθητές επιδεικνύουν πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον(Παράρτημα,5.2:6). Επίσης αξιοσημείωτο δεδομένο ως προς το ενδιαφέρον που επιδεικνύουν οι μαθητές για τη φοίτησή τους στο ελληνικό σχολείο, αφορά τη σύσταση της ίδιας τους της οικογένειας. Οι μαθητές από μικτούς γάμους παρουσιάζουν λιγότερο ενδιαφέρον για την ελληνική τους παιδεία έναντι των μαθητών που προέρχονται από Έλληνες γονείς (Παράρτημα,5.2:7).

Πέραν από τις όποιες δυσκολίες συναντούν στην προσπάθειά τους, οι ερωτηθέντες δάσκαλοι, μηδενός εξαιρουμένου, στηρίζουν την άποψη πως τα ελληνικά σχολεία της

Αμερικής είναι οι φορείς της διαμόρφωσης και της διατήρησης της πολιτισμικής ταυτότητας (Παράρτημα 5.2:8). Τα συγγράμματα τα οποία διδάσκονται κρίνονται πολλές φορές από τους εκπαιδευτικούς ως παρωχημένη γνώση και χρήζουν επανεξέτασης. Άλλες πάλι φορές χρήζουν συμπλήρωσης και αντικατάστασης από καινούρια βιβλία κατάλληλα για την ελληνοαμερικανική ομογένεια. Όταν τα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιούνται δεν είναι τα κατάλληλα για αυτό το περιβάλλον το μόνο που επιτυγχάνεται είναι μια απλή διεκπεραίωση μιας διαδικασίας χωρίς καμιά γνώση για την επίτευξη του σκοπού (Παράρτημα 5.2:9).

Η παράλληλη όμως μελέτη των ποιητών και των Ελλήνων συγγραφέων διαμορφώνει συνειδήσεις (Παράρτημα 5.2:10), όπως επίσης η αρχαία ελληνική γραμματεία γιατί έτσι οι μαθητές έρχονται σε επαφή με αυθεντικά κομμάτια της ελληνικής κουλτούρας (Παράρτημα 5.2:11), γίνονται οδηγοί για τη συνέχιση της παράδοσης και της ίδιας της ελληνικής ταυτότητας (Παράρτημα 5.2:12). Η διδασκαλία με χρήση παραμυθιών, βιβλίων ιστορίας, διηγημάτων, θεατρικών έργων ενισχύει όχι μόνο το παιδαγωγικό κομμάτι αλλά και το ενδιαφέρον των μαθητών (Παράρτημα 5.2:13). Τα σχολικά βιβλία που υπάρχουν και διδάσκονται στα περισσότερα σχολεία, κρίνονται ακατάλληλα από τους εκπαιδευτικούς που ζητούν τη συγγραφή των συγγραμμάτων και μάλιστα όσων προωθούνται πρωτίστως από το γραφείο παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής, από διεπιστημονικές ομάδες ειδικών, για το κάθε αντικείμενο στο οποίο αφορά η ύλη των βιβλίων. Βιβλία πολιτισμικού και γλωσσολογικού ενδιαφέροντος, συντακτικού και γραμματικής, προτείνονται ως απαραίτητα εργαλεία για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της διδασκαλίας, όπως και δίγλωσσο εκπαιδευτικό υλικό που θα διευκολύνει τη μεταφορά των νοημάτων και των εννοιών (Παράρτημα 5.2:14).

Η συμβολή των σχολικών συγγραμμάτων τα οποία διδάσκονται στα ελληνικά σχολεία της Αμερικής, ως προς τη διαμόρφωση της ταυτότητας αλλά και της παροχής γνώσεων είναι πολύ μικρή. Κύριο λόγο έχουν τα εορταστικά προγράμματα τα οποία πραγματοποιούνται σε κάθε ελληνικό σχολείο (Παράρτημα 5.2:15). Πρωταρχικό όμως ρόλο πέραν από κάθε σχολικό εγχειρίδιο, στη διδασκαλία της γλώσσας αλλά και στην εμπότιση του πολιτισμού και τη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας, έχει ο δάσκαλος (Παράρτημα 5.2:16).

Κεφάλαιο 6

Μελέτες Περίπτωσης

Για τους σκοπούς κατανόησης, μελέτης και έρευνας επιλέχθηκαν δυο σχολεία για εκτεταμένη παρατήρηση. Πέραν των συνεντεύξεων με τους εκπαιδευτικούς και το διευθυντή, δόθηκαν ερωτηματολόγια πολλαπλής επιλογής σε γονείς και μαθητές, μελετήθηκε υλικό διδασκαλίας και δραστηριοτήτων, όπως σχολικοί εορτασμοί και λοιπές δράσεις. Καταγράφηκε επίσης το περιβάλλον των σχολικών αιθουσών και των κοινόχρηστων χώρων των σχολείων. Μερική παρατήρηση κατέστη δυνατόν να επιτευχθεί και για την περίπτωση ενός τρίτου σχολείου, από το οποίο έχει συλλεχθεί υλικό από συνεντεύξεις με τους εκπαιδευτικούς και τη διευθύντρια, αλλά και τους γονείς και τους μαθητές του σχολείου, όπως και υλικού από παρακολούθηση δραστηριοτήτων του σχολείου και των σχολικών εορτασμών.

6.1 Το ελληνικό απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου της Νέας Ιερσέης

Το ελληνικό απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου, της Νέας Ιερσέης, συμπλήρωσε φέτος 65 χρόνια από τη λειτουργία του (Κακιά,4.122017). Το σχολείο αριθμεί κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, 105 μαθητές (Παράρτημα,6.1:1). Λειτουργούν τμήματα από το Προνήπιο, μέχρι και την 9^η τάξη και τα μαθήματα πραγματοποιούνται για τέσσερις ώρες, δυο φορές τη βδομάδα. Στόχος του υφιστάμενου ελληνόγλωσσου προγράμματος, είναι η προσφορά μιας ολοκληρωμένης γνώσης γύρω από την ελληνική παιδεία και τον πολιτισμό ([ascensionfairview.org-greek school](http://ascensionfairview.org-greek-school)). Ο διευθυντής του σχολείου είναι υπεύθυνος για τον καθορισμό της ύλης διδασκαλίας για το κάθε σχολικό έτος, ο οποίος σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς καθορίζει τα σχολικά εγχειρίδια τα οποία θα τεθούν σε χρήση. Η σχολική επιτροπή επιθεωρεί και εγκρίνει την κάθε διαδικασία (Παράρτημα6.1:2). Το σχολείο διαθέτει διευθυντή και 10 δασκάλες. Οι μαθητές καταβάλλουν δίδακτρα για τη φοίτησή τους στο ελληνικό σχολείο.

(Το Ελληνικό Απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου της Νέας Ιερσέης, Σεπτέμβριος 2017)

6.2 Το ελληνικό σαββατιανό σχολείο του Σωτήρων, στην πόλη Ράι της Νέας Υόρκης

Το Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο του Σωτήρων, στο Ράι, άρχισε να λειτουργεί λίγο μετά την έναρξη της λειτουργίας της Ελληνικής Εκκλησίας του Σωτήρων, το 1957 (gocoos.org-Hellenic School). Αριθμεί σήμερα 82 μαθητές (Παράρτημα,6.2:1). Στα πλαίσια του Σαββατιανού σχολείου λειτουργούν Νηπιαγωγείο και 8 άλλα επίπεδα, κάθε Σάββατο για τέσσερις ώρες. Τρεις ώρες γίνεται η διδασκαλία της γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού και μια ώρα το μάθημα του χορού. Οι μαθητές συμμετέχουν επίσης σε σχολικούς εορτασμούς και δραστηριότητες όπως εκδρομές σε μουσεία και άλλους κοινωφελείς οργανισμούς(gocoos.org-Hellenic School). Πέραν του διευθυντή, στο σχολείο διδάσκουν 7 δάσκαλοι γλώσσας και μια δασκάλα χορού. Η Σχολική Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό της ύλης διδασκαλίας του σχολείου η οποία καθορίζεται με την καθοδήγηση και εποπτεία του διευθυντή, του εκκλησιαστικού συμβουλίου και του ιερέα της ενορίας (Παράρτημα,6.2:2). Οι μαθητές καταβάλλουν και σε αυτό το σχολείο δίδακτρα για τη φοίτησή τους.

(Σαββατιανό σχολείο του Σωτήριωσ, Ράϊ, Νέας Υόρκης, Σεπτέμβριος 2017)

6.3 Το Ελληνικό Απογευματινό σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο Τέναφλαϊ της Νέας Ιερσέης

Το απογευματινό σχολείου του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, διαθέτει τρία διαφορετικά επίπεδα προνήπιου, ένα νηπιαγωγείου και τάξεις από την Πρώτη μέχρι και την εβδόμη (stjohntenaflly.org-greek school). Στο σχολείο φοιτούν κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, 160 μαθητές. Οι 95 μαθητές είναι εγγεγραμμένοι στο απογευματινό πρόγραμμα και οι 65 στο σαββατιανό. Στο απογευματινό σχολείο εργάζονται 13 εκπαιδευτικοί και μια διευθύντρια. Οι μαθητές συμμετέχουν στο πρόγραμμα του σχολείου καταβάλλοντας δίδακτρα. Στην ύλη διδασκαλίας περιλαμβάνεται η γλώσσα, η ιστορία και ο πολιτισμός και το μάθημα της μουσικής το οποίο διδάσκεται ξεχωριστά από ειδική δασκάλα.

6.4 Η δομή των επιπέδων διδασκαλίας

Τα δύο εκ των τριών σχολεία στη μελέτη περίπτωσης διαθέτουν τμήματα προνηπίων, με το ένα εκ των δυο μάλιστα να δέχεται μαθητές από πολύ μικρές ηλικίες, των 2 και 3 ετών, ενώ το άλλο από 4,5 χρόνων. Τα τμήματα του τρίτου σχολείου αρχίζουν από το νηπιαγωγείο. Στα πρώτα επίπεδα των μαθητών 2-3 χρόνων, η ύλη δεν περιλαμβάνει διδασκαλία μέσα από σχολικά εγχειρίδια αλλά μέσα από το παιχνίδι το παιδί εκτίθεται από νωρίς σε ένα ελληνόφωνο περιβάλλον. Οι μεγαλύτερες τάξεις του προνηπίου και του νηπιαγωγείου, διδάσκονται απλές έννοιες, διαθέτουν βιβλία για τη διευκόλυνση της διαδικασίας και το μάθημα της ιστορίας και του πολιτισμού, παραμένει σε πρώιμα στάδια διδασκαλίας, μέσα από εικόνες ζωγραφικής, σύντομες συζητήσεις και επεξηγήσεις, με αφορμή τον κάθε εθνικό εορτασμό, ο οποίος γιορτάζεται στο σχολείο (Παράρτημα,6.4:1).

Το ίδιο μοτίβο ισχύει και για τις πρώτες δυο τάξεις του σχολείου, με διαφορά την ηλικιακή ωριμότητα των μαθητών της πρώτης και δευτέρας τάξης, έναντι των μαθητών του προνηπίου και νηπιαγωγείου, που επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να επεκτείνουν τη συζήτηση στην τάξη όπως και τις δραστηριότητες που αφορούν στους εθνικούς εορτασμούς ή τα ελληνικά ήθη και έθιμα. Οι μαθητές από τις τάξεις του προνηπίου και έπειτα, διαθέτουν ρόλους σε κάθε σχολικό εορτασμό.

Οι δάσκαλοι των μικρών τάξεων προσπαθούν να μεταδώσουν το ελληνικό πνεύμα μέσα από τη διδασκαλία (Παράρτημα,6.4:2), με την ευχάριστη και απλή παιδαγωγική προσέγγιση της γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού (Παράρτημα,6.4:3) και την εισαγωγή, με κάθε αφορμή, των ελληνικών εθίμων και εορτασμών (Παράρτημα,6.4:4). Το ίδιο το συναίσθημα και η αγάπη για την Ελλάδα, των εκπαιδευτικών που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν και έτυχαν της ελληνικής παιδείας, προσθέτει στη διαδικασία επίτευξης του σκοπού μέσα από τη μεταφορά αυτού στις γενεές που διδάσκονται από τέτοιους εκπαιδευτικούς (Παράρτημα,6.4:5).

Στις μεγαλύτερες τάξεις αρχίζουν και επίσημα πλέον να εντάσσονται στην ύλη διδασκαλίας, των σχολικών εγχειριδίων οι εθνικοί εορτασμοί, η μυθολογία, η ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα. Η κάθε τάξη έχει το βασικό βιβλίο διδασκαλίας, στις μεγαλύτερες τάξεις ο αριθμός αυξάνεται εφόσον τα μαθήματα της ιστορίας, της γεωγραφίας και της Μυθολογίας γίνονται πλέον ξεχωριστά και πιο εξειδικευμένα. Πέραν των συγγραμμάτων, οι εκπαιδευτικοί των ελληνικών απογευματινών σχολείων κάνουν χρήση διαφόρων εποπτικών μέσων, συμπληρωματικού υλικού από άλλα συγγράμματα, υλικού από το διαδίκτυο, επιτραπέζια παιχνίδια, εφαρμογές σε ταμπλέτες και βίντεο εμπλουτίζουν συνήθως τη διδασκαλία, όπως επίσης διδασκαλία μέσα από άρθρα του ημερήσιου τύπου, μέθοδος διδασκαλίας η οποία κατεγράφη κατά τη διαδικασία της έρευνας, στην 9^η τάξη, του σχολείου του Φέρβιου, όπου διδάσκων είναι ο ίδιος ο διευθυντής. Οι μαθητές πέραν του λεξιλογικού εμπλουτισμού, προχωρούν σε ανάλυση και σχολιασμό δεδομένων, πληροφοριών και γεγονότων της ελληνικής ή και ελληνοαμερικανικής πραγματικότητας.

Στα δυο σχολεία της μελέτης περίπτωσης, του Φέρβιου της Νέας Ιερσέης και του Ράϊ, δεν υπάρχει μάθημα μουσικής αλλά υπάρχει ο ειδικός δάσκαλος μουσικής ο οποίος δραστηριοποιείται με τους μαθητές των μεγαλύτερων μόνο τάξεων με κάθε αφορμή κάποιου εθνικού εορτασμού. Τα τραγούδια προσεγγίζονται γλωσσολογικά και εννοιολογικά στο μάθημα της γλώσσας με τον εκπαιδευτικό που διδάσκει το τμήμα. Στο σχολείο του Τέναφλαϊ, υπάρχει η ειδική δασκάλα μουσικής η οποία εργάζεται μια φορά τη βδομάδα με τους μαθητές όλων των τμημάτων του σχολείου, από την πρώτη μέχρι την

ογδόη τάξη. Στο μάθημα προσεγγίζονται τα τραγούδια τα οποία καλούνται να ερμηνεύσουν όχι μόνο εννοιολογικά και γλωσσολογικά αλλά όποτε αυτό είναι δυνατό και ιστορικά. Πολλές φορές γίνεται αναφορά επίσης στους στιχουργούς ή τους συνθέτες. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές προσεγγίζουν την ελληνική ιστορία και τον πολιτισμό, της νεότερης Ελλάδας, μέσα από τη μουσική.

Στο σχολείο του Ραΐ, στο οποίο οι μαθητές φοιτούν για τέσσερις ώρες κάθε Σάββατο, η μια εκ των τεσσάρων ωρών διατίθεται για το μάθημα του χορού, όπου η μαθητές διδάσκονται παραδοσιακούς χορούς από διάφορα μέρη της Ελλάδας (gocoos.org-Hellenic School). Η δασκάλα κάνοντας χρήση ενός πολιτικού χάρτη της Ελλάδας, τοποθετεί τους μαθητές γεωγραφικά στο χώρο και μετά μέσα από τη διδασκαλία των βημάτων του χορού και της μουσικής της οποίας κάνει χρήση, τους μεταφέρει ένα κομμάτι της παράδοσης. Στα άλλα δυο σχολεία, το μάθημα του χορού είναι προαιρετικό και εφαρμόζεται σε άλλες ώρες, εκτός του ωραρίου του ελληνικού σχολείου.

6.5 Η προσωπική προσέγγιση της πολιτισμικής ταυτότητας από μέρους των Εκπαιδευτικών των σχολείων

Ο τρόπος με τον οποίο ο κάθε εκπαιδευτικός αντιμετωπίζει το θέμα της πολιτισμικής ταυτότητας, συμβάλει ουσιαστικά στη θετική ή αρνητική επίτευξη του σκοπού. Οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να προσεγγίσουν το ζήτημα της διάδοσης της πολιτισμικής ταυτότητας προσωπικά, πέρα από κάθε σχολικό εγχειρίδιο. Η άποψη πως η διδασκαλία της ελληνικής ιστορίας και του πολιτισμού, υποβοηθά την ευόδωση της όποιας προσπάθειας, είναι διάχυτη. Πέραν αυτών, οι επισκέψεις σε μουσεία της Νέας Υόρκης, με εκθέματα από την Ελλάδα και την Κύπρο, η παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων (Παράρτημα,6.5:1), η ανάπτυξη δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία συναισθηματικών δεσμών με την Ελλάδα (Παράρτημα,6.5:2) συμβάλλουν ουσιαστικά. Επίσης σημαντική είναι η καλλιέργεια της κατανόησης και του σεβασμού προς τα επιτεύγματα των προγόνων αλλά και του σεβασμού των θεσμών, όπως είναι για παράδειγμα η εκκλησία. Μέσα από αυτή την αναγνώριση της προσφοράς των θεσμών και των προγόνων αλλά και την παράλληλη απόδοση γνώσης γύρω από τα έθιμα της σύγχρονης Ελλάδας και ο παραλληλισμός αυτών των εθίμων με τις συνήθειες τις οποίες

βιώνουν οι μαθητές στο περιβάλλον που ζουν, αποτελεί επίσης κομμάτι του ενδιαφέροντος της διδασκαλίας(Παράρτημα,6.5:3).

Η καλλιέργεια της πολυδιάστατης νοημοσύνης, σύμφωνα με το μοντέλο του Gardner, είναι μια κατάσταση που ισχύει και για την προσέγγιση της διδασκαλίας της γλώσσας και του πολιτισμού όπως και της ανάπτυξης της πολιτισμικής ταυτότητας στους Έλληνες της Αμερικής(Παράρτημα,6.5:4). Το βίωμα είναι η καλύτερη διδασκαλία και καλλιέργεια, έτσι η συμμετοχή των παιδιών στους εορτασμούς και η ανάληψη ρόλων σε έργα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας συμβάλλουν ουσιαστικά (Παράρτημα,6.5:5).

6.6 Σχολικά συγγράμματα εν χρήση

Η γλώσσα στα ελληνικά απογευματινά σχολεία της Αμερικής παρότι τις περισσότερες φορές δεν διδάσκεται ως δεύτερη γλώσσα αλλά η προσέγγιση γίνεται κυρίως ως ξένη γλώσσα εφόσον οι μαθητές των σχολείων αφορούν σε παιδιά πρώτης, δεύτερης, τρίτης ακόμα και τέταρτης όπως και πέμπτης γενεάς, παρουσιάζει μια μικρή ιδιαιτερότητα σε σχέση με τα κλασικά ινστιτούτα εκμάθησης ξένων γλωσσών, με την μορφή που τα γνωρίζουμε στην Ελλάδα. Η γλώσσα όμως, παρότι αποτελεί έναν εκ των παραγόντων κατοχής της πολιτισμικής ταυτότητας, δεν είναι το μόνο αντικείμενο του ενδιαφέροντος του ελληνικού απογευματινού και σαββατιανού σχολείου, αφού πέραν αυτής στα πλαίσια των ωρών διδασκαλίας οι μαθητές εντρυφούν στην ιστορία της Ελλάδας, τον ελληνικό πολιτισμό, τα έθιμα και τους εθνικούς εορτασμούς. Στα πλαίσια της ελληνικής ιστορίας διδάσκεται και η ιστορία της Κύπρου.

Δεν είναι λίγες οι φορές που υλικό από συγγράμματα του Οργανισμού Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, άλλων συγγραμμάτων, όπως των εκδόσεων του Πανεπιστημίου της Κρήτης(π.χ σειρά βιβλίων «Μαργαρίτα») όπως και υλικού από το διαδίκτυο, χρησιμοποιείται στις τάξεις. Λόγω ακριβώς αυτής της ιδιαιτερότητας της περίπτωσης, συγγράμματα εκδίδονται συγκεκριμένα για τις ανάγκες των ημερήσιων και απογευματινών σχολείων της Αμερικής. Δύο κύριοι εκδότες αυτών, το τμήμα Ελληνικής Παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής και ο Εκδοτικός οίκος Παπαλοΐζου.

6.6.1 Βιβλία για τη διδασκαλία της Γλώσσας

Κάνοντας αρχή από τα βιβλία του Προνηπίου, η αγωγή περιορίζεται κυρίως στην εκμάθηση της γλώσσας μέσα από απλές έννοιες επικοινωνίας. Εξετάζοντας το «Το Πρώτο μου βιβλίο», των εκδόσεων Παπαλοΐζου, παρατηρούμε αυτή την πρώτη επαφή των μαθητών με το ελληνικό αλφάβητο, το οποίο συνοδεύεται από τη διδασκαλία απλού λεξιλογίου, αριθμών, χρωμάτων, σχημάτων, μέρη του σώματος και λοιπών βασικών εννοιών (Παπαλοΐζου,2010). Στο ίδιο μοτίβο κινείται και η έκδοση του τμήματος Ελληνικής Παιδείας της Αρχιεπισκοπής, «Τα Ελληνικά μου» (Τελειπούλου,Αποστολίδη,2014). Οι μαθητές των μικρών τάξεων διδάσκονται τα μαθήματα της ιστορίας και του πολιτισμού μέσα από εικόνες ζωγραφικής και κατασκευών, με αφορμή συνήθως τους εθνικούς ή θρησκευτικούς εορτασμούς (Παράρτημα6,4).

Το περιεχόμενο των βιβλίων του Νηπιαγωγείου, «Αλφαβητάριο», από τις εκδόσεις Παπαλοΐζου, αφορά κυρίως στην εκμάθηση του ελληνικού αλφαβήτου, των βοηθητικών ρημάτων όπως και λεξιλογίου(Παπαλοΐζου,2009). Το αντίστοιχο βιβλίο του γραφείου Παιδείας της Αρχιεπισκοπής, περιορίζεται και αυτό ακριβώς στο ίδιο περιεχόμενο(Τελειπούλου,Ιωάννου,2013).

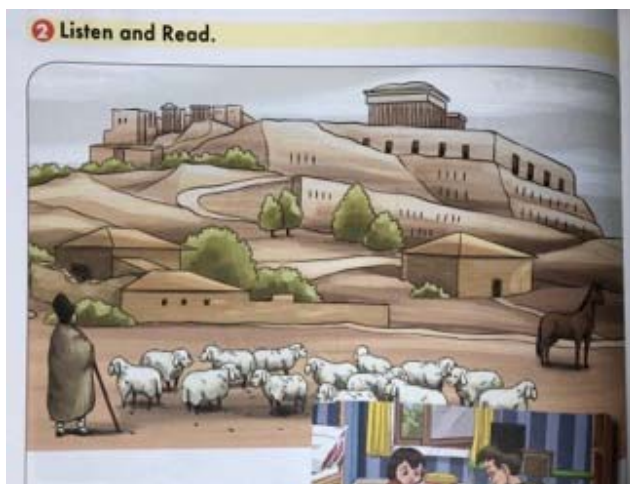
(Το βιβλίο του γραφείου παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής για το Νηπιαγωγείο)

Τα συγγράμματα τα οποία προορίζονται για τους μαθητές των δυο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου, του τμήματος παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής, «Τα Ελληνικά μου», Τεύχος 1α και 1β, περιλαμβάνουν στην ύλη τους πέραν από την επανάληψη του ελληνικού αλφαβήτου, στηριζόμενο κάθε φορά από σχετικό λεξιλόγιο και μικρά κείμενα με καθημερινά θέματα και δραστηριότητες. Άξιο αναφοράς ως προς τη παρουσίαση κάποιων ελληνικών στοιχείων μέσα από την ύλη του βιβλίου, είναι το κείμενο της Ενότητας 3, του τεύχους 1β, που παρουσιάζει το ελληνικό παιχνίδι «Περνά περνά η μέλισσα» και το κείμενο της Ενότητας 9, με διάφορες δραστηριότητες που αφορούν την καθημερινότητα και αναφέρονται στον εκκλησιασμό της Κυριακής(Τελειοπούλου,Αποστολίδη,Γιαβάρας,2016). Το ίδιο μοτίβο ακολουθούν και οι εκδόσεις Παπαλοΐζου, με το «Αλφαβητάριο» για τα παιδιά της πρώτης τάξης(Παπαλοΐζου,2010). Και στα δυο βιβλία η εικόνα της σημαίας της Ελλάδας βρίσκεται σε εξώφυλλο και περιεχόμενο, όπως και ο χάρτης της Ελλάδας, αφήνοντας τους μικρούς μαθητές να έχουν μια πρώτη επαφή με αυτή την εικόνα. Πέραν των εν λόγω βιβλίων υπάρχουν και συγγράμματα εντελώς επικοινωνιακά, τα οποία στοχεύουν κυρίως στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου (Papaloizos,2008).

6.6.2 Αναφορές των συγγραμμάτων σε στοιχεία ταυτότητας

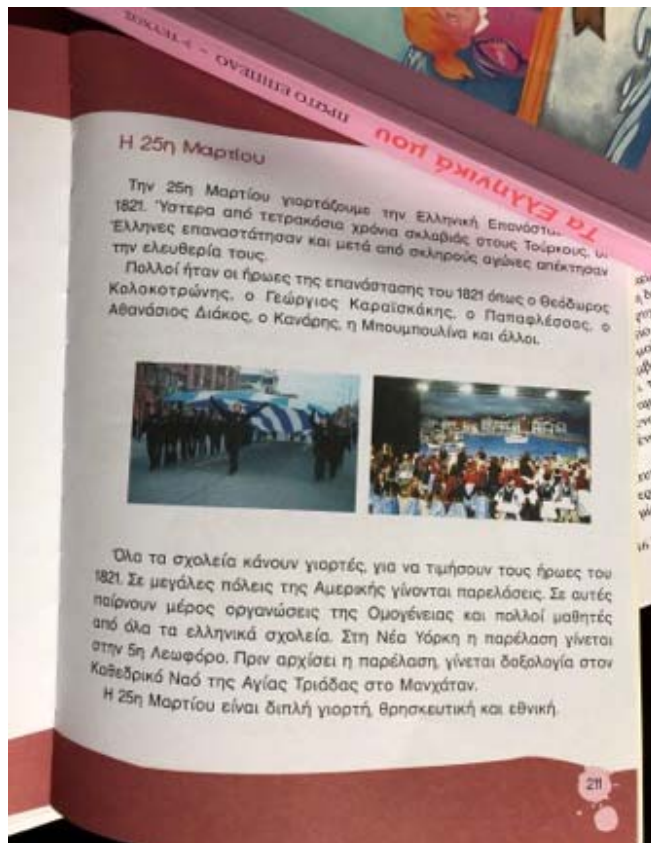
Στη σειρά βιβλίων «Γεια χαρά», επίπεδο 1 και 2, αρχίζουν σιγά σιγά να προστίθενται στην ύλη αρκετά απλουστευμένα, η γεωγραφία και τα έθιμα της Ελλάδας. Η εικόνα του Ιερού βράχου της Ακρόπολης, η Κρήτη, η έννοια του νησιού, η συνήθειες της γιαγιάς και του παππού στο νησί, η παραδοσιακή ενδυμασία, γίνεται η αφορμή για μια πρώτη επαφή για τους μικρούς μαθητές (Παπαλοΐζου,2016:5,124,157,183). Στο 2^ο επίπεδο, γίνεται και επίσημα η πρώτη επαφή των μαθητών με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Η αρχή συνίσταται με την Αθήνα και την Αρχαία αγορά όπως επίσης και την επανάληψη της εικόνας του ιερού βράχου της Ακρόπολης (Παπαλοΐζου,2016:38,54). Η αναφορά σε πόλεις και νησιά εξακολουθεί και σε αυτό το βιβλίο, με στόχο τη μεγαλύτερη ενασχόληση των μαθητών με τη γεωγραφία της Ελλάδας. Δεν παραλείπονται επίσης αναφορές στον κυριακάτικο εκκλησιασμό και τις σύγχρονες διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων, όπως είναι για παράδειγμα το λάδι, η ελιά, η φέτα, το σουβλάκι, ο μουσακάς, κτλ (Παπαλοΐζου,2016:115,120). Στο βιβλίο «Μια ελληνική οικογένεια» αρχίζει πλέον να μπαίνει ουσιαστικά στην ύλη η διδασκαλία των εθνικών και θρησκευτικών εορτασμών, με

την αναφορά στον εθνικό εορτασμό της 28^{ης} Οκτωβρίου, της 25^{ης} Μαρτίου και του Ελληνορθόδοξου Πάσχα(Παπαλοΐζου,2008:47,78,85).

(Εικόνα του Ιερού βράχου της Ακρόπολης, από κεφάλαιο των εκδόσεων Παπαλοΐζου)

Εισαγωγή στην ύλη πλέον των βιβλίων των εθνικών και θρησκευτικών εορτασμών όπως η 28^η Οκτωβρίου, η 25^η Μαρτίου, τα Θεοφάνια, των τριών Ιεραρχών, το Ελληνορθόδοξο Πάσχα, γίνεται και στα συγγράμματα του τμήματος ελληνικής παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής, για τους μαθητές ίδιου ηλικιακού επιπέδου, με τις προαναφερθείσες εκδόσεις (Μπαμπινιώτης, Αναγνωστοπούλου, Δημητράσκου, Καλογρίδου-Κολυβά, Μακροπόδη, 2010: 130, 188, 189, 191, 203, 209, 211, 213). Η Γεωγραφία και τα έθιμα εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο αναφοράς (Τελειπούλου, Κανελοπούλου, Μπίκου-Μαντά, Ιωάννου, 2015: 102, Τελειπούλου,Μπίκου-Μαντά,Γιαβάρας,2014:136). Επίσης, η ελληνική μυθολογία αρχίζει σε αυτό τον τόμο να εντάσσεται στην ύλη διδασκαλίας (Τελειπούλου, Μπίκου-Μαντά, Γιαβάρας,2014:172).

(Κεφάλαιο για τον εθνικό εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου σε έκδοση του τμήματος παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής)

Με την αλλαγή των μαθησιακών επιπέδων των αναγνωστικών βιβλίων και της ηλικίας των μαθητών, αλλάζει και το περιεχόμενο διδασκαλίας. Στο δεύτερο επίπεδο των συγγραμμάτων του γραφείου παιδείας της Αρχιεπισκοπής, οι μαθητές διδάσκονται μεταξύ άλλων για την Άνδρο μέσα από ένα ευχάριστο κείμενο, για τη Μολυβωτή όπως την ζούσαν τα καλοκαίρια οι προηγούμενες γενεές και το μουσείο κυκλαδικής τέχνης, στην Αθήνα (Τελειπούλου, Κανελλοπούλου, Μπίκου-Μαντά, Ιωάννου, 2011: 102,156,166). Η Σαντορίνη, η αρχαία Ολυμπία, ο Μέγας Αλέξανδρος, ο Μινώταυρος και ο μίτος της Αριάδνης, ο Θησέας και οι εθνικές επέτειοι αποτελούν επίσης περιεχόμενο που απασχολεί τους μαθητές του Ελληνικού σχολείου, μέσα

από αυτό το βιβλίο (Τελειπούλου, Μπίκου-Μαντά, Γιαβάρας, 2012: 32,52,148,168,172,204).

Μια νέα ενότητα η οποία προστίθεται στα αναγνωστικά βιβλία από το δεύτερο επίπεδο και έπειτα, αποτελεί το Ανθολόγιο, το οποίο περιλαμβάνει ποίηση από τον Σολωμό, τον Βρεττάκο, τον Λυπέρτη αλλά και κείμενα όπως βιογραφίες των Ηρώων του 1821

(Τελειοπούλου,Μπίκου-Μαντά,Γιαβάρας,2012:260-277). Προσεγγίζεται επίσης η ελληνική λογοτεχνία, με διασκευασμένο τρόπο, όπως είναι για παράδειγμα το κείμενο του Σ.Μυριβήλη, «ο Αργοναύτης» και ελληνορθόδοξες θρησκευτικές τελετουργίες όπως για παράδειγμα η Βάπτιση (Τελειοπούλου, Μπίκου-Μαντά, Γιαβάρας, 2012 :198, 230).Παράλληλα με το πρώτο κείμενο της κάθε ενότητας, σε κάθε βιβλίο του τμήματος παιδείας της Αρχιεπισκοπής, το κάθε κεφάλαιο καταλήγει με ένα τραγούδι ή ένα ποίημα, έτσι οι μαθητές αποκομίζουν ακόμη ένα στοιχείο της ταυτότητάς τους μέσα από τη μουσική. Τέτοια είναι επί παραδείγματι στον τόμο του 3^{ου} επιπέδου, το «Φιλντισένιο Καραβάκι», των Γκάτσου και Χατζιδάκι και το «Ήτανε μια φορά», των Φέρρη και Ξαρχάκου (Τελειοπούλου, Μπίκου-Μαντά, Γιαβάρας,2012: 105,106).

(Κεφάλαιο για την αρχαία Ολυμπία, από τις εκδόσεις του τμήματος παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής)

Στο ίδιο διδακτικό επίπεδο κινείται και το βιβλίο «Η Ξαδέρφη μου στην Ελλάδα», των εκδόσεων Παπαλοΐζου. Η Μυθολογία και η Αρχαία Ελλάδα απασχολούν το μεγαλύτερο μέρος του αφού στο περιεχόμενο του καλύπτει θεματολογία όπως οι αρχαίοι θεοί, ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος, Ο Προμηθέας, ο Φαέθοντας, ο Ιπποκράτης, η Αθήνα και η Σπάρτη. Ο Μέγας Αλέξανδρος, δεν παραλείπεται ούτε και από αυτή την έκδοση. Αναφορά γίνεται επίσης και στο ελληνικό έθιμο του Καρναβαλιού το οποίο διαφέρει κατά πολύ από παρόμοια έθιμα της αμερικάνικης κουλτούρας όπως είναι για παράδειγμα το Halloween

(Παπαλοΐζου,2009:36,45,49,52,59,62,65,68,79). Στο βιβλίο «Ιστορίες και Μύθοι» εντοπίζονται θέματα όπως η Ελλάδα, η Αθήνα, Ο Δίας, ο Μίδας, ο Δούρειος Ίππος, ο Αχιλλέας, θρησκευτικά θέματα όπως τα γενέθλια της Παναγιάς, και τα Θεοφάνεια. Δεν παραλείπονται επίσης οι εθνικοί εορτασμοί, κείμενα για το κρυφό σχολείο και για την ελληνική σημαία (Παπαλοΐζος,2009:8,12,15,18,22,31,34,37,83,86,90).

Στο πιο προχωρημένο επίπεδο, το γραφείο παιδείας της Αρχιεπισκοπής εντάσσει στη διδασκαλία ένα δίτομο σύγγραμμα, όπου πέραν των μεμονωμένων απλών και καθημερινών θεμάτων, οι μαθητές καταπιάνονται με τον εκκλησιαστικό ορθόδοξο γάμο, με το νησί της Ρόδου και τον Κολοσσό, τη θυσία της Ιφιγένειας, το μύθο της Αλκυόνης, τις Θερμοπύλες, την Αλαμάννα, την Κωνσταντινούπολη, το χτίσιμο της Αγίας Σοφίας, τα Μετέωρα, τον Μυστρά το Δεσποτάτο του Μοριά, κατά τη διάλυση της βυζαντινής αυτοκρατορίας και το παλάτι των Παλαιολόγων, τη Θεσσαλονίκη και τον Άγιο Δημήτριο (Τελειπούλου,Μπίκου-Μαντά,Γιαβάρας,2013:68,86,94,108,116,128,148,168,180,202,216, 226,236). Τα φινιάκια της Παναγιάς γίνονται η αφορμή να ασχοληθούν πέραν από το ίδιο το γεγονός, με την Κεφαλλονιά. Ο Όμηρος με τα έπη του Ιλιάδα και Οδύσσεια, η Αθήνα, η Σπάρτη, το Φαράγγι της Σαμαριάς, η έξοδος του Μεσολογγίου, οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι, το Άγιο Όρος και το Αιγαίο αποτελούν ακόμη μερικά κομμάτια της θεματολογίας(Τελειπούλου,ΜπίκουΜαντά,Γιαβάρας,2014:12,24,36,56,112,122,126,148). Στα δύο Ανθολόγια, παρουσιάζονται μεταξύ άλλων θέματα όπως το οικουμενικό Πατριαρχείο, η Λωξάνδρα, ο διωγμός και η προσφυγιά από τη μικρασιατική καταστροφή, το Μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα, το Καστελόριζο (Τελειπούλου,Μπίκου-Μαντά,Γιαβάρας,2013), ο Καβάφης, ο Σεφέρης και ο Γκάτσος (Τελειπούλου,Μπίκου-Μαντά,Γιαβάρας,2014).

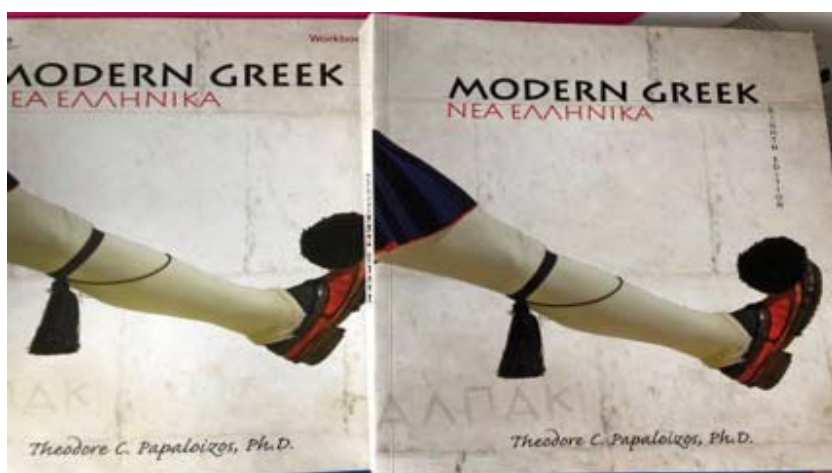
Με το σύγγραμμα «30 μέρες στην Ελλάδα» των εκδόσεων Παπαλοΐζου, οι μαθητές κάνουν μια περιδιάβαση μέσα από το βιβλίο τους στην Ελλάδα του σήμερα αλλά και την Ελλάδα του παρελθόντος και της ιστορίας. Κάνοντας αρχή από την Αθήνα, την πλατεία Συντάγματος, την Ακρόπολη, την Πλάκα, οι μαθητές φτάνουν μέχρι τον Μαραθώνα, τις Θερμοπύλες, τους Δελφούς, το Ναύπλιο, τις Μυκήνες, τα Μετέωρα, την Τήνο, τη Σαντορίνη κτλ. Σύγχρονες συνήθειες των νεοελλήνων όπως ο ποδοσφαιρικός αγώνας αλλά και έθιμα όπως αυτό του ελληνορθόδοξου γάμου,

παρουσιάζονται επίσης σε αυτή την έκδοση (Παπαλοΐζος, 2009: 11,14,17,32,35,38,41,53,59,77,80,20,71).

(Κεφάλαιο «Η Πόλη και η Αγία Σοφία», από τις εκδόσεις του γραφείου παιδείας της Αρχιεπισκοπής)

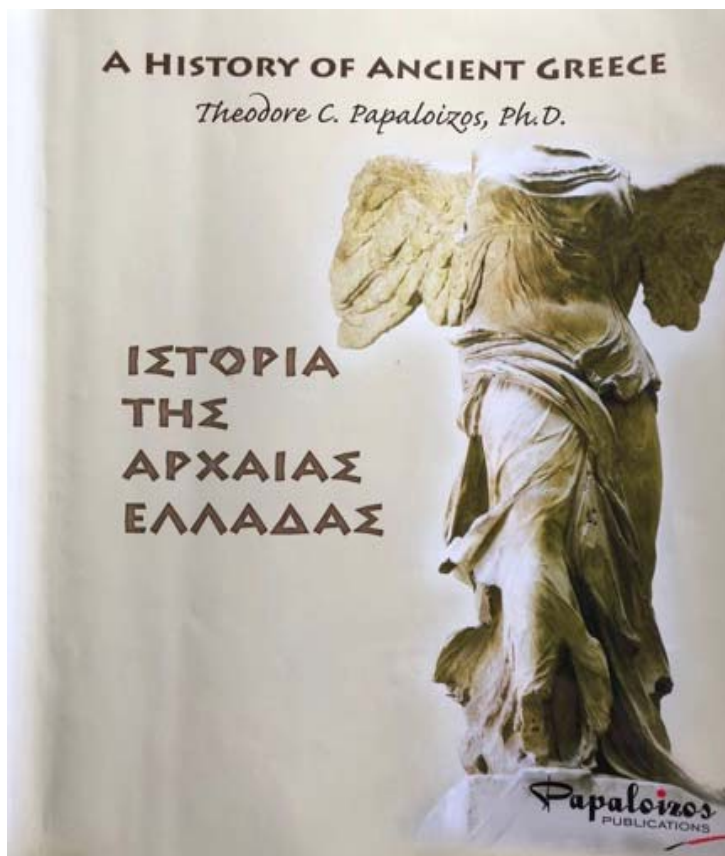
Στην έκδοση «Νέα Ελληνικά», που προορίζεται για παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας όπως και ενήλικες που ενδιαφέρονται για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού, μέσα από τα 24 κεφάλαια του προσφέρεται μια άρτια προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού. Παράλληλα με τη διδασκαλία του λεξιλογίου και της γραμματικής, σε κάθε κεφάλαιο γίνεται μια γνωριμία με την Ελλάδα του σήμερα. Αυτό αφορά είτε σε κάποιο μέρος της χώρας, κάποιο ιστορικό γεγονός όπως είναι για παράδειγμα οι ολυμπιακοί αγώνες, το Μαντείο των Δελφών κτλ αλλά και κάποιες συνήθειες των Ελλήνων του σήμερα όπως είναι για παράδειγμα η μεσημβρινή αργία, το καφενείο, το κομπολόι, το περίπτερο, πράγματα που βρίσκονται σε απόσταση από την αμερικανική κουλτούρα την οποία φέρουν και βιώνουν (Παπαλοΐζος,2009).

(Η έκδοση «Νέα Ελληνικά» των Εκδ. Παπαλοΐζου)

6.6.3 Συγγράμματα διδασκαλίας της Ιστορίας, του Πολιτισμού και της Γεωγραφίας

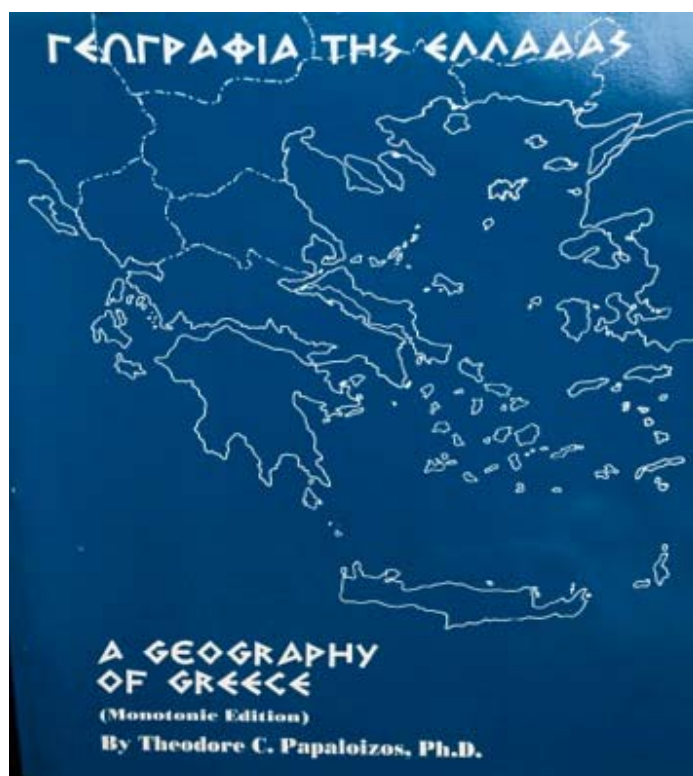
Η «Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας» από τις Εκδόσεις Παπαλοΐζου αποτελεί ένα εκ των συγγραμμάτων ιστορίας τα οποία διδάσκονται αυτή τη στιγμή στα ελληνικά απογευματινά σχολεία. Το βιβλίο αποτελεί υλικό προς διδασκαλία για τους μαθητές της 5^{ης} και 6^{ης} τάξης. Οι μαθητές των εν λόγω τάξεων συνδέουν τη παράλληλη ελληνική τους ταυτότητα με τις αρχαίες ρίζες τους, κάνοντας αρχή από τη γεωγραφική τοποθέτηση των αρχαίων πόλεων στο χάρτη της σύγχρονης Ελλάδας. Ο Μινωικός και Μυκηναϊκός Πολιτισμός, αλλά και η σημερινή κατάσταση των μνημείων, όπως αυτή ήρθε στο φως μετά τις ανασκαφές του Σλήμαν, αποτελεί ύλη στο περιεχόμενο του συγγράμματος. Η πολιτικοκοινωνική κατάσταση της αρχαίας Ελλάδας με τις πόλεις – κράτη, η Θρησκεία και η πίστη στους 12 Θεούς του Ολύμπου, τα μαντεία όπως επίσης και η γλώσσα των αρχαίων Ελλήνων με την Ιωνική και Δωρική διάλεκτο αποτελούν σημεία διδασκαλίας. Ακολουθώντας μια ροή ιστορικών γεγονότων, με την Σπάρτη και τους νόμους του Λυκούργου, την ανατροφή των Σπαρτιατών, τους νόμους του Δράκοντα, προσωπικότητες όπως τον Κόδρο, το Σόλωνα, τον Πεισίστρατο, καταλήγει στο νέο πολίτευμα της Ελλάδας τη Δημοκρατία. Τις δυο τελευταίες ενότητες του βιβλίου απασχολούν οι Περσικοί Πόλεμοι, η Μάχη του Μαραθώνα, η μάχη των Θερμοπυλών, η Ναυμαχία της Σαλαμίνας, προσωπικότητες όπως αυτή του Θεμιστοκλή, του Αριστείδη, του Περικλή, του Μεγάλου Αλεξάνδρου και γεγονότα όπως ο Χρυσός αιώνας της Αθήνας και ο Πελοποννησιακός πόλεμος (Παπαλοΐζος, 2007: 10, 16, 22, 23, 28, 30, 39, 41, 50, 51, 53, 55, 57, 64, 66, 76, 81, 87, 98, 102).

(Το βιβλίο «Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας», από τις εκδόσεις Παπαλοΐζου, το οποίο διδάσκεται στα Ελληνικά απογευματινά και σαββατιανά σχολεία)

Για μια πιο συγκεκριμένη προσέγγιση της διδασκαλίας της γεωγραφίας, χρησιμοποιείται κυρίως το βιβλίο «Γεωγραφία της Ελλάδας», από τις Εκδόσεις Παπαλοΐζου, όπου καλύπτονται μέρη από την στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο, τα Δωδεκάνησα, τα Επτάνησα, τις Κυκλάδες και την Κύπρο (Παπαλοΐζος, 1999: 1,22,39,47,52,107).

Για τα επίπεδα 4^{ης}, 5^{ης} και 6^{ης} δημοτικού, διδάσκεται επίσης το βιβλίο «Μυθολογία, Ήρωες, η Αργοναυτική Εκστρατεία, ο Τρωικός, Οδύσσεια», επίσης των εκδόσεων Παπαλοΐζου. Οι θεοί του Ολύμπου, οι άθλοι του Ηρακλή, ο Θησέας, η Αργοναυτική εκστρατεία, ο τρωικός πόλεμος όπως και η Οδύσσεια αποτελούν κεφάλαια προς μελέτη (Παπαλοΐζος, 2004: 1, 16, 29, 82).

(Το βιβλίο «Η Γεωγραφία της Ελλάδας», των εκδόσεων Παπαλοΐζου)

Κατά τη φετινή χρονιά μια νέα έκδοση της σειράς βιβλίων του γραφείου Παιδείας, της Αρχιεπισκοπής Αμερικής, έρχεται να προστεθεί στα συγγράμματα διδασκαλίας της ιστορίας και του πολιτισμού. Το βιβλίο «Ελληνική Ιστορία και Πολιτισμός», περιλαμβάνει μεταξύ άλλων κείμενα για τη Μακεδονική Δυναστεία και τον Μινωικό πολιτισμό(goarch.org-ta-ellinika-mou).

6.7 Τα Εξώφυλλα των συγγραμμάτων διδασκαλίας

Η διατήρηση και η ανάπτυξη της συλλογικής ταυτότητας μιας ομάδας, ενός συνόλου, μιας κοινότητας χρειάζεται σύμβολα αλλά και πρότυπα. Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως η μνήμη των αντικειμένων τα οποία το άτομο χρησιμοποιεί καθημερινά το συνδέουν με το παρελθόν αλλά και την κοινότητα του παρόντος στην οποία ανήκει(Assman,2017:13). Τα αντικείμενα των οποίων η εικόνα αναπαράγεται προκαλούν το ερέθισμα της μνήμης και την πρόκληση των αισθήσεων(Ekman,2009). Για τα ελληνόπουλα της Αμερικής τα οποία φοιτούν στα ελληνικά σχολεία αυτό το ερέθισμα προκαλεί τη μνήμη είτε προηγούμενων αντικειμένων διδασκαλίας, είτε σημείων αναφοράς σε προσωπικές τους εμπειρίες, στις περιπτώσεις εκείνες που συμβαίνει η φυσική επαφή με την Ελλάδα. Στις περιπτώσεις όπου

αυτή η επαφή και η παραπομπή δεν υφίσταται, η μνήμη βασίζεται σε μια επίκτητη και άκρως κατασκευασμένη πραγματικότητα.

Τα εξώφυλλα των βιβλίων τα οποία διδάσκονται αυτή τη στιγμή στα ελληνικά απογευματινά και σαββατιανά σχολεία διαδραματίζουν το ρόλο τους σε αυτή τη γενικότερη προσπάθεια δημιουργίας και ανάπτυξης της συλλογικής μνήμης και της πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών. Η εικόνα της ελληνικής σημαίας επικρατεί στις εκδόσεις κυρίως των πρώτων επιπέδων. Πέραν της σημαίας, στις εκδόσεις του γραφείου παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής, τα караβάκια στα εξώφυλλα παραπέμπουν στο Αιγαίο και τα νησιά του(Παράρτημα,6.7:1). Στις εκδόσεις του δεύτερου επιπέδου του γραφείου παιδείας της Αρχιεπισκοπής, ένα αεροπλάνο μεταφέρει τα παιδιά από την Αμερική στην Ελλάδα. Διακριτό έμβλημα σε αυτό οι Ολυμπιακοί κύκλοι, που παραπέμπουν ταυτόχρονα στις Ολυμπιακές Αερογραμμές και τους κύκλους των Ολυμπιακών Αγώνων(Παράρτημα,6.7:2).

Στα βιβλία μέσου επιπέδου δυσκολίας των εκδόσεων Παπαλοΐζου, παρατηρούμε μυθικά πρόσωπα, σκηνές και αρχιτεκτονήματα της κλασικής αρχαιότητας, όπως και μουσειακά αντικείμενα, σκηνές από τη ζωή στη σύγχρονη Ελλάδα και την εικόνα από ένα τσαρούχι (Παράρτημα 6.7:3). Στο τρίτο επίπεδο των συγγραμμάτων του γραφείου παιδείας της Αρχιεπισκοπής, εικονίζεται η υδρόγειος αποτελούμενη από κομμάτια παζλ επάνω στα οποία διακρίνονται εικόνες της ελληνικής ιστορίας, της κλασικής αρχαιότητας και του ελληνορθόδοξου θρησκευματος. Στα βιβλία της Ιστορία και του Πολιτισμού των εκδόσεων Παπαλοΐζου επικρατούν η κλασική αρχαιότητα και σε αυτό του γραφείου παιδείας της Αρχιεπισκοπής, η κλασική αρχαιότητα και θρησκευτικά στοιχεία(Παράρτημα,6.7:4).

Κεφάλαιο 7

Σχολικοί Εορτασμοί

Στα Ελληνικά απογευματινά και σαββατιανά σχολεία, γιορτάζονται κάθε χρόνο, οι εθνικοί επέτειοι, της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 και της 25^{ης} Μαρτίου 1821. Τα Ελληνικά Γράμματα και οι Τρεις Ιεράρχες, όπως και άλλα δυο εμβόλιμα προγράμματα, των Χριστουγέννων και της λήξης της σχολικής χρονιάς, πραγματοποιούνται επίσης κάθε χρόνο στα ελληνικά σχολεία της Αμερικής.

7.1 Ο Εορτασμός των Χριστουγέννων

Παίρνοντας το έναυσμα από τα δυο σχολεία της μελέτης περίπτωσης και ξεκινώντας από τον πιο πρόσφατο εορτασμό, αυτόν των Χριστουγέννων, παρατηρούμε πως και στα δυο σχολεία οι δραστηριότητες εστίασαν, στο ορθόδοξο κομμάτι της γέννησης του Χριστού. Τραγούδια όπως τα κάλαντα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, ακούστηκαν και στους δυο εορτασμούς. Στο Φέρβιου της Νέας Ιερσέης, ο εορτασμός ήταν μεγαλύτερος και περιελάμβανε την αναπαράσταση της γέννησης όπως και ποιήματα για τη γέννηση του Χριστού και την πρωτοχρονιά. Η χορωδία έψαλε επίσης το «Τη γέννηση σου». Η Τρίτη Τάξη ερμήνευσε τα Κάλαντα των Δωδεκανήσων, τα πολύ μικρά παιδιά το «Δόξα εν υψίστης θεό» και τα μεγαλύτερα παιδιά συμμετείχαν σε μικρά θεατρικά, παρόμοιας θεματολογίας.

Τα Ελληνικά σχολεία της Αμερικής τηρώντας το πρόγραμμα των αμερικάνικων σχολείων επανέρχονται στις σχολικές τους δραστηριότητες μετά το πέρας των Χριστουγεννιάτικων διακοπών, στις 2 Ιανουαρίου. Έτσι, τα Θεία Θεοφάνια δεν αποτελούν θεματολογία του Χριστουγεννιάτικου εορτασμού. Το Ελληνικό σχολείο γιορτάζει τα Θεία Θεοφάνια με εκκλησιασμό και αγιασμό, με την επανέναρξη των μαθημάτων. Ο εορτασμός των Χριστουγέννων δεν έχει τη βαρύτητα της εθνικής επετείου αλλά καθίσταται σημαντικός από τη στιγμή που οι μαθητές του ελληνικού σχολείου διεκπεραιώνουν τις παρουσιάσεις τους κάνοντας χρήση της ελληνικής γλώσσας και των ελληνορθόδοξων εθίμων.

(Από τον Χριστουγεννιάτικο σχολικό εορτασμό, στο Φέρβιου της Νέας Ιερσής, Δεκέμβριος 2016)

Το έθιμο της κοπής της βασιλόπιτας είναι επίσης κάτι το οποίο απασχολεί το ελληνικό σχολείο με τον ερχομό του νέου έτους. Οι μαθητές, μαζί με τους εκπαιδευτικούς και τη διεύθυνση του σχολείου εφαρμόζουν το έθιμο, εφόσον οι μαθητές έχουν προηγουμένως διδαχθεί και συζητήσει στην τάξη την ιστορία και την προέλευση της παράδοσης. Μετά την διδασκαλία, οι μαθητές συμμετέχουν εμπειρικά στη διαδικασία.

Στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου το εορταστικό πρόγραμμα ακολούθησε παρόμοια ροή με αφηγήσεις ποιήματα, αναπαραστάσεις και τραγούδια από τη χορωδία του σχολείου.

Από τον χριστουγεννιάτικο εορτασμό στο σχολείο του Ράι της Νέας Υόρκης, Δεκέμβριος 2017

7.2 Τελετή Αποφοίτησης

Στις τελετές αποφοίτησης πέραν της μικρής απαγγελίας ποιημάτων από τους μαθητές όλων των τάξεων και της απονομής των διπλωμάτων προόδου, γίνεται και ανάγνωση ομιλιών από τους αποφοιτούντες μαθητές (Παράρτημα,7.2). Το περιεχόμενο των ομιλιών αφορά στην εμπειρία και στη σημασία του ελληνικού σχολείου στη ζωή των ίδιων των μαθητών.

(Αποφοίτηση μαθητών, Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο, του Σωτήρων, Ράι, Νέας Υόρκης, Ιούνιος 2017)

7.3 Ο εορτασμός των εθνικών επετείων και η προσέγγιση των εκπαιδευτικών

Οι εορτασμοί των εθνικών επετείων θεωρούνται σπουδαίο επίτευγμα για τους διευθυντές των ελληνικών σχολείων. Η συμμετοχή των μαθητών η οποία τους προσφέρει την εμπειρική γνώση των γεγονότων συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των πληροφοριών των οποίων αποκτούν στο μάθημα της ιστορίας (Παράρτημα 7.3:1). Με την επιλογή των ποιημάτων, των αφηγήσεων και των θεατρικών, επιδιώκεται η τόνωση της υπερηφάνειας, της αγάπης και του σεβασμού των μαθητών για την Ελλάδα, την ιστορία της και την κληρονομιά (Παράρτημα, 7.3:2). Πρόκειται για ζωτικά στοιχεία τα οποία επιδιώκουν να αφυπνίσουν το ενδιαφέρον των μαθητών των ελληνικών σχολείων για να γνωρίσουν τις ρίζες τους (Παράρτημα, 7.3:3) Οι παραδοσιακοί χοροί και τα τραγούδια συμβάλλουν επίσης στο αίσθημα της υπερηφάνειας (Παράρτημα, 7.3:4).

Οι εκπαιδευτικοί παρατηρούν πως οι μαθητές λόγω των εθνικών εορτασμών αναγκάζονται να μάθουν για να αποδώσουν, απαγγελίες και ρόλους σε θεατρικά, αφού πρώτα διδάσκονται το περιεχόμενο, τους λόγους και τα γεγονότα για αυτή τους τη δράση. Καθίστανται έτσι οι εθνικοί εορτασμοί η καλύτερη αφορμή για τη διδασκαλία ιστορικών γεγονότων της σύγχρονης Ελλάδας (Παράρτημα, 7.3:5), μέσω της δημιουργίας τόπων μνήμης, όπως αναφέρονται από τον Nora ή μνημονικών σχημάτων κατά των Assmann (Assmann, 2017:14, Nora, 1997).

Μέσα από τη συμμετοχή στις παραστάσεις των εθνικών εορτασμών στα ελληνικά σχολεία καλλιεργείται το πνεύμα και το συναίσθημα των μαθητών για την πατρίδα και τους προγόνους και τρέφεται έτσι η ανάγκη του ανήκειν (Παράρτημα, 7.3:6). Οι εορτασμοί γίνονται βίωμα για τους μαθητές εμπεδώνοντας και κατανοώντας έτσι τον πολιτισμό από τον οποίο προέρχονται (Παράρτημα, 7.3:7). Δίνεται στους μαθητές η ευκαιρία για αναστοχασμό των αξιών για τις οποίες μάχονταν ηρωικά οι πρόγονοί τους και να αναπτύξουν την εθνική τους συνείδηση (Παράρτημα 7.3:8). Το γεγονός ότι αυτοί λαμβάνουν χώρα εντός των ελληνικών εκπαιδευτηρίων είναι μια αφορμή και ένα γεγονός ότι υπάρχουν και υφίστανται για τους Έλληνες, σε ένα τόσο μακρινό και ξένο περιβάλλον (Παράρτημα, 7.3:9).

Ένα ενδιαφέρον ερώτημα το οποίο θα μπορούσε να τεθεί σε αυτό το σημείο είναι εάν υπάρχει μια τέτοια ταύτιση για μετανάστες άλλου κράτους και τις νέες γενεές που ακολούθησαν. Με μια πρώτη ματιά, μεταξύ άλλων, παρατηρούμε πως στην πολιτεία της Νέας Υόρκης, όπως και της Νέας Ιερσέης λειτουργούν ημερήσια εκπαιδευτήρια, παρόμοιας φύσης με τα ελληνικά ολοήμερα σχολεία, τα οποία επικεντρώνονται στην θρησκευτική ταυτότητα όπως είναι για παράδειγμα η περίπτωση των μουσουλμανικών σχολείων¹. Λειτουργούν επίσης και απογευματινά ιδρύματα, ίσως όχι υπό τον τύπο των ελληνικών απογευματινών σχολείων, τα οποία έχουν το πρόγραμμα της θρησκευτικής κατήχησης αλλά διδάσκουν παράλληλα την αραβική γλώσσα². Υπάρχουν επίσης γαλλόφωνα ολοήμερα σχολεία και σχολεία charter³ όπως επίσης και απογευματινά τμήματα γλώσσας και πολιτισμού τα οποία όμως λειτουργούν υπό την αιγίδα του γαλλικού ινστιτούτου⁴. Η εβραϊκή κοινότητα η οποία είναι αρκετά μεγάλη και διακρίνεται για την οργάνωση της στις Η.Π.Α, διαθέτει επίσης ολοήμερα σχολεία⁵ αλλά και απογευματινά κέντρα απασχόλησης για τα παιδιά ή την οικογένεια, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον της, ίσως περισσότερο από κάθε άλλη κοινότητα στην εβραϊκή πίστη, την ιστορία και την κουλτούρα.

7.4 Οι Εθνικοί Εορτασμοί

¹ <http://www.razischool.org/about-us.html> / <http://icc-ny.us/school/index.html>

<http://www.agenj.com> / <http://www.muslimcenterschool.org> / <http://ihsanacademy.org>
<http://www.rsanj.org/rsa/>

² <http://www.nhiec.com/educational-programs/alnoor-school/>

³ <https://www.fasny.org> / <http://ecoleprinceton.org> / <https://momypoppins.com>

⁴ <http://www.fiaf.org>

⁵ <https://www.jewishculturalschool.org/curriculum>
<https://www.shefaschool.org/#/> / <https://www.niche.com/k12/torah-academy-of-bergen-county-teaneck-nj/> / <https://www.niche.com/k12/the-frisch-school-paramus-nj/>

Στα ελληνικά απογευματινά σχολεία γιορτάζονται δυο εθνικοί επέτειοι, της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 και της 25^{ης} Μαρτίου 1821. Ο εορτασμός της 25^{ης} Μαρτίου, πραγματοποιείται συνήθως ημέρα Κυριακή, σε όλα τα σχολεία, με την ευκαιρία της θρησκευτικής εορτής του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, έτσι ώστε οι κοινότητες να παρακολουθήσουν σε ευρύτερη κλίμακα τις δραστηριότητες του ελληνικού σχολείου και να συμμετέχουν στους εορτασμούς των εθνικών δρώμενων. Ο F.A.Yates, υποστηρίζει πως οι αισθητικές εντυπώσεις δημιουργούν τη γνώση στο άτομο. Καθ' αυτό τον τρόπο οι διάφορες τελετουργίες παρεμβαίνουν στρεβλωτικά στον παρόντα χρόνο, ανακατασκευάζοντας ακόμη και τη συλλογική μνήμη που καθορίζει την ταυτότητα των ατόμων και των συνόλων(Καραϊσκού,201:206).

7.4.1 Ο Εορτασμός της 28^{ης} Οκτωβρίου του 1940

Κατά τον εορτασμό της επετείου της 28^{ης} Οκτωβρίου του 1940, οι μαθητές των ελληνικών απογευματινών σχολείων όλων των τάξεων διδάσκονται για τη σημασία του γεγονότος από τον διδάσκοντα εκπαιδευτικό της γλώσσας. Οι μαθητές των μικρότερων τάξεων διδάσκονται το μάθημα της ιστορίας με πολύ απλές μεθόδους. Ζωγραφίζουν εικόνες και οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν τα συγκεκριμένα επίπεδα προσεγγίζουν τα γεγονότα και τις έννοιες με τον απαιτούμενο τρόπο, για τις δυνατότητες των μαθητών τους. Οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων συμμετέχουν σε ποικίλες δραστηριότητες όπως είναι για παράδειγμα η ανάγνωση κειμένων, η παρακολούθηση βίντεο και η επίλυση ασκήσεων για καλύτερη εμπέδωση του περιεχομένου της διδασκαλίας. Αρκετές φορές, στις μεγαλύτερες τάξεις η διδασκαλία των εθνικών εορτασμών γίνεται και στα πλαίσια της παράδοσης του μαθήματος από τα σχολικά εγχειρίδια τα οποία χρησιμοποιούνται στην τάξη.

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Ράϊ, Νέα Υόρκη, Οκτώβριος 2017)

Στους σχολικούς εθνικούς εορτασμούς συμμετέχουν όλοι οι μαθητές των ελληνικών σχολείων. Οι μικρότερες τάξεις απαγγέλλουν ποιήματα και οι μεγαλύτερες αφηγούνται κείμενα και ενσαρκώνουν ρόλους σε πατριωτικά θεατρικά. Η χορωδία ερμηνεύει επίσης πατριωτικά τραγούδια. Στα σχολεία της μελέτης περίπτωσης δυο εκπαιδευτικοί κάθε φορά έχουν την ευθύνη για τον κάθε εορτασμό. Έχουν την αρμοδιότητα για τη συλλογή του υλικού το οποίο θα παρουσιαστεί στην κάθε διοργάνωση και σε συνεργασία με το διευθυντή του σχολείου καθορίζουν το τελικό πρόγραμμα και ετοιμάζουν τις ομιλίες και τις παρουσιάσεις τους.

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Ράϊ, Νέα Υόρκη, 2017)

Στο σχολείο του Σωτήρων, στο Ράϊ της Νέας Υόρκης, το άνοιγμα του εορτασμού πραγματοποιήθηκε με την είσοδο των σημαίων στο χώρο και το άκουσμα των εθνικών ύμνων, ελληνικού και αμερικάνικου, από τη χορωδία του σχολείου. Η τάξη του νηπιαγωγείου περιορίστηκε στην απαγγελία ενός μικρού ποιήματος όπου ακούστηκαν 4 μικρές προτάσεις, ανεξαρτήτου περιεχομένου από τον εθνικό εορτασμό. Το ποίημα έφερε τον τίτλο «Καλημέρα». Στο τέλος της απαγγελίας ακούστηκε από τους πολύ μικρούς μαθητές το σύνθημα «Ζήτω η Ελλάδα». Η πρώτη τάξη απάγγειλε το ποίημα «Η Σημαία», για τον παράλληλο εορτασμό της Ελληνικής σημαίας. Τα ποιήματα «Της Ελλάδας τα

παιδιά», «Χώμα Ιερό», «Τιμή και Δόξα», «Ευλογημένη Μέρα», ακούστηκαν από την 2^α,3^η,4^η,5^η και 6^η τάξη.

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Ράϊ, Νέα Υόρκη, Οκτώβριος 2017)

Οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, ανέβασαν δυο μικρά πατριωτικά θεατρικά έργα, που έφεραν τους τίτλους «Εμπρός να σώσουμε την πατρίδα μας» και «Η 28^η Οκτωβρίου 1940». Και στα δυο, οι μαθητές κλήθηκαν να ερμηνεύσουν ρόλους σχετικά με τα ιστορικά γεγονότα του πολέμου. Η χορωδία του σχολείου ερμήνευσε τα τραγούδια «Γυναίκες Ηπειρώτισσες» και «Κορόιδο Μουσολίνι» (Παράρτημα7.4.1).

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Ράι, Νέα Υόρκη, 2017)

Οι εκπαιδευτικοί που παρουσίασαν το πρόγραμμα, αναφέρθηκαν με τις ομιλίες τους στην αντίσταση των Ελλήνων έναντι των δυνάμεων του Άξονα, στην ανδρεία την οποία υπέδειξαν, στο θάρρος και την τόλμη, όχι μόνο όσων μάχονταν στο μέτωπο αλλά και όσων τους στήριζαν υλικά και ηθικά. Σημαντική αναφορά έγινε επίσης στη συμβολή της Ελληνικής αντίστασης στα βουνά της Πίνδου, ως προς τη γενικότερη έκβαση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Πέραν από μια πολύ μικρή αναφορά στην ομιλία, για την κατοχή της Ελλάδας, η θεματολογία του εορτασμού περιορίστηκε στη θαρραλέα και υποδειγματική στάση των Ελλήνων.

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Ράϊ, Νέα Υόρκη, 2017)

Η διακόσμηση του χώρου ήταν λιτή, από την στιγμή που ο εορτασμός έλαβε χώρα στο εσωτερικό του Ιερού Ναού Του Σωτήρος. Μικροί μαθητές κρατούσαν σημαίες και ζωγραφιές που έφτιαξαν στην τάξη. Η Ελληνική σημαία έδινε το παρόν της στο χώρο όπως και ένας Εύζωνας και μια Αμαλία, οι οποίοι παρότι παραπέμπουν στον Εθνικό εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου, στην Ελληνοαμερικανική κοινότητα γίνονται σύμβολα αναγνώρισης του ελληνισμού. Οι μαθητές ήταν ντυμένοι επίσης στα χρώματα της γαλανόλευκης ελληνικής σημαίας.

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Ράϊ, Νέα Υόρκη, Οκτώβριος 2017)

Στο Ελληνικό Απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως στο Φέρβιου, της Νέας Ιερσέης, το πρόγραμμα του εορτασμού κινήθηκε επίσης στα ίδια επίπεδα με αυτά του σαββατιανού σχολείου. Οι μαθητές στα πλαίσια του μαθήματος της ιστορίας, εμβόλιμου ή μη, διδάχτηκαν για τα γεγονότα και παρακολούθησαν υλικό το οποίο βρίσκεται διαθέσιμο στο διαδίκτυο. Οι μικρότεροι μαθητές περιορίστηκαν στην κατασκευή εικόνων, αρχίζοντας έτσι μια πρώτη επαφή με τη διδαχή της ιστορίας του ελληνικού έθνους.

(Σχολικός Εορτασμός 28ης Οκτωβρίου, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης, Οκτώβριος 2017)

Όλα τα τμήματα του σχολείου συμμετείχαν στον εορτασμό με την παρουσία τους επί σκηνής. Και σε αυτή την περίπτωση, το πρόγραμμα του εορτασμού άνοιξε με την έλευση των σημαιών στην αίθουσα και το άκουσμα των εθνικών ύμνων, πρώτα του ελληνικού και κατόπιν του αμερικανικού. Ο αμερικανικός εθνικός ύμνος ακούγεται σε κάθε εθνικό εορτασμό των ελληνικών σχολείων ως ένδειξη εκτίμησης προς τη χώρα υποδοχής των Ελλήνων μεταναστών και της ευκαιρίας που τους δόθηκε για μια καλύτερη ζωή.

(Σχολικός Εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Φέβριου, Νέας Ιερσής, Οκτώβριος 2017)

Πέραν της 1^{ης} τάξης η οποία τίμησε με το ποίημα της τον εορτασμό της ελληνικής σημαίας, οι υπόλοιπες τάξεις απήγγειλαν ποιήματα για την ανδρεία και το θάρρος του ελληνικού λαού και του ελληνικού στρατού, με ιδιαίτερη αναφορά στις μάχες της Πίνδου και το Όχι των Ελλήνων. Οι μικρές τάξεις, συμπεριλαμβανομένου του νηπιαγωγείου και του προνηπίου, απήγγειλαν τα ποιήματα «Η Ελευθερία», «Θυμόμαστε το Όχι», «Τα Ελληνόπουλα», «Λαμπροστολίσου», «Η 28^η Οκτωβρίου 1940». Οι μαθητές της 5^{ης} και 6^{ης} τάξεις απήγγειλαν τα ποιήματα «Πίνδος», «Όχι» και «Τείχη και όπλα τα κορμιά μας». Οι μαθητές της 7^{ης} και 8^{ης} τάξης, συμμετείχαν στο θεατρικό δρώμενο «Η 28^η Οκτωβρίου 1940:Εμπρός να σώσουμε την Πατρίδα μας», το οποίο πραγματευόταν το γεγονός της ελληνικής ανδρείας για αντίσταση στα βουνά της Πίνδου. Πέραν του θεατρικού, μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, διάβασαν κείμενα όπως το «Γράμμα απ' το μέτωπο» και «Αλέξανδρος Διάκος» αναφορά στους στρατιώτες που μάχονταν στα βουνά της Πίνδου και πιο συγκεκριμένα με αναφορά στον Αλέξανδρο Διάκο, τον πρώτο αξιωματικό του ελληνικού στρατού που έπεσε μαχόμενος το 1940, στην τοποθεσία Τσούκα, της Πίνδου. Η χορωδία του σχολείου ερμήνευσε τραγούδια μεταξύ των οποίων ήταν το «Ο

Ανθυπολοχαγός», «Γυναίκες Ηπειρώτισσες» και «Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει» (Παράρτημα7.4.1:2). Η ομιλία των υπευθύνων για τον εορτασμό εκπαιδευτικών, κινήθηκε στα ίδια πλαίσια με του προηγούμενου σχολείου και ενισχύθηκε με γεγονότα σταθμούς, τα οποία συνέθεταν το χρονικό του 1940 (Παράρτημα7.4.1:3).

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Τέναφλαϊ, Νέα Ιερσέη, Οκτώβριος 2017)

Στο Ελληνικό απογευματινό σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο Τέναφλαϊ, της Νέας Ιερσέης, ο εορτασμός αναφερόταν επίσης γύρω από το χρονικό του 1940. Η ομιλία της Διευθύντριας του σχολείου κινήθηκε επίσης γύρω από την σπουδαία συμβολή των Ελλήνων στην παγκόσμια ιστορία, εξαιτίας της ανδρείας που υπέδειξαν στο Αλβανικό μέτωπο. Το πρόγραμμα ήταν δομημένο γύρω από το χρονικό, το οποίο εξελίχτηκε μέσα από τις αφηγήσεις των μεγαλύτερων μαθητών και τις απαγγελίες ποιημάτων από τους μικρότερους. Η χορωδία ερμήνευσε παρόμοια τραγούδια στο ίδιο ύφος (Παράρτημα7.4.1:4).

(Σχολικός εορτασμός 28^{ης} Οκτωβρίου, Τέναφλάι, Νέα Ιερσέη, Οκτώβριος 2017)

7.4.2 Ο Εορτασμός της 25^{ης} Μαρτίου του 1821

Με αφορμή και αυτόν τον εορτασμό οι μαθητές και στα δυο σχολεία διδάχθηκαν τα γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Το περιεχόμενο της διδασκαλίας έγινε από υλικό των βιβλίων ιστορίας του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας, τα οποία υπάρχουν στις βιβλιοθήκες των σχολείων, από υλικό από το διαδίκτυο και από τα κείμενα των συγγραμμάτων τα οποία διδάσκονται στα ελληνικά σχολεία και περιέχονται στην ύλη διδασκαλίας. Όπως και για τον εορτασμό της 28^{ης} Οκτωβρίου, έτσι και για αυτόν της 25^{ης} Μαρτίου, οι μαθητές των μικρότερων τάξεων ασχολήθηκαν με εικόνες ηρώων της επανάστασης και τις εικόνες ευζώνων. Παράλληλα διδάχθηκαν με παρόμοια μεθοδολογία και για τον εορτασμό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου.

(Χειροτεχνία νηπιαγωγείου, Φέρβιου, Νέας Ιερσής, Μάρτιος 2017)

Στο πρόγραμμα του εορτασμού της 25^{ης} Μαρτίου και στα δυο σχολεία συμμετείχαν όλοι οι μαθητές, όλων των τμημάτων οι οποίοι απήγγειλαν ποιήματα και αφηγήθηκαν κείμενα. Στο σχολείο του Σωτήρων, ακούστηκαν τα ποιήματα «Αγία Λαύρα», «Λεβεντογέννα Ελλάδα μου», «Τη Μέρα αυτή του Μάρτη», «Η 25^η Μαρτίου», «Το κρυφό σχολείο», και το «Φεγγαράκι μου λαμπρό» από τους μαθητές του νηπίου και του Προνηπίου. Η παρουσία των σημαιών δεν έλειψε ούτε από αυτό τον εορτασμό τις οποίες σε αυτή την περίπτωση συνόδευαν μαθητές ντυμένοι με τις παραδοσιακές στολές της Αμαλίας και του Εύζωνα. Η χορωδία του σχολείου ερμήνευσε πέραν των δυο εθνικών ύμνων και «Την Υπερμάχω», τραγούδια όπως «Τα κλεφτόπουλα», και «Ο Θούριος του Ρήγα». Ο διπλός εορτασμός της 25^{ης} Μαρτίου τιμήθηκε επίσης και στα δυο σχολεία με την αναπαράσταση του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου (Παράρτημα 7.4.2:1).

(Σχολικός εορτασμός 25^{ης} Μαρτίου 1821, Ράι, Νέα Υόρκη, Μάρτιος 2017)

Στο σχολείο της θείας Αναλήψεως, ακούστηκαν τα ποιήματα «Φεγγαράκι μου λαμπρό» από τους μικρούς μαθητές, «Τρεις Αγάπες», «Ευαγγελισμός – Ελληνισμός», «Αγιά Σοφιά», «Στην Πατρίδα μας» και «Θαυμάζω την Ελλάδα μου». Οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων ανέβασαν τα θεατρικά «ο Πασάς και η Ελληνοπούλα» και «Το Ολοκαύτωμα της Νάουσας στη Δυτική Μακεδονία». Όπως και στο προηγούμενο σχολείο, έτσι και στο σχολείο της Ανάληψης πραγματοποιήθηκε η αναπαράσταση του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Η χορωδία ερμήνευσε τους δυο εθνικούς ύμνους, το «Σήμερα της Σωτηρίας» και τα τραγούδια «Τα Κλεφτόπουλα», «Όλη Δόξα όλη χάρη», και «Ο Θούριος του Ρήγα». Οι ομιλίες των υπευθύνων για τη γιορτή εκπαιδευτικών και στα δυο σχολεία κινήθηκαν γύρω από τα ιστορικά γεγονότα, τους ήρωες, το θάρρος και την τόλμη τους και τον αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία (Παράρτημα 7.4.2:2).

(Σχολικός εορτασμός για την 25^η Μαρτίου 1821, Φέβριου, Νέα Ιερσέη, Μάρτιος 2017)

Ο εορτασμός στο σχολείο του Σωτήρων, στο Ράϊ της Νέας Υόρκης, πραγματοποιήθηκε στο χώρο της εκκλησίας με μοναδική διακόσμηση τις σημαίες, τους μαθητές που ήταν ντυμένοι με παραδοσιακές ενδυμασίες και όσους ήταν ντυμένοι στα χρώματα της γαλανόλευκης. Στο σχολείο της Θείας Αναλήψεως, επικράτησε μια παρόμοια κατάσταση με τη διαφορά πως την αίθουσα διεξαγωγής του προγράμματος κοσμούσε επίσης μια ενδιαφέρουσα εργασία των μαθητών της 3^{ης} και 4^{ης} τάξης. Οι εκπαιδευτικοί των συγκεκριμένων τάξεων μοίρασαν στους μαθητές από μια χαρτονένια φιγούρα Εύζωνα και Αμαλίας, ύψους, 60-70cm, την οποία ο κάθε μαθητής, σε συνεργασία με τους γονείς, διακόσμησε με την παραδοσιακή στολή του τόπου καταγωγής του. Η έρευνα για την κάθε ενδυμασία, βασιζόταν σε αφηγήσεις παππούδων, γονέων και το διαδίκτυο. Στον χώρο του προσώπου ο κάθε μαθητής μπορούσε να τοποθετήσει μια δική του φωτογραφία ή να κάνει μια ζωγραφιά. Η δραστηριότητα αποσκοπούσε στην προσωπική εμπλοκή του κάθε μαθητή στην έρευνα στοιχείων που αφορούν την καταγωγή του, στην ενασχόληση με αυτά τα στοιχεία, στην συνειδητοποίηση της διαφορετικότητας και ιδιαιτερότητας του κάθε τόπου και στην τόνωση του αισθήματος της υπερηφάνειας για την καταγωγή του μέσα από την

έκθεση της δουλειάς του στο χώρο του σχολείου με αφορμή τον εορτασμό (Παράρτημα 7.4.2:3).

(Σχολικός εορτασμός 25^{ης} Μαρτίου 1821, Φέβριου Νέας Ιερσής, Μάρτιος 2017)

(Η αίθουσα για τον εορτασμό με τις εργασίες των μαθητών, Φέβριου, Νέα Ιερσέη, Μάρτιος 2017)

Το Ελληνικό Σχολείο της Θείας Ανάληψης έδωσε το παρόν του στον εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου, στη Μητρόπολη της Νέας Ιερσής, την οποία επισκέφθηκαν οι Εύζωνες από την

Ελλάδα με αφορμή την Παρέλαση της 5^{ης} Λεωφόρου και στον χώρο τοποθετήθηκαν επίσης οι εργασίες των μαθητών για σκοπούς διακόσμησης της αίθουσας.

(Από τον εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου και την παρουσία των Ευζώνων, Τέναφλάι, Μάρτιος 2017)

Τα δυο σχολεία συμμετείχαν επίσης στην Ελληνική Παρέλαση, η οποία πραγματοποιείται κάθε χρόνο στην 5^η Λεωφόρο, στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης. Η Συμμετοχή στην παρέλαση θεωρείται από τους εκπαιδευτικούς ως ένα μέσο για ανάπτυξη της πολιτισμικής ταυτότητας (Παράρτημα 7.4.2:4) και δημιουργία εθνικής συνείδησης (Παράρτημα 7.4.2:5). Πέραν από τη ζωτική σημασία αντίληψη την οποία δημιουργεί μια

τέτοια συμμετοχή, υποδεικνύει την ανάγκη απόδοσης τιμής σε όσους θυσιάστηκαν, τη δημιουργία του αισθήματος της υπερηφάνειας για την καταγωγή τους με την παρουσία τους σε ένα τέτοιο γεγονός (Παράρτημα 7.4.2:6) και τη συντήρηση της συλλογικής μνήμης (Παράρτημα 7.4.2:7).

(Το ελληνικό απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στην ελληνική παρέλαση της Νέας Υόρκης, Μάρτιος 2017)

(Το ελληνικό σαββατιανό σχολείο του Σωτήριως, στην ελληνική παρέλαση της Νέας Υόρκης, Μάρτιος 2017)

7.5 Ο εορτασμός των Τριών Ιεραρχών

Ο εορτασμός των Τριών Ιεραρχών και των Ελληνικών Γραμμάτων αποτελεί επίσης έναν από τους σημαντικούς εορτασμούς τους οποίους τιμά το ελληνικό σχολείο της Αμερικής. Οι μαθητές διδάσκονται στα πλαίσια των ωρών διδασκαλίας για τους Τρεις Ιεράρχες, αλλά και τη σημασία και τον εορτασμό των ελληνικών γραμμάτων. Συμμετέχουν σε δραστηριότητες όπως ανάγνωση κειμένων, κατασκευή εικόνων, και πολλές φορές επίλυση ασκήσεων γύρω από το θέμα.

Το πρόγραμμα του εορτασμού περιλαμβάνει συνήθως ποιήματα, αφηγήσεις και μικρά θεατρικά, τα οποία εκτελούν οι μαθητές όλων των τάξεων. Συνήθως ο κάθε εορτασμός κινείται γύρω από κάποιο πρόσωπο ή μια θεματολογία. Πέρσι, και στα δυο σχολεία, τιμώμενο πρόσωπο υπήρξε ο Αριστοτέλης, λόγω του επετειακού έτους για τα 2400 χρόνια από τη γέννησή του.

Αντί για τους δυο εθνικούς ύμνους, λόγω του είδους του εορτασμού, ακούστηκε το Απολυτίκιο των τριών Ιεραρχών. Στο σχολείο του Σωτήρων, ακούστηκαν από τους μαθητές του νηπιαγωγείου και της 2ας τάξης, δυο προσευχές και από τους υπόλοιπους τα ποιήματα «Στον Δάσκαλο», «Ο ολυμπιακός ύμνος», «Σήμερα γιορτάζουμε». Οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, ερμήνευσαν ρόλους στα θεατρικά «Μάθημα για τους τρεις Ιεράρχες», «Διονύσιος Σολωμός: Ο Εθνικός μας ποιητής», και «Οι πιο έξυπνοι μαθητές». Η χορωδία του σχολείου τραγούδησε το «Κυκλάμινο» του Γιάννη Ρίτσου και δυο μελοποιημένα ποιήματα του Οδυσσέα Ελύτη, «Της Δικαιοσύνης ήλιε νοητέ» και «Ένα το χελιδόνι» (Παράρτημα7.5:1).

(Σχολικός Εορτασμός για τα Ελληνικά Γράμματα, Ράϊ, Φεβρουάριος 2017)

Στο απογευματινό σχολείο της Ανάλυσης, προβλήθηκε ένα μικρό βίντεο για τον Αριστοτέλη, ο οποίος απασχόλησε πέραν των τριών Ιεραρχών την ομιλία των υπευθύνων για τον εορτασμό εκπαιδευτικών. Προσευχές ακούστηκαν από το προνήπιο, το νήπιο και την 1^η τάξη και ακολούθησαν ποιήματα όπως «Οι τρεις Ιεράρχες», «Το βιβλίο», «Η δασκάλα μου», «Το σχολείο μου» και το τραγούδι «Γεια σου κύριε Μενεξέ», από την 4^η τάξη. Παρουσιάστηκε επίσης το θεατρικό «Μάθημα φιλοσοφίας με τον Αριστοτέλη» και οι αφηγήσεις «Τρεις Ιεράρχες: Γέφυρα Ελληνισμού Χριστιανισμού». Η χορωδία του σχολείου Ερμήνευσε τα τραγούδια «Στο 'πα και στο ξαναλέω», «Από ξένο τόπο», «Μικρή Πατρίδα» και «Ένα το χελιδόνι» (Παράρτημα 7.5:2).

(Σχολικός Εορτασμός για τα Ελληνικά Γράμματα, Φέρβιου, Νέα Ιερσέη, Ιανουάριος 2017)

Κεφάλαιο 8

Όψεις και Παραστάσεις

8.1 Το εσωτερικό παρουσιαστικό των ελληνικών απογευματινών και σαββατιανών σχολείων

Οι μαθητές των ελληνικών απογευματινών και σαββατιανών σχολείων βρίσκονται στις σχολικές εγκαταστάσεις τουλάχιστον τέσσερις ώρες κάθε βδομάδα. Πέραν των σχολικών αιθουσών διδασκαλίας, οι μαθητές κινούνται κατά την παραμονή τους στο σχολείο στις κοινόχρηστες αίθουσες και τη βιβλιοθήκη του σχολείου. Το περιβάλλον μέσα στο οποίο κινούνται και διδάσκονται έρχεται να προσθέσει στην διαμόρφωση της αίσθησης του οικείου και του κοινού στοιχείου της ταυτότητας τους. Η παραπομπή στην ελληνικότητα του περιβάλλοντος, μέσα από τη διακόσμηση η οποία δημιουργεί στοιχεία τόπων μνήμης, προσβλέπει επίσης στην ανάπτυξη της πολιτισμικής τους ταυτότητας.

Η αίθουσα εκδηλώσεων και εορτασμών στο Φέρβιου της Νέας Ιερσέης, είναι πάντοτε διακοσμημένη με τους αμφορείς δεξιά και αριστερά της σκηνής. Ο διάκοσμος των αμφορέων που παραπέμπει σε αρχαίο ελληνικό, έρχεται μαζί με την ελληνική σημαία να συμπληρώσουν την ελληνικότητα του χώρου. Η αίθουσα σε αυτή τη φωτογραφία είναι επίσης διακοσμημένη για τον εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου, με εικόνες των ηρώων της επανάστασης και με τις εργασίες των μαθητών. Μάρτιος 2017

Το πρώτο διακριτό στοιχείο, χαρακτηριστική περίπτωση μνημονικού σχήματος το οποίο υπάρχει και στα δυο σχολεία της μελέτης περίπτωσης, είναι η ελληνική σημαία, η οποία υπάρχει αναρτημένη πάνω από τον πίνακα σε κάθε τάξη. Συνήθως υπάρχει εξ αριστερών η αμερικανική σημαία και εκ δεξιών η ελληνική σημαία. Στο μέσον, υπάρχει είτε μια

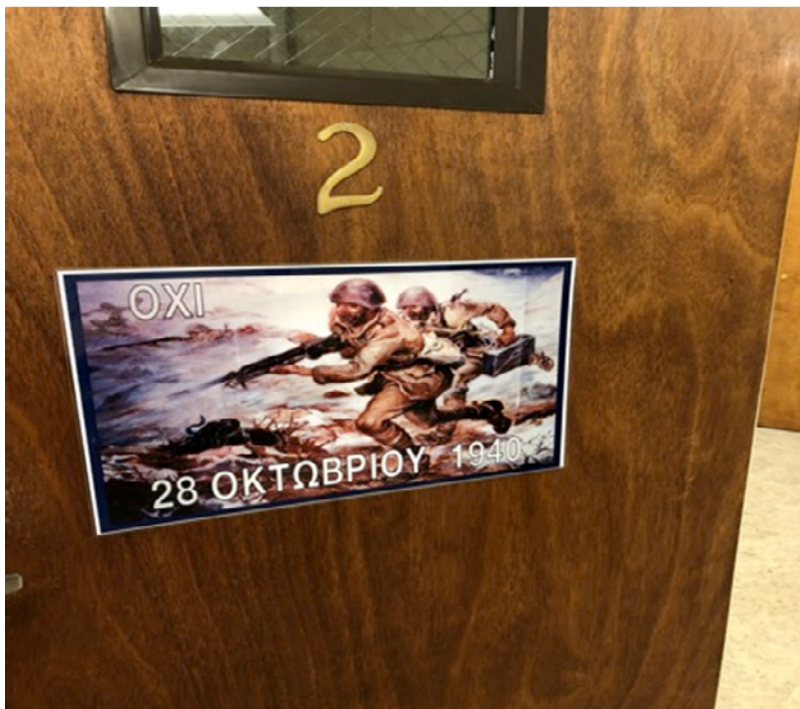
βυζαντινή εικόνα, κάποιες φορές και οι φωτογραφίες του μητροπολίτη της πολιτεία στην οποία ανήκει το σχολείο, όπως και του Αρχιεπισκόπου Αμερικής.

Πίνακας με τα διακριτικά στοιχεία που αναφέρθηκαν προηγουμένως, Φέρβιου, Απρίλιος 2017

Οι σημαίες υπάρχουν επίσης και στους κοινόχρηστους χώρους στους οποίους πραγματοποιούνται συνήθως και οι σχολικοί εορτασμοί αλλά και οι οποιεσδήποτε κοινές

δράσεις του σχολείου. Κατά τους σχολικούς εορτασμούς η διακόσμηση στις μεγάλες αίθουσες ενισχύεται με εργασίες των μαθητών, ανάλογης θεματολογίας.

Διακόσμηση στο εξωτερικό αίθουσας διδασκαλίας, Ράϊ, Νέα Υόρκη, Οκτώβριος 2017

Πινακίδα σε διάδρομο, με εικόνες από την Ελλάδα και τις δυο σημαίες. Ελληνικό σαββατιανό σχολείο Ράϊ, Νέα Υόρκη, Δεκέμβριος 2017

Πέραν των σημαιών, κοινόχρηστοι χώροι, όπως διάδρομοι, χώροι αναμονής κτλ είναι διακοσμημένοι με εικόνες και παραστάσεις από την σύγχρονη και αρχαία ελληνική ιστορία. Το ίδιο υφίσταται και στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, το τρίτο εκπαιδευτήριο το οποίο αποτέλεσε, αντικείμενο παρατήρησης για αυτή την έρευνα.

Η αισθητική των εκπαιδευτηρίων χαρακτηρίζεται από την ανάγκη δημιουργίας τόπων μνήμης αλλά και την εξασφάλιση ενός περιβάλλοντος ανάμεικτων εμπειριών, μέσα από την συνύπαρξη του παρελθόντος και του παρόντος. Η χρήση εργασιών των ιδίων των μαθητών στη διακόσμηση του περιβάλλοντα χώρου έρχεται να ενισχύσει την προσπάθεια της συμμετοχής αλλά και της προώθησης του οικείου όχι μόνο όσων αφορά το χώρο αλλά και το ίδιο το περιεχόμενο της κάθε εργασίας, είτε αυτή αφορά στην ιστορία, τη μυθολογία, τον πολιτισμό, παλαιό και σύγχρονο.

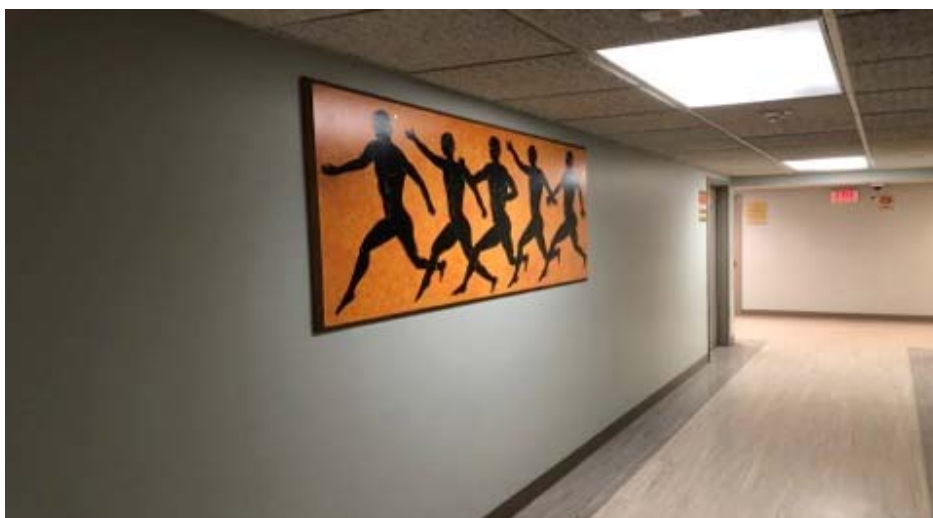
Γυάλινη προθήκη με ελληνιστικά αγγεία. Διακρίνονται επίσης οι μασκότ των Ολυμπιακών Αγώνων Αθήνα 2004, Φέρβιου, Νέα Ιερσέη, Νοέμβριος 2017

Διακόσμηση σε διάδρομο, όπου διακρίνεται ο όρκος του Μεγάλου Αλεξάνδρου, Ελληνικό απογευματινό σχολείο, Φέρβιου, Νέα Ιερσέη, Δεκέμβριος 2017

Διακόσμηση σε διάδρομο, Ελληνικό απογευματινό σχολείο, Φέρβιου, Νέα Ιερσέη, Δεκέμβριος 2017

Κοινόχρηστοι χώροι, ελληνικό απογευματινό και σαββατιανό σχολείο Τέναφλάι, Νέα Ιερσέη, Δεκέμβριος 2017

Οι σχολικές αίθουσες είναι διακομισμένες με τις εργασίες των μαθητών της τάξης και τις κατά καιρούς δραστηριότητες γύρω από την επικαιρότητα, κυρίως την ελληνική, με την οποία καταπιάνονται κατά τη διδασκαλία. Πέραν αυτού υπάρχουν οι χάρτες της Ελλάδας, φωτογραφίες από μέρη της στερεάς και της νησιωτικής χώρας αλλά και άλλα λαογραφικά στοιχεία.

Η αίθουσα της 6^{ης} τάξης με τους χάρτες, Φέρβιου, Νέα Ιερσέη, Δεκέμβριος 2017

Εργασία μαθητή 6ης τάξης που διακοσμεί την τάξη, Φέρβιου Νέας Ιερσέης, Νοέμβριος 2017

Εργασίες μαθητών που διακοσμούν τη σχολική αίθουσα. Θέμα: Ο τόπος καταγωγής μου. Φέρβιου Νέας Ιερσής, Νοέμβριος 2017

Διακόσμηση πινακίδας με χάρτη, εργασίες μαθητών από τα ταξίδια τους στην Ελλάδα και διακριτά βυζαντινά στοιχεία, την εικόνα του Ιησού και την Αγία Σοφία. Τέναφλαϊ, Νέα Ιερσέη, Δεκέμβριος 2017

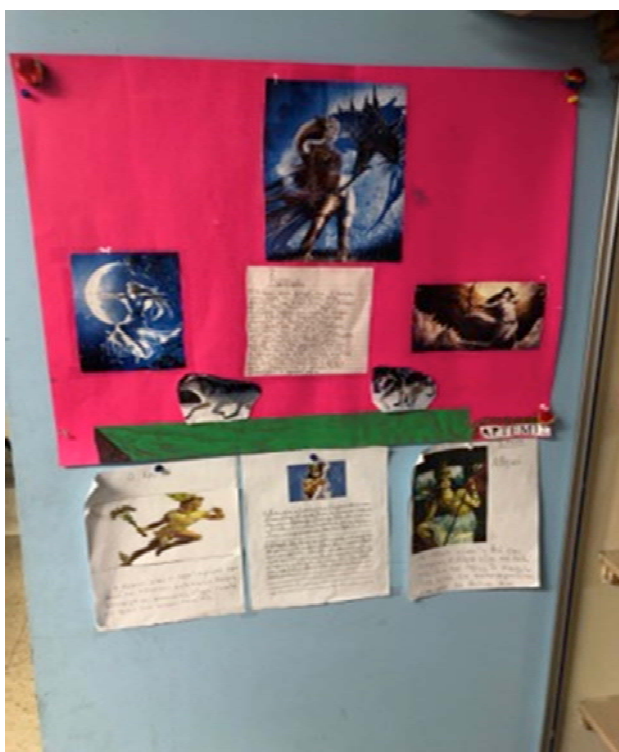
Πινακίδα τάξης, με διακριτά στοιχεία της κλασικής αρχαιότητας και φωτογραφίες της σύγχρονης νησιωτικής Ελλάδας, Τέναφλαί, Δεκέμβριος 2017

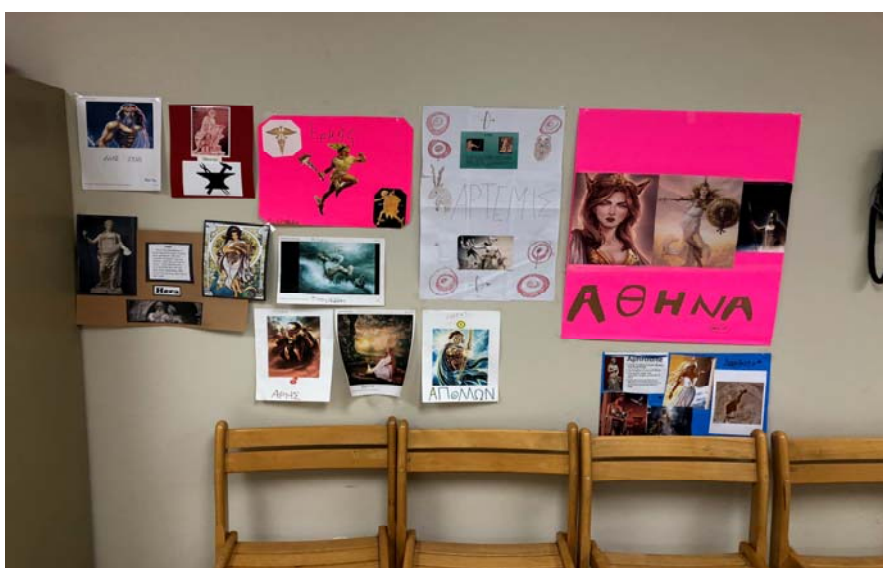
Η Βιβλιοθήκη του σχολείου, Φέρβιου Νέα Ιερσέη

Η αίθουσα του Νηπιαγωγείου, Ελληνικό απογευματινό σχολείο, Φέρβιου, Νέα Ιερσέη

Εργασίες μαθητών της 5^{ης} τάξης, στο μάθημα της μυθολογίας, Ελληνικό απογευματινό σχολείο, Φέρβιου, Οκτώβριος 2017

*Εργασίες μαθητών 3^{ης} τάξης,
Ελληνικό απογευματινό σχολείο Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλαϊ, Νέας Ιερσέης*

Κεφάλαιο 9

Η έρευνα σε επίπεδο γονέων και μαθητών

9.1 Οι Γονείς

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας για αυτή τη μεταπτυχιακή διατριβή, δόθηκε ερωτηματολόγιο πολλαπλών επιλογών⁶, στους γονείς των μαθητών των ελληνικών σχολείων που αποτέλεσαν τη μελέτη περίπτωσης. Στην έρευνα συμμετείχαν οι γονείς των μαθητών του απογευματινού σχολείου της Θείας Ανάληψης, του απογευματινού σχολείου του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου και του σαββατιανού σχολείου, του Σωτήρων (Παράρτημα 9.1). Οι διευθύνσεις και των τριών σχολείων ανέφεραν κατά τη διεξαγωγή της έρευνας πως ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των οικογενειών που στέλνουν τα παιδιά τους στα εν λόγω σχολεία έχουν στο σχολείο περισσότερα από ένα παιδιά. Στο σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου, δόθηκαν 30 ερωτηματολόγια στους γονείς κυρίως των μαθητών των μεγαλύτερων τάξεων, οι οποίοι συμμετείχαν επίσης στην έρευνα, με αντίστοιχο ερωτηματολόγιο. Στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο Τέναφλαϊ δόθηκαν 28 ερωτηματολόγια και στο σχολείο του Σωτήρων, στο Ράϊ, 32 ερωτηματολόγια.

Στο σχολείο της Θείας Αναλήψεως το 59%, των ερωτηθέντων γονέων άνηκε σε Έλληνες πρώτης γενεάς, το 22%, σε Έλληνες δεύτερης και το 4% Έλληνες τρίτης γενεάς και ποσοστό 15% σε Έλληνες μετανάστες. Στην ερώτηση, ποιοι είναι οι λόγοι που στέλνουν τα παιδιά τους στο ελληνικό σχολείο, το 85% απάντησε για να ενδυναμώσουν την ταυτότητά τους ως Έλληνες, μέσα από την εκμάθηση της γλώσσας, της ιστορίας, των εθίμων και του πολιτισμού. Ποσοστό 11% απάντησε από παράδοση και το 4%, για να μάθουν την ελληνική γλώσσα.

Στην ερώτηση εάν κρίνουν πως τα παιδιά τους αισθάνονται πιο Έλληνες στην ταυτότητα εξαιτίας του ελληνικού σχολείου, ποσοστό 93% απάντησε «ναι», ποσοστό 7% «λίγο». Κανείς δεν απάντησε «όχι» σε αυτή την ερώτηση. Στην 4^η και τελευταία ερώτηση που

⁶ Το ερωτηματολόγιο δομήθηκε με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών για σκοπούς διευκόλυνσης της διαδικασίας για τους ίδιους τους γονείς, αλλά και για σκοπούς εξυπηρέτησης της έρευνας, με μεγαλύτερο δείγμα και ευκολότερη επεξεργασία του υλικού ποσοτικά.

αφορούσε το κατά πόσον θεωρούν ότι οι σχολικοί εορτασμοί των εθνικών επετείων, η παρέλαση, τα ποιήματα και τα τραγούδια, βοηθούν στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας των παιδιών τους, ποσοστό 89% απάντησε «πολύ», το 7%, «λίγο» και το 4% «καθόλου».

Στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, οι ερωτηθέντες άνηκαν κατά 82%, σε Έλληνες πρώτης γενεάς, 14% σε Έλληνες δεύτερης γενεάς και ποσοστό 5% σε Έλληνες μετανάστες. Στην ερώτηση που αφορούσε τους λόγους που στέλνουν τα παιδιά τους στο ελληνικό σχολείο, το 64% επέλεξε την απάντηση «B», το 5% την «A» και ποσοστό 14% επέλεξε και την «A» και την «B», ενώ ποσοστό 18% επέλεξε και τις τρεις απαντήσεις. Στην ερώτηση αν τα παιδιά τους αισθάνονται πιο Έλληνες στην ταυτότητα εξαιτίας του ελληνικού σχολείου, ποσοστό 90% απάντησε «ναι», ποσοστό 5% επέλεξε «λίγο» και το 5% «όχι». Στην τελευταία ερώτηση που αφορούσε το κατά πόσον θεωρούν ότι οι σχολικοί εορτασμοί των εθνικών επετείων, η παρέλαση, τα ποιήματα και τα τραγούδια, βοηθούν στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας των παιδιών τους, ποσοστό 95% απάντησε «πολύ» και το 5% «λίγο». Κανείς δεν απάντησε «καθόλου».

Στο Σχολείο του Σωτήρων, οι ερωτηθέντες αποτελούνταν από Έλληνες πρώτης γενεάς κατά 72%, από Έλληνες δεύτερης γενεάς κατά 25% και κατά 3% από Έλληνες τρίτης γενεάς. Στην ερώτηση ποιοι είναι οι λόγοι που στέλνουν τα παιδιά τους στο ελληνικό σχολείο, το 59% επέλεξε την απάντηση «B», ποσοστό 28% την «A» και «B» και ποσοστό 13% και τις τρεις απαντήσεις. Στην 3^η ερώτηση, που αφορούσε το εάν τα παιδιά τους αισθάνονται εξαιτίας του ελληνικού σχολείου περισσότερο Έλληνες, ποσοστό 88% απάντησε «ναι», ποσοστό 9% «λίγο» και ποσοστό 3%, «A» και «B». Κανείς δεν απάντησε αρνητικά, σε αυτή την ερώτηση.

Στην ερώτηση κατά πόσον θεωρούν ότι οι σχολικοί εορτασμοί των εθνικών επετείων, η παρέλαση, τα ποιήματα και τα τραγούδια βοηθούν στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας των παιδιών τους, το 72% απάντησε «πολύ» και το 28%, «λίγο», κανείς δεν απάντησε αρνητικά σε αυτή την ερώτηση.

9.1.2 Παρατηρήσεις ερωτηματολογίου

Παρατηρούμε πως και στα τρία σχολεία, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων προέρχεται από Έλληνες πρώτης γενεάς, σε μικρότερο ποσοστό σε Έλληνες δεύτερης και σε πολύ μικρότερο ποσοστό σε Έλληνες τρίτης γενεάς. Μεταξύ των τριών σχολείων δεν υπάρχουν πολύ μεγάλες αποκλίσεις στα ποσοστά εκτός από το σχολείο του Σωτήρως, στο Ράϊ, στο οποίο οι ερωτηθέντες δεν αφορούσαν σε Έλληνες μετανάστες. Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε τυχαία, σε γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν κατά τη φετινή χρονιά στα σχολεία της μελέτης περίπτωσης, έτσι από τύχη και μόνο δεν προέκυψε αυτό το ποσοστό στην έρευνα. Τα ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα. Οι απόψεις συγκλίνουν επίσης και στη δεύτερη ερώτηση και τρίτη ερώτηση, με μόνη εξαίρεση την ύπαρξη και αρνητικής επιλογής στο σχολείο της Θείας Αναλήψεως και του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου αντίστοιχα. Στην τέταρτη και τελευταία ερώτηση οι γονείς και των τριών σχολείων κινήθηκαν με μικρή απόκλιση επιλέγοντας την πρώτη απάντηση, σε πολύ υψηλό ποσοστό. Το σχολείο του Σωτήρως αλλά και το σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου δεν είχαν αρνητική απάντηση ενώ τα ερωτηματολόγια του σχολείου της Θείας Αναλήψεως περιείχαν ένα μικρό ποσοστό.

Το υψηλό ποσοστό το οποίο αφορά την επιλογή των γονέων για τη φοίτηση των παιδιών τους στο ελληνικό σχολείο έτσι ώστε να επιτευχθεί η ενδυνάμωση της πολιτισμικής τους ταυτότητας επιβεβαιώνει την ανάγκη όχι μόνο της ύπαρξης των εν λόγω εκπαιδευτηρίων αλλά και των εργασιών οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε αυτά, έτσι ώστε να επιτευχθεί η ενδυνάμωση και η διαμόρφωση. Επίσης η μεγάλη προτίμηση ως προς την πρώτη απάντηση, στην τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου της έρευνας επιβεβαιώνει τη σημασία των εορτασμών, κυρίως των εθνικών επετείων στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας.

Τα τρία σχολεία βρίσκονται σε διαφορετικές περιοχές και πόλεις. Το σχολείο της Θείας Αναλήψεως και του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, βρίσκονται στην πολιτεία της Νέας Ιερσέης και σε πιο κοντινή απόσταση μεταξύ τους, απ' ότι το σχολείο του Σωτήρως, το οποίο βρίσκεται σε μεγαλύτερη απόσταση από τα άλλα δυο και λειτουργεί στην πολιτεία της Νέας Υόρκης. Κανένα από τα τρία σχολεία δεν βρίσκεται σε περιοχές με μεγάλη συρροή Ελλήνων μεταναστών ή ευρύτερου ελληνικού περιβάλλοντος, όπως είναι για

παράδειγμα η περιοχή της Αστόριας, στη Νέα Υόρκη. Πιο συγκεκριμένα το Σχολείο του Σωτήρως, τοποθετείται γεωγραφικά στα προάστια της πόλης της Νέας Υόρκης, πολύ κοντά στα σύνορα με την πολιτεία του Κονέκτικατ. Οι οικογένειες των οποίων τα παιδιά φοιτούν στο σχολείο μένουν πολλές φορές σε μακρινή απόσταση από το σχολείο αλλά και μεταξύ τους, πράγμα το οποίο εμποδίζει την όποια ανάπτυξη δεσμών και αλληλεπίδρασης με το ταυτοτικό στοιχείο, το οποίο περιορίζεται στις μοναδικές ώρες λειτουργίας του σχολείου. Το πλησιέστερο σημείο έντονης παρουσίας του ελληνικού στοιχείου η Αστόρια, απέχει από την πόλη Ράϊ, 24,1 μίλια. Το Φέρβιου, απέχει 13,5 μίλια το Τέναφλαϊ 14,9. Το Φέρβιου αφορά σε μια πόλη με έντονο αστικό χαρακτήρα, πράγμα το οποίο υποβοηθά την ανάπτυξη περισσότερων δεσμών μεταξύ των οικογενειών και κατ' επέκταση των όσων φοιτούν στο σχολείο, αλλά και την παρουσία εμπορικών καταστημάτων με στοιχεία της ελληνικής ταυτότητας, χωρίς όμως να μοιάζει σε κανένα επίπεδο το περιβάλλον της περιοχής με αυτό της Αστόριας στο Κουίνς.

9.1.3 Συνολικές παρατηρήσεις

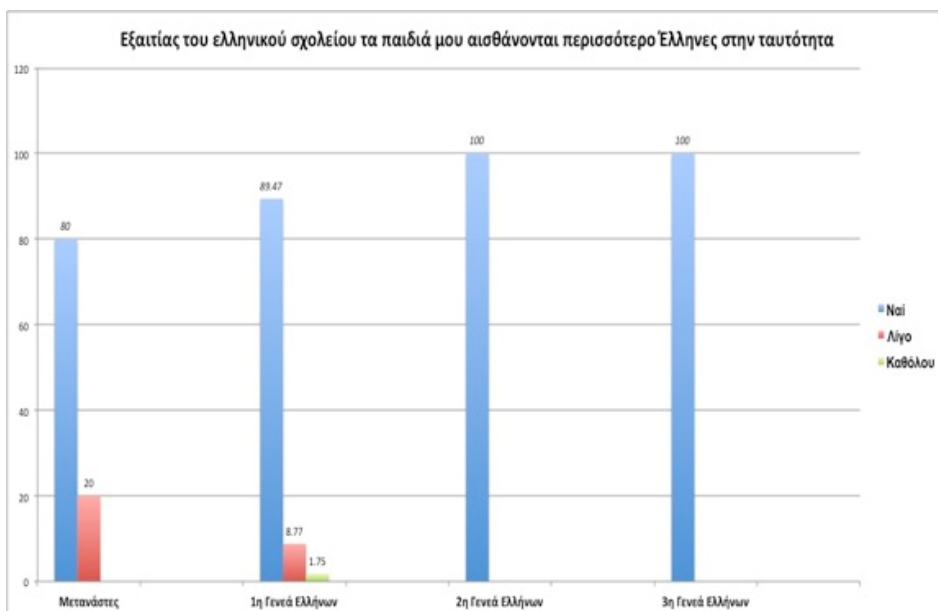
Ένα σημείο άξιο αναφοράς, στο σύνολο της έρευνας και στα τρία σχολεία είναι η σύγκριση μεταξύ των απαντήσεων των γονέων των Ελλήνων μεταναστών ως προς δυο σημεία.

❖ Κατά πρώτον η πεποίθηση του κατά πόσον το ελληνικό σχολείο συμβάλλει στη διαμόρφωση της ταυτότητας των παιδιών τους και

❖ κατά δεύτερον κατά πόσον οι σχολικοί εορτασμοί των εθνικών επετείων, οι δράσεις που λαμβάνουν χώρα κατά τους εορτασμούς αλλά και οι παρελάσεις συμβάλλουν ως προς αυτή τη κατεύθυνση.

Ως προς το πρώτο σημείο παρατηρούμε πως τα ποσοστά είναι υψηλά σε όλες τις γενεές. Ένα μικρό ποσοστό μέσων απαντήσεων αφορά κυρίως τη γενεά των Ελλήνων μεταναστών, η οποία δεν περιέχει καμία αρνητική απάντηση και ένα επίσης μικρό ποσοστό μέσων και αρνητικών απαντήσεων στους Έλληνες πρώτης γενεάς. Το 100%, των θετικών απαντήσεων στους Έλληνες της δεύτερης και τρίτης γενεάς, καταδεικνύει την μεγάλη προσπάθεια και την αναγνώριση στα όσα επιτυγχάνονται στα πλαίσια του ελληνικού σχολείου. Το υψηλό ποσοστό έρχεται ως επιβεβαίωση πως λόγω της παρόδου των γενεών, της γενικότερης αφομοίωσης στη αμερικάνικη κουλτούρα και της ενασχόλησης με την αμερικανική πραγματικότητα, αλλά και της εξασθένησης της

ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας στα εν λόγω οικογενειακά περιβάλλοντα, το ελληνικό σχολείο έρχεται ως σανίδα σωτηρίας για τη δημιουργία ή τη διατήρηση της συλλογικής μνήμης και της πολιτισμικής ταυτότητας.

Όσον αφορά το δεύτερο καίριο ερώτημα, παρατηρούμε πως τα ποσοστά των θετικών απαντήσεων είναι υψηλά, με εξαίρεση ένα μικρό ποσοστό μέσων και αρνητικών απαντήσεων μεταξύ της πρώτης και δεύτερης γενεάς. Παρατηρούμε επίσης ένα ποσοστό 100%, θετικών απαντήσεων στους Έλληνες μετανάστες και στην τρίτη γενεά Ελλήνων, πράγμα το οποίο θα μας επέτρεπε να συμπεράνουμε πως οι Έλληνες μετανάστες βιώνοντας τις πολιτισμικές αντιθέσεις της αμερικανικής κοινωνίας, μέσα από τις καθημερινές συνθήκες και συνήθειες, διαπιστώνουν την ανάγκη αυτής της συμμετοχής των παιδιών τους στις εν λόγω δράσεις έτσι ώστε να ενισχυθεί η πολιτισμική τους ταυτότητα, από τη στιγμή που τα ίδια τα παιδιά τους αποτελούν πλέον τους Έλληνες πρώτης γενεάς, στην Αμερική. Οι Έλληνες δεύτερης γενεάς, έχουν αφομοιώσει πολλά από τα στοιχεία της αμερικανικής κουλτούρας πράγμα το οποίο τους επιτρέπει να μην βιώνουν τόσο έντονα τις πολιτισμικές αντιθέσεις. Επίσης πολλοί από αυτούς διατηρούν ακόμη στενούς δεσμούς με την Ελλάδα, γεγονός που τους επιτρέπει να αισθάνονται πως τα παιδιά τους έχουν περισσότερες προσλαμβάνουσες, όσον αφορά τη διαμόρφωση της πολιτισμικής τους ταυτότητας. Τα παιδιά των Ελλήνων, δεύτερης γενεάς αφορούν σε

Έλληνες τρίτης γενεάς εξυπακούοντας έτσι μια απομάκρυνση και ένα ενδιαφέρον από το ελληνικό σχολείο, χωρίς να σημαίνει πάντα πως δεν υπάρχουν και οι εξαιρέσεις. Από την άλλη το ισχυρό 100%, στην επιλογή αυτής της απάντησης από τους γονείς, τρίτης γενεάς Ελλήνων της Αμερική, άρα τέταρτης γενεάς των παιδιών τους, ενισχύει την άποψη της αποχής κάθε άλλου στοιχείου της ελληνικής ταυτότητας από την καθημερινότητα και την ανάγκη επαφής και δημιουργίας αυτών των στοιχείων της ταυτότητας μέσα από τη συμμετοχή τους στο ελληνικό σχολείο.

Το μικρό ποσοστό μέσων και αρνητικών απαντήσεων θα μπορούσε να αφορά την όχι και τόσο ισχυρή πεποίθηση της ενίσχυσης της πολιτισμικής ταυτότητας αυτών των γενεών και των παιδιών τους μέσα από τη συμμετοχή στους εθνικούς εορτασμούς και τις παράλληλες δράσεις, αλλά και στο μειωμένο ενδιαφέρον των νεώτερων γενεών για το ίδιο το ελληνικό σχολείο ή την ελληνική τους ταυτότητα. Αυτά τα παιδιά αφορούν σε Έλληνες δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενεάς, οι οποίοι ζουν αρκετά αφομοιωμένοι στο αμερικανικό περιβάλλον, όπως επίσης πολλές φορές προέρχονται από μικτούς γάμους όπου τα στοιχεία της ιδιαίτερης ταυτότητας γίνονται ακόμη πιο σπάνια. Όμως το υψηλό ποσοστό θετικής προσέγγισης και σε αυτές τις γενεές καταδεικνύει ακριβώς το ίδιο το έργο το οποίο επιτυγχάνεται, στα πλαίσια του ελληνικού σχολείου.

9.2 Οι Μαθητές

Η έρευνα, μέσω ερωτηματολογίου διεξήχθη μεταξύ των μαθητών των τμημάτων της 5^{ης}, 6^{ης}, 7^{ης}, 8^{ης} και στην περίπτωση του σχολείου της Θείας Αναλήψεως, το μόνο που διατηρεί πλήρες Γυμνάσιο, της 9^{ης}. Τα ερωτηματολόγια(Παράτημα9.3) ήταν ανώνυμα, όπως και στην περίπτωση των ερωτηματολογίων των γονέων. Οι λόγοι που επιλέχθηκαν οι μεγάλες τάξεις για τα συγκεκριμένα ερωτηματολόγια, ήταν η ωριμότητα των μαθητών και η ικανότητά τους να απαντήσουν προσωπικά στη διαδικασία. Στο σχολείο του Φέρβιου δόθηκαν 30 ερωτηματολόγια, στο Τέναφλαϊ 20 ερωτηματολόγια και στο Ράϊ επίσης 30.

Στην πρώτη ερώτηση οι μαθητές ερωτήθηκαν πόσο συχνά ταξιδεύουν στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Στο σχολείο της Θείας Αναλήψεως, ποσοστό 48% απάντησε «μια φορά τον χρόνο», ποσοστό 33% «κάθε μερικά χρόνια» και το 19% απάντησε «ποτέ». Στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στην αντίστοιχη ερώτηση οι μαθητές απάντησαν κατά 33% «κάθε χρόνο», 53% «κάθε μερικά χρόνια» και κατά 13% «ποτέ». Στο σχολείο του Σωτήρων απάντησαν με ποσοστό 27% «κάθε χρόνο», «κάθε μερικά χρόνια» απάντησε το 55% και το 18% απάντησε «ποτέ».

Στην ερώτηση εάν μιλούν στο σπίτι τους την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές της Θείας Αναλήψεως απάντησαν με ποσοστό 30% «πάντα», με 67% «μερικές φορές» και το 4% «καθόλου». Στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, οι μαθητές απάντησαν με ποσοστό 27% «πάντα», με ποσοστό 60% «μερικές φορές» και με ποσοστό 13% «καθόλου». Στο σχολείο του Σωτήρων, οι μαθητές απάντησαν «πάντα» με ποσοστό 14%, 82% «μερικές φορές» και το 4% «καθόλου».

Κατά πόσον αισθάνονται περισσότερο Έλληνες, μέσα από τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού, οι μαθητές της Θείας Αναλήψεως απάντησαν 81% «περισσότερο Έλληνες», 19% «μισός Έλληνας και μισός Αμερικανός». Σε αυτό το σχολείο δεν υπήρχαν απαντήσεις «Αμερικανός». Στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, ποσοστό 67% απάντησε «μόνο Έλληνας», 27% «μισός Έλληνας και μισός Αμερικανός» και ένα ποσοστό 6% απάντησε «Αμερικανός». Στο σχολείο του Σωτήρων το 50% των ερωτηθέντων μαθητών απάντησε «Μόνο Έλληνας», το 45% «Μισός Έλληνας και μισός Αμερικανός» και ποσοστό 5% «Αμερικανός».

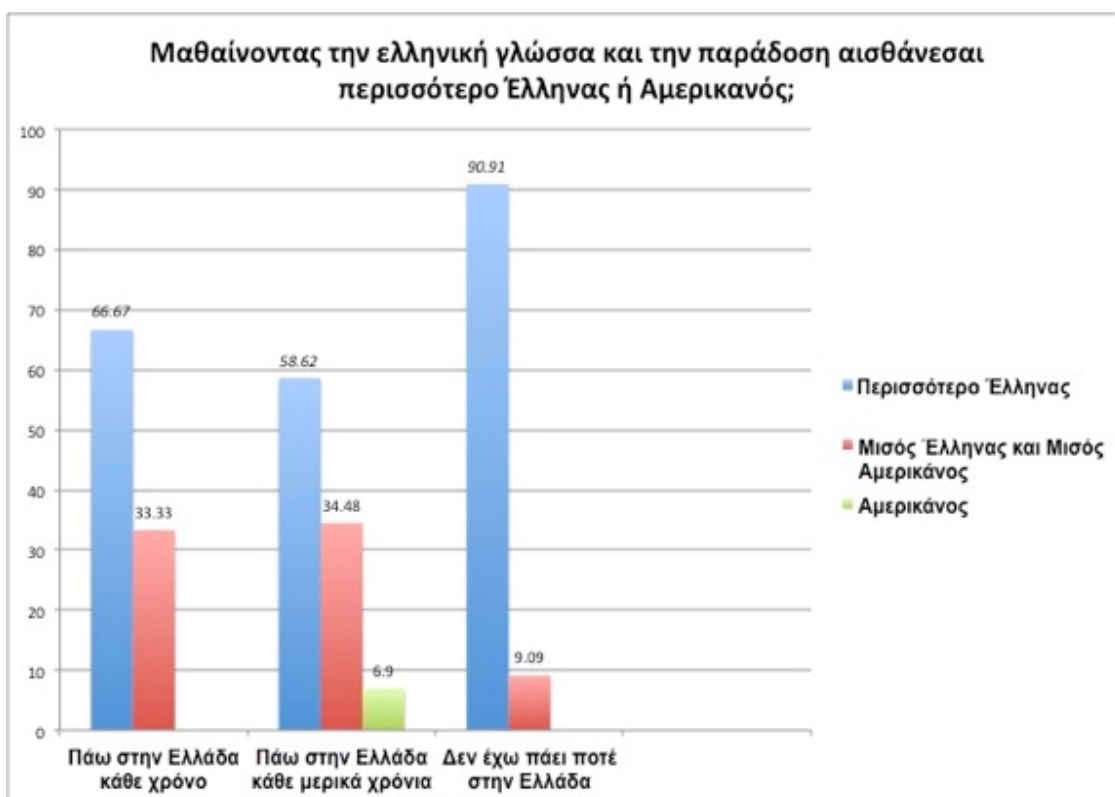
Στην ερώτηση εάν μέσα από τους εθνικούς εορτασμούς, τα τραγούδια, τα ποιήματα, τις παρελάσεις αισθάνονται περισσότερη υπερηφάνεια για την πατρίδα και την ταυτότητά τους, οι μαθητές του σχολείου της Θείας Αναλήψεως απάντησαν, κατά 89% «ναι» και κατά ποσοστό 11% «λίγο». Δεν υπήρχαν αρνητικές απαντήσεις. Στο σχολείο του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, ποσοστό 80% απάντησε «ναι», 13% «λίγο» και ποσοστό 7%, απάντησε «όχι». Στο σχολείο του Σωτήρων, ποσοστό 50% απάντησε «ναι», 36% απάντησε «λίγο» και 14%, «όχι».

Παρατηρούμε πως η ίδια η λειτουργία της ελληνικής γλώσσας εκτός σχολείου παρουσιάζει μειωμένη χρήση σε όλα τα σχολεία, με την πιο μικρή χρήση να αφορά τους μαθητές του σχολείου του Σωτήρων. Σε σχέση με αυτό το δεδομένο, παρατηρούμε πως οι μαθητές του σχολείου του Σωτήρων παρουσιάζουν και το μικρότερο ποσοστό σε σχέση με τα υπόλοιπα σχολεία όσον αφορά την ταυτότητα και το ενδιαφέρον τους για τους σχολικούς εορτασμούς κτλ.

9.2.1 Συνολικές παρατηρήσεις

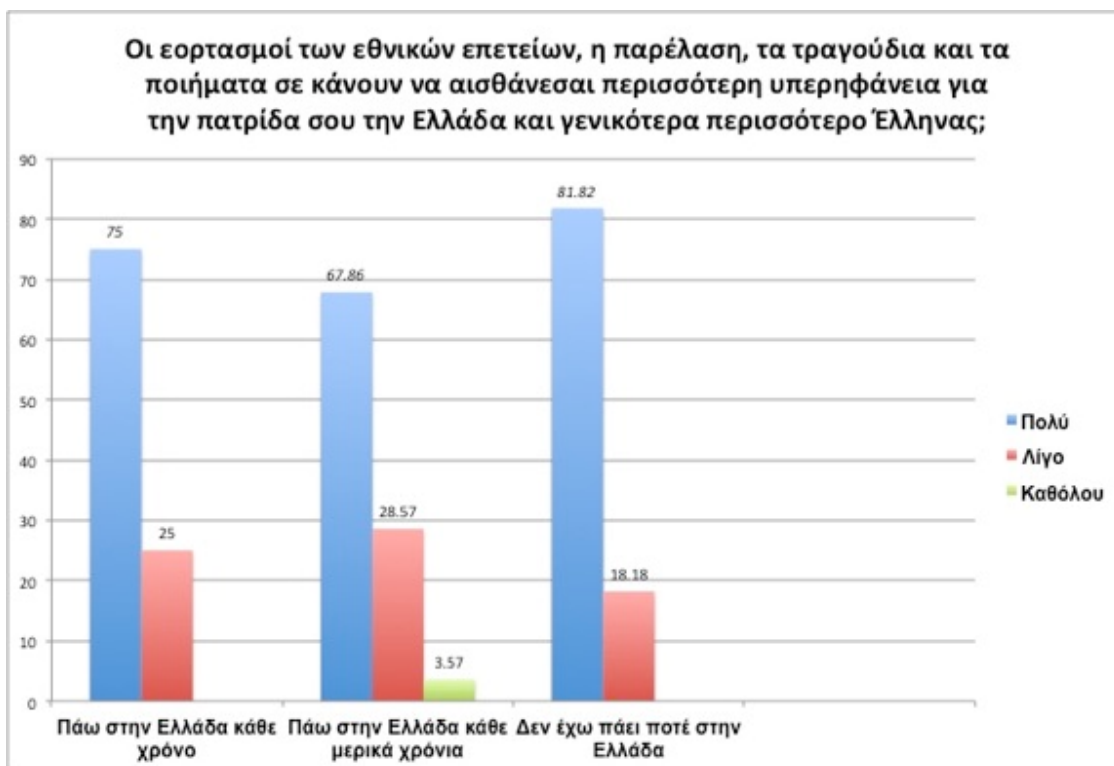
Ένα πολύ ενδιαφέρον στοιχείο το οποίο προέκυψε από αυτή την έρευνα είναι αυτό της σχέσης μεταξύ των μαθητών οι οποίοι δεν έχουν ταξιδέψει ποτέ στην Ελλάδα και την Κύπρο και εξαιτίας της επαφής και της συμμετοχής τους στα δρώμενα του σχολείου, αισθάνονται περισσότερο Έλληνες. Παρατηρώντας τον Πίνακα 9.4.1, υψηλό είναι το ποσοστό και για τους μαθητές που ταξιδεύουν κάθε χρόνο και για αυτούς που ταξιδεύουν κάθε μερικά χρόνια αλλά το ποσοστό της εξ αδιαιρέτου ταυτότητας είναι μεγαλύτερο σε αυτές της δυο τελευταίες κατηγορίες. Το ποσοστό των μαθητών οι οποίοι αισθάνονται μόνο Αμερικανοί, αγγίζει μόλις το 7%, συνολικά σε όλα τα σχολεία και αφορά σε μαθητές οι οποίοι όπως έχουν δηλώσει στο ερωτηματολόγιο δεν έχουν πάει ποτέ στην Ελλάδα.

Πίνακας 9.4.1

Στον Πίνακα 9.4.2 παρατηρούμε επίσης αυξημένο ποσοστό θετικών απαντήσεων ως προς το κατά πόσον οι εθνικοί εορτασμοί και επέτειοι, τα τραγούδια, τα ποιήματα και οι παρελάσεις, καθιστούν τους μαθητές του Ελληνικού σχολείου υπερήφανους για την πατρίδα και την ταυτότητα τους. Μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζει και πάλι η κατηγορία των μαθητών οι οποίοι δεν έχουν πάει ποτέ στην Ελλάδα. Σημαντικό όμως είναι και το γεγονός ότι οι μαθητές οι οποίοι ταξιδεύουν κάθε χρόνο στην Ελλάδα έχουν περισσότερες και διαφορετικές προσλαμβάνουσες οι οποίες συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ταυτότητάς τους και του γενικότερου αισθήματος του ανήκειν, παρά τους μαθητές που η μόνη τους επαφή με το ελληνικό στοιχείο εξαντλείται στην επαφή τους με το ελληνικό σχολείο και των όσων συντελούνται στα πλαίσια αυτού.

Πίνακας 9.4.2

Κεφάλαιο 10

Εφαρμογή προγράμματος σε σχολική αίθουσα

10.1 Το εργαστήρι Ιστορίας: Ο Ιερός Βράχος της Ακρόπολης

Μετά από τη μελέτη του υλικού διδασκαλίας, το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως στα ελληνικά απογευματινά σχολεία και τη διαπίστωση της θέσης της κλασικής αρχαιότητας σε αυτό, αποφασίστηκε από την γράφουσα σε συνεννόηση με τη διεύθυνση του σχολείου η διοργάνωση ενός εργαστηρίου Ιστορίας, που είχε ως θέμα τον Ιερό βράχο της Ακρόπολης, εστιάζοντας στον Παρθενώνα. Το εργαστήρι έγινε στα πλαίσια του μαθήματος της ιστορίας και στόχος του ήταν πέραν από τη διδασκαλία των μνημείων της κλασικής αρχαιότητας, και η αξιολόγηση του πως το μάθημα της ιστορίας επιδρά στους μαθητές, τι προσφέρει η επαφή τους με την κλασική αρχαιότητα και αν αυτό διαμορφώνει ένα κομμάτι της πολιτισμικής τους ταυτότητας.

Το εργαστήρι εφαρμόστηκε στην 4^η τάξη του ελληνικού σχολείου της Θείας Αναλήψεως, στο Φέρβιου της Νέας Ιερσέης. Η ηλικία των μαθητών κυμαινόταν από 9 μέχρι 10 ετών, 3 αγόρια και 11 κορίτσια. Μικτό τμήμα σε μαθησιακό επίπεδο, μερικά παιδιά προέρχονταν από μικτούς γάμους και μερικά άλλα αφορούσαν σε Έλληνες 2^{ης} και 3^{ης} γενεάς. Το επίπεδο στην ελληνική γλώσσα κυμαινόταν μεταξύ Α2-Β2. Το μάθημα διήρκεσε 120 λεπτά. Τα εποπτικά μέσα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν ήταν: μολύβι και χαρτί, χρωματιστά κραγιόν, βιβλία, κορδέλες, εικόνες, βίντεο από το διαδίκτυο, χάρτης, επιτραπέζιο παιχνίδι trivial-αυτοσχέδιο ταμπλό στο θέμα του μαθήματος, μεγάλο άσπρο χαρτόνι και μικρές και μεγάλες μαύρες χαρτονένιες τελείες.

Η προηγούμενη γνώση των μαθητών αυτού του εργαστηρίου, αφορούσε το δωδεκάθεο και τους αρχαίους Έλληνες, τις καθημερινές συνήθειες και την πίστη, τη λατρεία στους θεούς. Οι στόχοι όπως αυτοί τέθηκαν στο σχέδιο μαθήματος (Παράρτημα 10.1) ήταν, οι μαθητές μετά το πέρας του εργαστηρίου να μπορούν να αναγνωρίζουν ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της κλασικής αρχαιότητας όχι μόνο ως εικόνα αλλά και ως περιεχόμενο: σε τι αφορά δηλαδή ο ναός και μια μικρή αντίληψη στην αλλαγή του στο χρόνο, από τι αποτελείται ως κατασκευή(οικοδομικά υλικά, αρχιτεκτονικό ρυθμό) και που

βρίσκεται γεωγραφικά. Επίσης να κάνουν χρήση λεξιλογίου περιγραφής του μνημείου στα ελληνικά. Στόχος επίσης του εκπαιδευτικού που εφάρμοσε το εργαστήριο, η αξιολόγηση της συμβολής αυτής της γνώσης στην ταυτότητα των μαθητών.

Για την επίτευξη του στόχου εφαρμόστηκαν από την εκπαιδευτικό δραστηριότητες, ψυχολογικής, γνωστικής προετοιμασίας, διδασκαλίας γνωστικού αντικειμένου, δραστηριότητα εμπέδωσης γνωστικού αντικειμένου και μεταγνωστική δραστηριότητα. Σε αυτά τα πλαίσια η εκπαιδευτικός κάνοντας χρήση μιας εικόνας της Ακρόπολης, προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών, εγκλωβίζοντάς τους έτσι σε μια συζήτηση σχετικά με κάθε προηγούμενη τους γνώση ή εμπειρία αναφορικά με την Ακρόπολη και έναν καταιγισμό ιδεών σε τι αφορά τελικά αυτό το μνημείο. Κάνοντας χρήση του πολιτικού χάρτη της Ελλάδας, οι μαθητές εντόπισαν την Αθήνα.

Χρησιμοποιώντας τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία η εκπαιδευτικός, κάνοντας χρήση του Google earth, έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να βρεθούν υβριδικά στην Αθήνα και έπειτα στην Ακρόπολη του σήμερα. Η παρακολούθηση δίγλωσσου βίντεο συνέβαλε στην καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου και των πληροφοριών. Το βασικό λεξιλόγιο και την μετάφραση του ακολούθησε η ανάγνωση κειμένου, παρόμοιου περιεχομένου. Αφού οι μαθητές διατύπωσαν απορίες, συζήτησαν γύρω από τα όσα τους

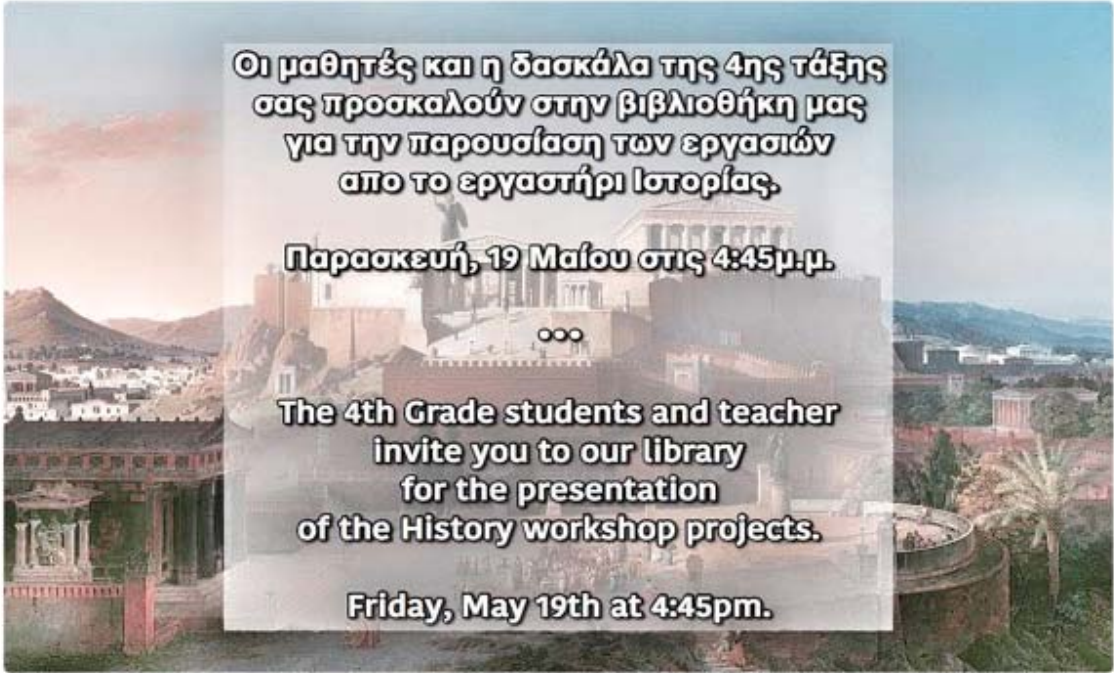
φάνηκαν ενδιαφέρον. Η γλώσσα αυτής της δραστηριότητας ήταν η ελληνική. Η εκπαιδευτικός σχημάτισε στο πάτωμα με κορδέλα, την περίμετρο των κιόνων του Παρθενών και η μαθητές γεμίζοντας με την παρουσία τους το χώρο εντός της κορδέλας, αντιλήφθηκαν το μέγεθος της περιμέτρου βιωματικά. Συνεχίζοντας με την αρχιτεκτονική του Παρθενώνα, η εκπαιδευτικός μοίρασε μαύρες χαρτονένιες μικρές και μεγάλες τελείες, με τις οποίες οι μαθητές σχημάτισαν την κάτοψη του μνημείου. Για τα γλυπτά του Παρθενώνα, οι μαθητές αφού παρακολούθησαν ένα σύντομο βίντεο, παρατήρησαν εικόνες και σχολίασαν τα όσα είδαν στο σύνολο της τάξης. Σε χαρτόνι το οποίο δόθηκε από την εκπαιδευτικό, οι μαθητές σχεδίασαν μια από τις μετόπες του ναού.

Αφού ακολούθησε διδασκαλία σχετικά με τα Προπύλαια, οι μαθητές παρακολούθησαν ακόμη ένα σχετικό βίντεο. Η Εκπαιδευτικός κάλεσε τους μαθητές αφού παρατήρησαν εικόνες από τα Προπύλαια, να εργαστούν σε ομάδες για να απαντήσουν σε κάποια ερωτήματα χρησιμοποιώντας πέραν της γνώσης και τη φαντασία τους. Τα δυο ερωτήματα στα οποία κλήθηκαν να απαντήσουν οι μαθητές ήταν: από τι υλικό νομίζετε ήταν κατασκευασμένα τα Προπύλαια, οι κίονες και πόρτες και γιατί, και τι νομίζεται πως απεικονιζόταν στους πίνακες της γκαλερί στα Προπύλαια.

Ως μεταγνωστική δραστηριότητα, οι μαθητές της 4^{ης} τάξης κλήθηκαν να δουλέψουν σε ομάδες και αφού μελέτησαν υλικό, το οποίο προετοίμασε η εκπαιδευτικός, επέλεξαν από ένα θέμα το οποίο δίδαξαν με τη σειρά τους, στους συμμαθητές τους. Στα πλαίσια εμπέδωσης του γνωστικού αντικειμένου, η εκπαιδευτικός έφτιαξε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων σχετικά με τον Ιερό βράχο της Ακρόπολης. Οι μαθητές απασχολήθηκαν με το επιτραπέζιο παιχνίδι, χωρισμένοι σε δυο ομάδες. Στα πλαίσια της μεταγνωστικής δραστηριότητας, δόθηκε ως εργασία για το σπίτι η δημιουργία μιας αφίσας. Το θέμα της ήταν η παρουσίαση ενός ζητήματος από τα όσα είχαν διδαχθεί, στο εργαστήρι ιστορίας. Οι εργασίες των μαθητών παρουσιάστηκαν στην τάξη ενώπιον γονέων και συμμαθητών.

**Οι μαθητές και η δασκάλα της 4ης τάξης
σας προσκαλούν στην βιβλιοθήκη μας
για την παρουσίαση των εργασιών
απο το εργαστήρι Ιστορίας.**

Παρασκευή, 19 Μαΐου στις 4:45μ.μ.

**The 4th Grade students and teacher
invite you to our library
for the presentation
of the History workshop projects.**

Friday, May 19th at 4:45pm.

10.2 Αξιολόγηση

Έξι μήνες μετά τη διεκπεραίωση του εργαστηρίου, μοιράστηκε ερωτηματολόγιο αξιολόγησης στους μαθητές. Στόχος της εν λόγω διαδικασίας ήταν η αποτίμηση της συμβολής του εργαστηρίου, όχι τόσο σε γνωστικό επίπεδο αλλά σε επίπεδο συμβολής στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών. Το ερωτηματολόγιο (παράρτημα 10.2) περιελάμβανε μια εικόνα του ιερού βράχου της Ακρόπολης και ζητούσε από τους μαθητές να αναφέρουν τι βλέπουν. Όλοι ήταν σε θέση να απαντήσουν: Την Ακρόπολη και τον Παρθενώνα. Σε ερώτηση κατά πόσο το εργαστήριο ιστορίας τους βοήθησε να μάθουν πιο πολλά πράγματα για την Ελλάδα και τον αρχαίο πολιτισμό, το 72% των μαθητών απάντησε, «πολύ», ενώ το 27%, απάντησε «λίγο». Στην τρίτη ερώτηση του ερωτηματολογίου, αν αυτά που έμαθαν, τους βοήθησαν να αισθανθούν υπερηφάνεια για τους προγόνους τους, το 81% των μαθητών, απάντησε «πολύ», ενώ το 18%, «λίγο». Στην τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου αν μετά το πέρας αυτού του εργαστηρίου και γενικότερα μετά από τέτοια εργαστήρια αισθάνονται περισσότερο Έλληνες και Ελληνίδες, το 90% των μαθητών, απάντησε «πολύ» και το 10% «λίγο».

Κεφάλαιο 11

Παρατηρήσεις και Συμπεράσματα

11.1 Παρατηρήσεις από την Έρευνα

Η κάθε εθνική ταυτότητα προϋποθέτει την ύπαρξη της κληρονομιάς και την αίσθηση πως αυτή η κληρονομιά είναι μοναδική. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, η διάκριση της ταυτότητας συμβαίνει κυρίως μέσα από την κληρονομιά. Η ανάγκη διατήρησης της πολιτισμικής ταυτότητας των Ελλήνων μεταναστών, διαπιστώνεται μέσα από την άτυπη οργάνωση η οποία υπήρξε από τα πρώτα κιόλας χρόνια της παρουσίας τους στην Αμερική. Η οργάνωσή τους στην συνέχεια, κάτω από συγκεκριμένους φορείς οι οποίοι ασκούσαν και ασκούν την δική τους πολιτισμική πολιτική στην Αμερικανική ήπειρο, προσεγγίζει όχι μόνο την ανάγκη της διαμόρφωσης αλλά και της δημιουργίας της πολιτισμικής ταυτότητας, των νέων γενεών Ελλήνων της Αμερικής. Οι νέες γενεές έχουν ανάγκη την ύπαρξη των οργανωμένων φορέων για την διευκόλυνση της ανάπτυξης της πολιτισμικής ταυτότητας και οι οργανωμένοι φορείς έχουν ανάγκη τη δημιουργία αυτών των νέων Ελλήνων της Αμερικής, που πέραν του γενετικού παράγοντα, επίκτητα φέρουν την ελληνική πολιτισμική ταυτότητα.

Η υπερηφάνεια, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ταυτότητας και που προκύπτει από την αναγνώριση των επιτευγμάτων από τη συμμετοχή στο σύνολο και το συγκερασμό των αξιών, έχει θετικές επιδράσεις στο άμεσο περιβάλλον των ατόμων που ανήκουν στην ίδια ταυτοτική ομάδα. Πέραν αυτής όμως το διογκωμένο εγώ και η ματαιοδοξία θα μπορούσαν να αποτελέσουν τις αρνητικές της πτυχές(Καραϊσκού,2013:205,206). Ο πολιτισμικός εθνικισμός, αποτελεί μια θεμελιώδη και σαφώς επίμονη πτυχή του εθνικισμού(Leerssen,2005:31), ο οποίος παρουσιάζεται σε μια μόνιμη κατάσταση εξέλιξης και ανακατασκευής. Οι διάφορες τελετουργίες όπως και άλλες διαδικασίες και πρακτικές κρίνονται απαραίτητες για τη μεταμόρφωση ενός χώρου, σε εθνικό τόπο. Τέτοιες θεωρούνται οι εθνικοί επέτειοι, οι καθημερινές συνήθειες, όπως και η υλικότητα του έθνους μέσα από τις αρχαιότητες(Χαμηλάκης,2012:42).

Κατά τη διάρκεια αυτής της έρευνας δεν παρατηρήθηκαν ακραία σημεία εθνικού ή θρησκευτικού φανατισμού. Σίγουρα όμως αυτό που καταγράφηκε ήταν μια καθαρή διαδικασία δημιουργίας και ενίσχυσης μιας επίκτητης πολιτισμικής ταυτότητας και δημιουργίας συλλογικής μνήμης στο πεδίο του φαντασιακού. Αυτό που χαρακτηρίζει περισσότερο το περιβάλλον των ελληνικών απογευματινών και σαββατιανών σχολείων είναι η ελληνικότητα και ο ελληνικός εθνοκεντρισμός, η δημιουργία της αίσθηση δηλαδή της υπεροχής (Βαγενάς, 1997:13) ως προς την πρόκληση του ενδιαφέροντος και της ανάπτυξης του αισθήματος της τιμής. Η ανάγκη της καθαρότητας που απαιτεί αυτός ο εθνοκεντρισμός παρουσιάζεται και μέσα από τις συνεντεύξεις των εκπαιδευτικών οι οποίοι αναφέρονται στην εξασθένηση της ελληνικής ταυτότητας που προκύπτει μέσα από τους μεικτούς γάμους, η νόθευση δηλαδή της καθαρότητας της φυλής και της συνέχειας της. Η απογοήτευση επίσης και πάλιν από πλευράς εκπαιδευτικών για τον θεσμό των charter Schools και της ατονίας του ελληνικού στοιχείου σε αυτά, αποτελεί μια ακόμα τέτοια χαρακτηριστική περίπτωση, όπως επίσης και η έκφραση της ανάγκης διεύρυνσης του εκπαιδευτικού συστήματος στην τριτοβάθμια κλίμακα έτσι ώστε να ενισχύεται η παραμονή των Ελλήνων της Αμερικής, στο ελληνορθόδοξο περιβάλλον.

Η έρευνα αποτελεί μια πρώτη καταγραφή, ανάλυση δεδομένων και διεξαγωγή μερικών συμπερασμάτων. Η πολιτική πτυχή του θέματος της λειτουργίας των ελληνικών εκπαιδευτηρίων, ποιοι είναι δηλαδή οι πολιτικοί σκοποί οι οποίοι εξυπηρετούνται από την ύπαρξη, τη δημιουργία και την επιβίωση της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας στην Αμερική, είναι κάτι το οποίο θα απασχολήσει μια μεγαλύτερη σε εύρος έρευνα. Όπως επίσης το γιατί και πως γίνεται η επιλογή του περιεχομένου των σχολικών και λοιπών εγχειριδίων, πράγμα το οποίο προκύπτει επίσης ως δεδομένο στην έρευνα αφού παρατηρούμε πως πολλοί εκπαιδευτικοί θεωρούν ως ακατάλληλο, παρωχημένη γνώση ή και επιτηδευμένο υλικό τα όσα φιλοξενούνται στα σχολικά συγγράμματα που εκδίδονται για την ελληνική ομογένεια και πιο συγκεκριμένα για τα ελληνικά σχολεία, κυρίως από το τμήμα παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής.

Η προσέγγιση των γονέων των μαθητών, των οποίων φοιτούν στα ελληνικά απογευματινά και Σαββατιανά σχολεία, ως προς τους λόγους τους οποίους εντάσσουν το ελληνικό σχολείο στη ζωή των παιδιών τους, επιβεβαιώνει την αναγνώριση της προσφοράς αλλά

και της καταλληλότητας αυτού του μέσου για τη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας. Γίνεται έτσι αντιληπτό πως αυτή η δημιουργία της πολιτισμικής ταυτότητας καθίσταται αδύνατη μόνο με την παρέμβαση του οικογενειακού περιβάλλοντος.

Η ίδια η παρουσία των μαθητών στο χώρο του σχολείου, με τον προαναφερθέντα διάκοσμο, τους απομακρύνει από το περιβάλλον μέσα στο οποίο υπάρχουν καθημερινά και τους κάνει μετόχους μιας διαφορετικής πραγματικότητας, παράλληλης του αμερικάνικου περιβάλλοντος και της αμερικανικής κουλτούρας. Μιας πραγματικότητας προσωπικής και ταυτόχρονα κοινής, ενός υποσυνόλου εντός του ευρύτερου συνόλου. Οι διαπροσωπικές σχέσεις τις οποίες αναπτύσσουν οι μαθητές μεταξύ τους, συμβάλλουν επίσης στην ενδυνάμωση των δεσμών.

Μέσα από τη συμμετοχή στις δράσεις των ελληνικών εκπαιδευτηρίων, προσεγγίζονται η μιμητική, η επικοινωνιακή μνήμη αλλά και η μνήμη των αντικειμένων που στοχεύουν πάντα στη δημιουργία της πολιτισμικής ταυτότητας. Η συμμετοχή σε δραστηριότητες ρουτίνας του σχολείου και η επαφή με χρηστικά αντικείμενα που παραπέμπουν στην ελληνική κουλτούρα και τον πολιτισμό ενισχύει την μνήμη των αντικειμένων. Η μιμητική μνήμη ενισχύεται για τους μαθητές των ελληνικών σχολείων μέσα από την επαφή τους με παραδοσιακά δρώμενα, έθιμα αλλά και τους εορτασμούς, την απαγγελία ποιημάτων και την ενσάρκωση ρόλων. Η σημαντικότητα των εθνικών εορτασμών τονίζεται όχι μόνο από πλευράς εκπαιδευτικών αλλά και από πλευράς οικογένειας. Αυτή η μεταφορά του παρελθόντος στο παρόν και η κοινή συνεύρεση των ατόμων σε κοινό χώρο, ενισχύει τη συλλογική μνήμη και δημιουργεί την αίσθηση της κοινής ταυτότητας, υπεξαιρώντας τις υπόλοιπες τους διαφορές. Η επικοινωνιακή μνήμη ενισχύεται με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και κυρίως όταν αυτή τίθεται σε χρήση. Η πολιτισμική μνήμη είναι εξαρτώμενη από τα άτομα που τη συμμερίζονται αλλά και από το ίδιο το περιβάλλον το οποίο δημιουργεί την αίσθηση του ανήκειν. Έτσι αυτές οι δυο συνισταμένες είναι αλληλεξαρτώμενες.

Η διδασκαλία της γλώσσας αρχίζει με την ένταξη των μαθητών στο ελληνικό σχολείο. Παρότι από πολύ νωρίς τα μαθήματα της ιστορίας και του πολιτισμού εντάσσονται στο παιδαγωγικό πρόγραμμα με την απαιτούμενη ηλικιακή προσέγγιση. Με την πάροδο του

χρόνου τα μαθήματα εντάσσονται πλήρως στον παιδαγωγικό κορμό. Η παρουσία εθνικών θεμάτων και των εθίμων γίνεται εντονότερη, όπως και η διδασκαλία της ιστορίας, της μυθολογία και του πολιτισμού γίνεται μέσα από εξειδικευμένα συγγράμματα. Το γλωσσικό κομμάτι δεν παραγκωνίζεται απεναντίας εντάσσεται στα πλαίσια της διδασκαλίας της ιστορίας και του πολιτισμού αλλά και μέσα από τα βιβλία γλώσσας και γραμματικής.

Οι μαθητές εντείνουν την ενασχόλησή τους με την κλασική αρχαιότητα όσο μεγαλώνει ο χρόνος φοίτησής τους στο ελληνικό σχολείο. Μέσα από την αφήγηση των συγγραμμάτων γίνεται μια προσπάθεια ένταξης του γνωστικού αντικειμένου στο σήμερα, στη σύγχρονη Ελλάδα αλλά και στην ίδια τη ζωή των Ελλήνων της Αμερικής. Η προσκόλληση στην κλασική αρχαιότητα έρχεται να επιβεβαιώσει την ανάγκη επιβεβαίωσης της συλλογικής μνήμης των Ελλήνων και της επαλήθευσης της προέλευσής τους. Τα ελληνικά σχολεία όμως λειτουργούν υπό την αιγίδα της εκκλησίας έτσι το βυζαντινό κομμάτι της ιστορίας του ελληνισμού είναι επίσης έντονο. Στόχος των συγγραμμάτων η καλλιέργεια αυτού του δίπτυχου της ταυτότητας.

Κάτι το οποίο προκύπτει επίσης από την έρευνα των μαθητών στο κεφάλαιο 9.3 είναι πως η χρήση ή και η γνώση της γλώσσας ίσως αμφισβητείται ως προς τη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας. Ενώ η χρήση της ελληνικής γλώσσας παρουσιάζει φθίνουσα ροή από τους Έλληνες δεύτερης, τρίτης, τέταρτης και πέμπτης γενεάς, το αίσθημα της πολιτισμικής ταυτότητας αυξάνεται. Θα μπορούσαμε να πούμε πως ίσως ο πολιτισμός και η ιστορία να αποτελούν πιο ουσιαστικά γνωρίσματα της πολιτισμικής ταυτότητας παρά η ίδια η γλώσσα. Τα ελληνικά σχολεία υπάγονται στις κατά τόπους ενορίες οι οποίες με τη σειρά τους υπάγονται στην Αρχιεπισκοπή Αμερικής. Θα λέγαμε πως η εκκλησία έρχεται να γίνει ο συνεκτικός κρίκος. Άξιο παρατήρησης όμως θα ήταν να ερευνηθεί αν το ελληνορθόδοξο φρόνιμα είναι εξίσου έντονο όσο τα υπόλοιπα στοιχεία που συνθέτουν την ελληνική ταυτότητα για τους Έλληνες μετανάστες και τις νεώτερες αυτών γενεές, στην Αμερική, οι οποίοι φοιτούν στα ελληνικά σχολεία.

11.2 Συμπεράσματα από την έρευνα

Κατά την ίδρυση του Ελληνικού κράτους, Έλληνες θεωρήθηκαν όλοι όσοι ασπάζονταν την ορθοδοξία και μιλούσαν την ελληνική γλώσσα. Καθ' αυτό τον τρόπο παρατηρούμε πως και

οι οργανωμένοι φορείς άσκησης της εκπαιδευτικής πολιτικής στην Αμερική, εφαρμόζουν μια παρόμοια τακτική αξιολόγησης. Στην περίπτωση όμως των οργανωμένων φορέων, δεν συγκεντρώνουν απλά ένα προϋπάρχον, αρχαιακό και προκατασκευασμένο υλικό, ένα προϋπάρχον σύνολο ατόμων με χαρακτηριστικό την ελληνική πολιτισμική ταυτότητα. Συγκεντρώνουν, κάνοντας χρήση διαφόρων φορέων, εν προκειμένω, το ελληνικό σχολείο, ένα σύνολο ατόμων με μια κοινή αντίληψη, της κατοχής της πολιτισμικής ταυτότητας από τους προγόνους τους και μέσα από την έκθεση τους στο ελληνικό σχολείο επιδιώκεται η εμφύσηση και η καλλιέργεια αυτής της ταυτότητας στις νέες γενεές και η δημιουργία της αναγνώρισης πλέον του ανήκειν.

Αυτό που παρατηρήθηκε σε όλους τους τομείς της έρευνας ήταν η συνύπαρξη καθ' όλη τη διάρκεια των δραστηριοτήτων των ελληνικών σχολείων του δίπολου της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας όπως αυτή αναπτύχθηκε στη νεότερη Ελλάδα. Το γεγονός ότι τα ελληνικά απογευματινά και σαββατιανά σχολεία υπάγονται στις κατά τόπους εκκλησίες/ενορίες, δεν αφήνει περιθώρια εξαίρεσης, του ενός κομματιού έναντι του άλλου. Η εκκλησία φέρεται να διαφυλάσσει για άλλη μια φορά την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό. Μέσα από τη διευκόλυνση και οργάνωση της λειτουργίας των ελληνικών εκπαιδευτηρίων γίνεται φορέας δημιουργίας της πολιτισμικής ταυτότητας. Το Ελληνικό Σχολείο καθίσταται έτσι ικανό να μεταφέρει τη γνώση της γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού, σε ένα ανεξάρτητο περιβάλλον από αυτό της εκκλησίας, αν και στα πλαίσια της διδασκαλίας, περιλαμβάνονται θρησκευτικοί εορτασμοί και γενικότερα ζητήματα της ορθόδοξης πίστης.

Δεν υπάρχει μια ενιαία διασπορική ταυτότητα. Αυτή διαμορφώνεται από μέρος σε μέρος και εξαρτάται από τις διαφορετικές προσλαμβάνουσες αλλά και από τις δυνατότητες που προκύπτουν κάθε φορά. Η προσπάθεια που πρέπει να τεθεί μάλλον σε ισχύ είναι ως προς την ανάπτυξη και καλλιέργεια της ελληνικότητας, στις νέες γενεές. Ίσως με αυτό τον τρόπο παραμείνει ενεργεί η ελληνική πολιτισμική ταυτότητα με την πάροδο του χρόνου και την έλευση των επόμενων γενεών.

Κεφάλαιο 12

Επίλογος

Κατά την διεκπεραίωση αυτής της έρευνας διαπιστώθηκε κατά πρώτον το σημαντικό έργο το οποίο συντελείται στα ελληνικά και σαββατιανά σχολεία, ως προς τη προσπάθεια διαμόρφωσης της πολιτισμικής ταυτότητας των νέων γενεών Ελλήνων της Αμερικής και κατά δεύτερον το καίριο βίωμα το οποίο προσφέρει το ελληνικό σχολείο, σε αυτές τις νέες γενεές. Η ύπαρξη οργανωμένων φορέων και ο ρόλος της κάθε κοινότητας παρουσιάζεται ουσιαστικός για τη διατήρηση και συνέχιση του έργου των ελληνικών απογευματινών και σαββατιανών σχολείων.

Η προσπάθεια αλλά και η δουλειά η οποία καταβάλλεται από τους εκπαιδευτικούς των εν λόγω σχολείων κρίνεται ως θεμελιώδης. Λόγω της ανεξαρτησίας που διέπει το σύστημα των ελληνικών απογευματινών και σαββατιανών σχολείων, η ευθύνη της επιτυχίας ή και της αποτυχίας ενός προγράμματος βαραίνει τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς και τις επιλογές αυτών ως προς την ευόδωση του σκοπού. Παρότι η μισθολογική αποζημίωση δεν είναι αντιπροσωπευτική του έργου που καλούνται να φέρουν εις πέρας, μάχονται ακούραστα και με ζήλο για τη διατήρηση και διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των νέων γενεών Ελλήνων της Αμερικής.

Οι νέες γενεές φαίνεται πως τουλάχιστον κατά ένα μεγάλο ποσοστό να παρουσιάζουν ένα σημαντικό ενδιαφέρον και μεγάλη ανταπόκριση ως προς την παρουσία τους στο ελληνικό σχολείο. Αυτό που ίσως παρουσιάζεται φτωχό είναι το ενδιαφέρον τους ή η δυνατότητά τους για γνώση και χρήση της ελληνικής γλώσσας. Παρότι η επιλογή της φοίτησής τους δεν είναι προσωπική, αλλά των γονέων τους, τα δεδομένα που προκύπτουν από την επεξεργασία του υλικού από τα ερωτηματολόγια είναι πως κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό διαφαίνεται πως τα όσα λαμβάνουν χώρα στα ελληνικά εκπαιδευτήρια αποδίδουν καρπούς και η δημιουργία της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας καθίσταται γεγονός.

Αυτό το οποίο δεν ήταν δυνατό να επιτευχθεί στα πλαίσια αυτής της μεταπτυχιακής διατριβής, αλλά υπάρχει η επιφύλαξη από την γράφουσα να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια μιας μεγαλύτερης έρευνας είναι η εμβάθυνση στη μελέτη των δεδομένων πριν, κατά και μετά το πέρας της φοίτησης των μαθητών στα ελληνικά σχολεία. Να υπάρξει δηλαδή μια συγκριτική μελέτη μεταξύ του σημείου από το οποίο οι μαθητές εισέρχονται για πρώτη φορά στο ελληνικό σχολείο και του σημείου κατά το οποίο εξέρχονται. Ένα ουσιαστικό κομμάτι της έρευνας θα αποτελούσε επίσης η καταμέτρηση και η παρατήρηση της πορείας εξέλιξης και διαμόρφωσης της πολιτισμικής ταυτότητας κατά τα χρόνια φοίτησης των μαθητών στο ελληνικό απογευματινό σχολείο όπως επίσης η ποσοτική προσέγγιση του επιπέδου της πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών των ελληνικών σχολείων μετά από κάποια χρόνια από τη στιγμή της αποφοίτησης τους από αυτό. Η επέκταση της έρευνας σε περισσότερα σχολεία θα αποτελούσε επίσης ένα θεμιτό στοιχείο μιας μεγαλύτερης διατριβής.

Βιβλιογραφία

- 1. Assman, J.,** *Collective Memory and Cultural Identity*, 1995
<http://www.history.ucsb.edu/faculty/marcuse/classes/201/articles/95AssmannCollMemNGC.pdf>
- 2. Assman, J.,** *Η πολιτισμική μνήμη, Γραφή, ανάμνηση και πολιτισμική ταυτότητα στους πρώιμους ανώτερους πολιτισμούς, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2017*
- 3. Βαγενάς Ν.,** *Μοντερνισμός και Ελληνικότητα, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 1997*
- 4. Βενιζέλος, Ε.,** *Το Σύνταγμα του 1975/1986/2001, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2001*
- 5. Βλάχος, Δ.,** *Η Νεοελληνική ταυτότητα μεταξύ αισθητικής και ιδεολογίας, Η σχοινοβασία του ποιητή, Αντίφωνο, 1.8.2007:*
<http://antifono.gr/portal/Κατηγορίες/Τέχνες/Αρθρα/472-Η-νεοελληνική-ταυτότητα-μεταξύ-αισθητικής-και-ιδεολογίας.html>
- 6. Γραφείο Παιδείας της Αρχιεπισκοπής Αμερικής,** *Ελληνική Ιστορία και Πολιτισμός, 2017:* <https://www.goarch.org/-/ta-ellinika-mou>
- 7. Gellner, E.,** *Έθνη και Εθνικισμός, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1992*
- 8. Gillis, R.J.,** *Commemorations: The Politics of National Identity Press, Princeton University Press, Princeton New Jersey, 1996.*
- 9. GPF,** *What is a Nation?, 2005-2017:* <https://www.globalpolicy.org/nations-a-states/what-is-a-nation.html>

- 10. Cuche, D.,** *Κουλτούρα και Ταυτότητα, Η έννοια της Κουλτούρας στις Κοινωνικές Επιστήμες, Τυπωθήτω, Αθήνα 2001.*
- 11. Δαμανάκης, Μ.,** *Κέντρο, Διασπορά και Εκπαίδευση, Επιστήμη και κοινωνία, Τεύχος 17-18/2007* <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/sas/article/viewFile/489/499.pdf>
- 12. Διαλεκτόπουλος, Μ.,** *Νέοι της Διασποράς: Πολλαπλές ελληνικές ταυτότητες, Εταιρεία Ελληνοευρωπαϊκών μελετών, Θεσσαλονίκη 2008*
- 13. Ederson, T.,** *National identity, Popular Culture and Everyday Life, Bloomsbury UK/USA, 2002*
- 14. Εθνικός Κήρυκας,** *Αφιέρωμα στον σύλλογο εκπαιδευτικών Ν.Υ. , Προμηθέας, 6.6.2015:* <https://www.ekirikas.com/αφιέρωμα-στο-σύλλογο-εκπαιδευτικών-ν-υ/>
- 15. Ekman, M.,** *The Memories of Space. An Architect Reading Aleida and Jan Assmann's Model of Cultural Memory in Connection With the National Gallery in Oslo, 2009* https://www.academia.edu/407077/The_Memories_of_Space._An_Architect_Reading_Aleida_and_Jan_Assmann_s_Model_of_Cultural_Memory_in_Connection_With_the_National_Gallery_in_Oslo
- 16. Ελληνικό Προξενείο Νέας Υόρκης, Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης:**
1. <http://www.gr-edu.org/913928927931928913931917921931/917929915913931921913.html>
 2. <http://www.gr-edu.org/915929913934917921927.html>
- 17. Ελληνική Κοινότητα Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου Νέας Ιερσέης, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο:** <http://ascensionfairview.org/ministries/greek-school/greek-afternoon-school/>
- 18. Ελληνική Κοινότητα του Σωτήρος, Ράι, Νέα Υόρκη, Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο:** <http://www.gocoos.org/ministries/hellenic-school/>

19. Ελληνική Κοινότητα Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλαϊ, Νέα Ιερσέη

<http://stjohntenaflly.org/education/greek-school/>

20. Ευθυμιόπουλος, Ι., Παιδείαnews: Καθίστε όλοι μαζί και βρέστε την κοινή συνισταμένη για την Παιδεία: 18.7.2013

<http://www.paideia-news.com/index.php?id=109&hid=8930&url=Ιωάννης-Ευθυμιόπουλος:-Καθίστε-όλοι-μαζί-και-βρέστε-την-κοινή-συνισταμένη-για-το-καλό-της-παιδείας>

21. Edu.klimaka.gr: Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στο Εξωτερικό και άλλες διατάξεις, Νόμος Υπ. Αριθμ. 4027, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Τεύχος Πρώτο, Αρ. Φύλλου 233, 4 Νοεμβρίου 2011: <https://edu.klimaka.gr/nomothesia/dioikhtika/2045-ellhnoglwssh-ekpaidevsh-sto-exwteriko.html>

22. E-νομοθεσία.gr: Ρυθμίσεις για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις, Νόμος ΥΠ. Αριθμ. 4415/2016: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/nomos-4415-2016.html>

23. Herzfeld, M., Πάλι Δικά μας, Λαογραφία, Ιδεολογία και η Διαμόρφωση της Σύγχρονης Ελλάδας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2002

24. Ιερά Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής:

<https://www.goarch.org/documents/32058/4474762/NY+DIRECTORY+OF+GREEK+AFT+ERNOON+SCHOOLS-2017.pdf/62161976-9d62-4775-b2e3-ee72a44b7931>

25. Ιερά Μητρόπολη Νέας Ιερσέης: <http://www.nj.goarch.org/parishes/parishes.htm>

- 26. Κακιά, Μ.,** *Η 65^η Επέτειος της κοινότητας Θείας Αναλήψεως Φέβριου Νέας Ιερσέης, 4.12.2017, Εθνικός Κήρυκας:* <https://www.ekirikas.com/η-65η-επέτειος-της-κοινότητας-θείας-αναλ/>
- 27. Καραϊσκού, Β.,** *Χρήσεις και Καταχρήσεις του Πολιτισμού, Ελλάδα 1974 -2010, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2013*
- 28. Κόκκινος, Τ., Κρομούδα, Α., Λελεδάκη, Ε., Λουκέρης, Κ., Μέγαρη, Α., Μελικόκης, Γ., Μιχόπουλος, Α., Νικολιδάκης, Ν.,** *Από τη Ζωή των Ελλήνων στην Αμερική, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ II, 2008*
- 29. Leerseen, J.,** *The Cultivation of Culture, Towards a Definition of Romantic Nationalism in Europe, Amsterdam, 2005*
- 30. Λεοντή, Α.,** *Τοπογραφίες του Ελληνισμού: Χαρτογραφώντας την Πατρίδα, Εκδόσεις Scripta, Αθήνα 1998*
- 31. Λουκά, Μ.,** *Η Έλληνες της Νέας Ορλεάνης, ΒΗmagazino, 30.5.2015*
<http://www.tovima.gr/vimagazino/views/article/?aid=708273>
- 32. Liakos, A.,** *Hellenism and the Making of modern Greece: Time, Language, Space:*
https://www.academia.edu/2346618/Hellenism_and_the_making_of_modern_Greece_time_language_space
- 33. Μανιτάκης, Α.,** http://law-constitution.web.auth.gr/manitakis/files/Manitaki_Syntagmatiko_Synopsi_kef3.pdf
- 34. Μπαμπινιώτης, Γ., Αναγνωστοπούλου, Α., Δημητράσκου, Α., Καλογρίδου-Κολυβά, Μ., Μακροπόδη, Α.,** *Τα Ελληνικά μου, Πρώτο Επίπεδο, 2^ο Τεύχος, Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Γραφείο Ελληνικής Παιδείας, 2010*

35. Nora, P., *Il Traditions: Realms of Memory, The Construction of the French Past*, Columbia University Press, 1997

36. Παπαλοΐζος, Θ., *Το πρώτο μου βιβλίο*, Papaloizos Publications, MD 2010

37. Παπαλοΐζος, Θ., *Αλφαβητάριο*, Papaloizos Publications, MD 2009

38. Παπαλοΐζος, Θ., *Αλφαβητάριο, First Grade Primer*, Papaloizos Publications, MD 2010

39. Παπαλοΐζος, Θ., *Elementary conversational Greek*, Papaloizos Publications, MD 2008

40. Παπαλοΐζος, Θ., *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*, Papaloizos Publications, MD 2007

41. Παπαλοΐζος, Θ., *Γεια Χαρά, Επίπεδο 1*, Papaloizos Publications, MD 2016

42. Παπαλοΐζος, Θ., *Γεια Χαρά, Επίπεδο 2*, Papaloizos Publications, MD 2016

43. Παπαλοΐζος, Θ., *Γεια Χαρά, Επίπεδο 2*, Papaloizos Publications, MD 2016

44. Παπαλοΐζος, Θ., *Μια Ελληνική οικογένεια*, Papaloizos Publications, MD 2008

45. Παπαλοΐζος, Θ., *Νέα Ελληνικά*, Papaloizos Publications, MD 2009

46. Παπαλοΐζος, Θ., *Γεωγραφία της Ελλάδας*, Papaloizos Publications, MD 1999

47. Παπαλοΐζος, Θ., *Μυθολογία-Ήρωες-Η Αργοναυτική Εκστρατεία-Ο Τρωικός Πόλεμος-Οδύσσεια*, Papaloizos Publications, MD 2004

48. Παπαλοΐζος, Θ., *Ιστορίες και Μύθοι*, Papaloizos Publications, MD 2009

49. Public Charter Schools, About charter Schools:

<http://www.publiccharters.org/about-charter-schools>

50. Πολίτης, Α., *Ρομαντικά Χρόνια, Ιδεολογίες και Νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880, Θεωρία και μελέτες ιστορίας 14*, E.M.N.E.-MNHMΩN, 2009

51. Πολυκανδριώτη, Ο., *Μνήμη και Ταυτότητα, Παρατηρήσεις σε ορισμένα κείμενα της ελληνικής διασποράς στη Γαλλία τον 20^ο αιώνα*, 2002

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/sygkrisi/article/viewFile/10137/10236.pdf>

52. Ροτζώκος, Ν., *Ελληνική Ιστορία: Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 1999

53. Σύλλογος Ελλήνων Εκπαιδευτικών «Ο Προμηθέας», Στόχοι και Διοικητικό

συμβούλιο: <http://www.greekteachersprometheus.org/page-2>

54. Τελειοπούλου, Μ., Αποστολίδη, Ε., Τα Ελληνικά μου, Προνήπια, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, 2014

55. Τελειοπούλου, Μ., Ιωάννου, Ι., Τα Ελληνικά μου, Νηπιαγωγείο, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, 2013

56. Τελειοπούλου, Μ., Αποστολίδη, Ε., Γιαβάρας, Ι., Τα Ελληνικά μου, Πρώτο επίπεδο Τεύχος 1^Α, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, 2016

57. Τελειοπούλου, Μ., Αποστολίδη, Ε., Γιαβάρας, Ι., Τα Ελληνικά μου, Πρώτο επίπεδο Τεύχος 1^Β, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, 2016

58. Τελειοπούλου, Μ., Μπίκου-Μαντά, Α., Γιαβάρας, Ι., Τα Ελληνικά μου, Πρώτο Επίπεδο, 3^ο Τεύχος, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, 2014

59. Τελειοπούλου, Μ., Κανελοπούλου, Ε., Μπίκου-Μαντά, Α., Ιωάννου, Ι., Τα Ελληνικά μου, Δεύτερο Επίπεδο, 1^ο Τεύχος, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Γραφείο Ελληνικής Παιδείας, 2015

60. Τελειοπούλου, Μ., Κανελοπούλου, Ε., Μπίκου-Μαντά, Α., Ιωάννου, Ι., Τα Ελληνικά μου, Δεύτερο Επίπεδο, 2^ο Τεύχος, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Γραφείο Ελληνικής Παιδείας, 2012

61. Τελειοπούλου, Μ., Μπίκου-Μαντά, Α., Γιαβάρας, Ι., Τα Ελληνικά μου, Τρίτο Επίπεδο, 1^ο Τεύχος, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, 2013

62. Τελειοπούλου, Μ., Μπίκου-Μαντά, Α., Γιαβάρας, Ι., Τα Ελληνικά μου, Τρίτο Επίπεδο, 2^ο Τεύχος, Ελληνική Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Αμερικής, Τμήμα Ελληνικής Παιδείας, 2014

63. Τσάκα, Δ., Άοκνες Προσπάθειες Διάσωσης της Ελληνικής Γλώσσας, Το Περιοδικό, Εθνικός Κήρυκας, 17.9.2017

https://www.snf.org/media/9206682/0916-17_PERIODIKO-PAIDEIA.PDF

64. Φράγκου, Ε., Η συλλογική, κοινωνική μνήμη και η μεταβίβαση της από γενεά σε γενεά, Πανεπιστήμιο Κρήτης, 2015

[https://www.academia.edu/18188156/Η Συλλογική Κοινωνική Μνήμη και η Μετάβασή της από Γενιά σε Γενιά](https://www.academia.edu/18188156/Η_Συλλογική_Κοινωνική_Μνήμη_και_η_Μετάβασή_της_από_Γενιά_σε_Γενιά)

65. Χαμηλάκης, Γ., Το Έθνος και τα Ερείπια του: Αρχαιότητα, αρχαιολογία και εθνικό φαντασιακό στην Ελλάδα, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, 2015

Παράρτημα

Κεφάλαιο 3:

3.2.2 Απογευματινά και Σαββατιανά Ελληνικά σχολεία

3.2.2 (...) Τα απογευματινά σχολεία διδάσκουν ελληνικά και πολιτισμό περισσότερες ώρες. Συνεπώς μαθαίνουν ελληνικά καλύτερα και αναπτύσσουν καλύτερες επικοινωνιακές δεξιότητες που παροτρύνουν τους μαθητές να αισθάνονται πιο υπερήφανοι. Έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε σχολικές πολιτισμικές δραστηριότητες πιο συχνά από τα πρωινά. Με το να είναι σε ελληνορθόδοξο περιβάλλον δυο φορές την εβδομάδα αντί μόνο για ένα πρωινό καλλιέργει πιο δυναμική ταυτότητα(...).

Διευθυντής απογευματινού και σαββατιανού σχολείου

Συνέντευξη Νοέμβριος 2017, Αμερική

Κεφάλαιο 4

4.1.3 Το γραφείο Παιδείας Αμέσου Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας

(...) Ο ρόλος μας ως Γραφείο Παιδείας της Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας, είναι να κρατήσουμε την ελληνική μας γλώσσα στα σχολεία της περιοχής μας, καθώς η γλώσσα μας αποτελεί το κυριότερο χαρακτηριστικό της πολιτισμικής μας ταυτότητας. Για το λόγο αυτό υποστηρίζουμε καθημερινά το ρόλο των σχολείων και των εκπαιδευτικών που υπάγονται στην Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής. Ως κοινό μας στόχο έχουμε την εκπαίδευση των μαθητών μας διατηρώντας παράλληλα την Ελληνική μας ταυτότητα, το οποίο συνεπάγεται με τη διατήρηση της Ελληνικής μας Γλώσσας, την Ιστορία, τον Πολιτισμό, τα έθιμα και τις παραδόσεις μας(...)

Από τη δική μας θέση προσπαθούμε να ενισχύουμε το έργο των εκπαιδευτικών μέσω της οργάνωσης και υλοποίησης επιμορφωτικών σεμιναρίων που πάντοτε έχουν ως γνώμονα τα δημογραφικά στοιχεία των σχολείων μας. Για παράδειγμα φέτος, για πρώτη φορά μετά από πολλά έτη, συνεργαστήκαμε με το Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης του Προξενείου της Νέας Υόρκης και προσφέραμε μια σειρά Επιμορφωτικών Συνεδρίων με θέμα «Σύγχρονες Προσεγγίσεις στη Διδασκαλία της ελληνικής ως Δεύτερης/ Ξένης Γλώσσας». Η συνεργασία αυτή απέφερε πολύ καλά αποτελέσματα σύμφωνα πάντα με την κρίση των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν.

Το σημαντικότερο έργο του γραφείου μας είναι η διατήρηση της εξέτασης της νεοελληνικής γλώσσας η οποία έχει προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα της εποχής μας. Επίσης το γραφείο μας συνεργάζεται με το τμήμα Θρησκευτικής παιδείας στην προώθηση ελληνικών εκπαιδευτικών βοηθημάτων μέσω της Ιστοσελίδας μας όπου ο καθένας μπορεί να ενημερώνεται για θέματα που αφορούν τα προγράμματα του γραφείου μας(...)Βασικό μέλημα του γραφείου μας είναι να κρατήσουμε την ομογένεια στα σχολεία μας , να προάγουμε τον πολιτισμό και την κουλτούρα μας και στις νέες γενιές μέσα από εκπαιδευτικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Δεν εστιάζομαστε μόνο στην εκμάθηση της γλώσσας, τα μαθήματα του ελληνικού προγράμματος είναι πλέον διαθεματικά...».

Διευθύντρια γραφείου Αμέσου Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας, Μαρία Μακεδών
Συνέντευξη για τις ανάγκες της έρευνας: Οκτώβριος 2017, Αμερική

4.4 Ο Σύλλογος Ελλήνων Εκπαιδευτικών της Νέας Υόρκης

4.4:1 (...) όραμα μου, ως Προέδρου, είναι η δημιουργία παιδαγωγικού προγράμματος σε ένα από τα πανεπιστήμια της Νέας Υόρκης, ώστε οι ομογενείς δάσκαλοι που δεν έχουν πάρει παιδαγωγικά μαθήματα και εις την διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης, να μπορέσουν να πάρουν μαθήματα και να πιστοποιηθούν ότι μπορούν να διδάξουν. Έχουμε πολλούς ομογενείς που είναι ειδικευμένοι σε διάφορους άλλους κλάδους αλλά χρειάζονται τα ανωτέρω(...) Η ίδρυση Συνταξιοδοτικού ταμείου, για τους δασκάλους των απογευματινών και πρωινών σχολείων και επιμορφωτικά καλοκαιρινά προγράμματα σε πανεπιστήμια Ελλάδας και Κύπρου(...).

Πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Εκπαιδευτικών «ο Προμηθέας»
Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

4.4:2 (...) Ο «Προμηθέας», άρχισε πρώτος τη δημιουργία παιδαγωγικού προγράμματος στο σχολείο της Ανάληψης, στο Φέρβιου, της Νέας Ιερσέης, όπου η συντονίστρια στο ελληνικό προξενείο Δρ. Θάλεια Χατζηγιάννογλου δίδαξε δυο διαφορετικά τρίμηνα σε 12 εκπαιδευτικούς(...) Ο «Προμηθέας» ίδρυσε νομικά το πρώτο Συνταξιοδοτικό ταμείο για τους εκπαιδευτικούς που είναι μέλη του συλλόγου.

Πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Εκπαιδευτικών «ο Προμηθέας»
Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

Κεφάλαιο 5

5.1 Η διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας μέσα από την άσκηση πολιτικής της διεύθυνσης των σχολείων

5.1:1 (...) Ο ρόλος μου είναι να εξασφαλίσω ένα περιβάλλον άνετο, ευχάριστο, ελκυστικό για το κάθε μαθητή(και δάσκαλο)ώστε να θέλουν να έρχονται στο Ελληνικό σχολείο και να έχουν θετικές εμπειρίες απ'αυτό(...)

**Διευθυντής απογευματινού σχολείου Αγίου Νικολάου, Φλώσινγ, Νέας Υόρκης
Συνέντευξη: Νοέμβριος 2017, Αμερική**

5.1:2 (...)Να μορφοποιούμε τις ψυχές των παιδιών και να τις γεμίζουμε με αγάπη και πόθο για κάθε τι το ωραίο και ευγενικό και αγάπη για τις ρίζες μας(...)

**Διευθύντρια Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου Αγίας Βαρβάρας, Toms River,
Νέας Ιερσέης**

5.1:3 (...) Στόχος μου είναι να βελτιώσω και να αναβαθμίσω περισσότερο το ελληνικό μου σχολείο. Είμαι ανήσυχο πνεύμα και δεν διστάζω να δοκιμάζω κάτι διαφορετικό, καινοτόμο, πρωτότυπο. Αφουγκράζομαι τις ανάγκες των μαθητών και των γονέων και προσπαθώ να προσαρμόζω το σχολικό πρόγραμμα ανάλογα, με κατάλληλο διδακτικό υλικό, μεγάλη έμφαση στην τεχνολογία και σε άλλα εποπτικά μέσα που διαθέτει η βιβλιοθήκη του σχολείου(...)

**Διευθύντρια Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού Σχολείου, Αγίου Ιωάννη
του Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέας Ιερσέης
Συνέντευξη: Οκτώβριος 2017, Αμερική**

5.1:4 (...)Συνεργαζόμαστε με το προσωπικό στην επιλογή του περιεχομένου των εορταστικών προγραμμάτων, προωθούμε τη συμμετοχή όλων των μαθητών, διευκολύνουμε τη δημιουργία χορωδίας για πατριωτικά τραγούδια και υποβοηθούμε στην προσαρμογή έργων, όπως αρχαίες ελληνικές τραγωδίες, στα μέτρα των παιδειών μας και συμμετέχουμε ως σχολείο στην ελληνική παρέλαση της Νέας Υόρκης(...)

**Διευθυντής Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης και
Σαββατιανού Σχολείου στην πόλη Ράϊ, της Νέας Υόρκης**

Συνέντευξη: Δεκέμβριος 2017, Αμερική

(...)Είναι πολύ σημαντικό επίτευγμα για έναν διευθυντή να υλοποιήσει τις διάφορες παραστάσεις, με την όσο το δυνατό περισσότερη συμμετοχή των μαθητών. Η ευόδωση αυτού του σκοπού πραγματοποιείται με τις αναπαραστάσεις γεγονότων, χρησιμοποιούμε εθνικές ενδυμασίες, έτσι ώστε οι μαθητές να μπαίνουν στο ρόλο του ήρωα και να ταυτίζονται με τα γεγονότα(...)

Διευθύντρια, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο Αγίας Τριάδος, Hicksville, NY.

5.2 Οι Δάσκαλοι: φορείς της διαμόρφωσης και της καλλιέργειας

5.2:1 (...) Οι μαθητές της 2^{ης} γενιάς ζουν σε ένα περιβάλλον διγλωσσίας. Στο οικογενειακό περιβάλλον ακούν και ομιλούν ελληνικά αλλά η γλώσσα εκπαίδευσης είναι η Αγγλική. Οι μαθητές της 3^{ης} και 4^{ης} γενιάς ζουν σε ένα περιβάλλον όπου η μονογλωσσία έχει υπερτερήσει, δηλαδή στην Αγγλική. Αν θέλουμε να υποβοηθήσουμε τα Ελληνόπουλα της 3^{ης} και 4^{ης} γενιάς να διατηρήσουν την πολιτισμική τους ταυτότητα, αυτό μπορεί να γίνει μόνο μέσα από τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού σχολείου Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέας Ιερσέης

Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

(...) Η διατήρηση της πολιτισμικής ταυτότητας επιτυγχάνεται αρκετά επιτυχώς μέσα από τα ελληνικά σχολεία, παρότι οι Έλληνες 3^{ης}, 4^{ης} και 5^{ης} γενιάς έχουν ενταχθεί και αφομοιωθεί πλήρως στην Αμερικάνικη κουλτούρα(...)

Δασκάλα, ελληνικού απογευματινού σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης, Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, Νάγιακ Νέας Υόρκης και Σαββατιανού σχολείου Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέας Ιερσέης.

Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

(...) Αισθάνομαι πως πολλοί από τους μαθητές οι οποίοι τώρα φοιτούν στα ελληνικά απογευματινά και Σαββατιανά σχολεία δεν αποκομίζουν πλέον πολλά όσον αφορά τη γλώσσα. Το ενδιαφέρον είναι μειωμένο για αυτές τις γενεές(...)

**Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού σχολείου Αγίου Ιωάννη
Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέας Ιερσέης
Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική**

(...) Υπάρχει ενθουσιασμός σε αρκετούς από τους μαθητές, εθνική υπερηφάνεια αλλά και πάλι σε περιορισμένα τμήματα(...)

**Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού σχολείου Αγίου Ιωάννη
Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέας Ιερσέης
Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική**

5.2:2 (...)Τα παιδιά που πηγαίνουν στα απογευματινά ελληνικά σχολεία, παρόλο που είναι κουρασμένα από το πρωινό τους σχολείο, προσπαθούν και ανταποκρίνονται. Πολύ σημαντικός παράγοντας είναι η καλή οργάνωση από τη μεριά του σχολείου και η συμπράξη από τη μεριά του σπιτιού και της οικογένειας(...)

**Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού σχολείου, Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας
Ιερσέης
Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική**

5.2:3 (...)Οι μαθητές έχω παρατηρήσει ότι προσπαθούν να ασχοληθούν με το Ελληνικό σχολείο. Το πόσες γνώσεις αποκτούν πραγματικά όμως εξαρτάται από το πόσο συχνά τα μαθήματα πραγματοποιούνται, και από το πόσο οι γονείς τους παροτρύνουν να ασχοληθούν και να διαβάσουν/κάνουν τις ασκήσεις τους. Λόγω του γεγονότος όμως ότι παράλληλα παρακολουθούν μαθήματα στο Αμερικάνικο σχολείο και οι γονείς είναι πολυάσχολοι ο χρόνος που διατίθεται στη μελέτη των Ελληνικών μειώνεται. Για το λόγο αυτό χρειάζεται συνεχής προσπάθεια από όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, και φυσικά από τους δασκάλους(...)

**Δάσκαλος Ελληνικού Σαββατιανού Σχολείου, Του Σωτήρος στην πόλη του Ράϊ της
Νέας Υόρκης
Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική**

5.2:4 (...) Νομίζω ότι η ανταπόκριση των μαθητών, εξαρτάται από τους δασκάλους και από την οικογένεια. Τα παιδιά γενικά ανταποκρίνονται και προσπαθούν(...)

Δασκάλα, Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης

Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

(...) η διδασκαλία των μαθημάτων που αφορούν στην ανάπτυξη της πολιτισμικής ταυτότητας γίνεται κατά τα $\frac{3}{4}$ στην αγγλική γλώσσα. Εφόσον δεν ομιλούν καλά την ελληνική ας καταλαβαίνουν την ιστορία και τον πολιτισμό μας, την σπουδαιότητα και την προσφορά της φυλής μας. Σε αυτό τα παιδιά ανταποκρίνονται(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού σχολείου Αγίου Ιωάννη Θεολόγου και Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης

Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

(...) Έχει παρατηρηθεί πως μαθητές που και οι δυο γονείς είναι Έλληνες δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ανταποκρίνονται πιο θετικά από μαθητές που μόνο ένας γονέας είναι Έλληνας(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου και Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, Τέναφλάι Νέας Ιερσέης και Σαββατιανού Σχολείου Του Σωτήρω, Ράι, Νέας Υόρκης

Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

5.2:5 (...) Η πολιτισμική ταυτότητα διατηρείται μέσω της γλώσσας, των εθνικών εορτών και της διδασκαλίας της ιστορίας. Όλα αυτά τα στοιχεία υπάρχουν σε κάθε ελληνικό σχολείο της(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Απογευματινό σχολείο Αγίου Νικολάου Φλώσινγκ και Σαββατιανό σχολείο Του Σωτήρω, Ράι, Νέας Υόρκη

(...) Τα Ελληνικά Σχολεία είναι πλέον η μόνη κιβωτός διάσωσης της πολιτισμικής μας ταυτότητας(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού σχολείου, Αγίου Ιωάννη, Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέας Ιερσέης

(...)Τα Ελληνικά Σχολεία της Αμερικής είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες για τη διατήρηση της πολιτισμικής ταυτότητας μας(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Σχολείο της Θείας Αναλήψεως, Φέαρβιου, Νέα Ιερσέη

(...)Τα Ελληνικά σχολεία της Αμερικής κάνουν τεράστιες προσπάθειες να διατηρήσουν και να διαμορφώσουν την πολιτισμική μας ταυτότητα με όσα μέσα διαθέτουν(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου και Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, Τέναφλάι Νέας Ιερσέης και Σαββατιανού Σχολείου Του Σωτήρω, Ράι, Νέας Υόρκης

Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

(...)Ο Ηρόδοτος έχει ορίσει την εθνική ταυτότητα ως το όμαιμον (κοινό αίμα: σωματικός φαινότυπος, δηλ. φυσιογνωμία/χαρακτηριστικά προσώπου και σώματος και κυρίως ο γονότυπος/DNA), το ομόγλωσσον, το ομόθρησκον και το ομότροπον (ήθη-έθιμα, τρόπος ζωής και τρόπος σκέψης, στην ουσία νοοτροπία, παιδεία και πολιτισμός). Το όμαιμον τείνει πλέον να χαθεί λόγω των μεικτών γάμων.

Επίσης, με τα ιδεολογήματα του πολυπολιτισμού και του melting pot που μοιάζουν αντίθετα, αλλά στην πράξη έχουν την ίδια κατάληξη, την αφομοίωση, είναι ταμπού να μιλήσει κανείς για καθαρό αίμα, ακόμη και στην Ελλάδα ή με πιο αργά αλλά σταθερά βήματα ακόμα και στην Κύπρο που τηρεί τις παραδόσεις πολύ περισσότερο από πολλά μέρη της Ελλάδας. Άλλωστε τα περί καθαρού αίματος και καθαρότητας της φυλής για πολλούς παραπέμπουν σε ακροδεξιές κορώνες και ατζέντες και λαμβάνει διαστάσεις πολιτικής ιδεολογίας (purism).

Η δε Αρχιεπισκοπή που συχνά έχει πελατειακές σχέσεις με το Ποίμνιο της και γαντζωμένη πάντα στο άρμα του Οικουμενισμού (π.χ. stewardship-διακονία με την στρεβλή της όμως έννοια, αυτή του “social club membership/donations”, σίγουρα όχι με την έννοια της Αποστολικής Διακονίας...) προωθεί τους μεικτούς γάμους. Συνεπώς, χάνεται και το όμαιμον και το ομόγλωσσον και το ομότροπον. Χάνεται όμως και το ομόθρησκον καθώς η Αρχιεπισκοπή προσπαθεί να διευρύνει το...πελατολόγιο της με διεύρυνση προς την ευρύτερη αμερικανική κοινωνία όχι ως Ελληνορθόδοξη Εκκλησία, αλλά ως Αμερικανική

Ορθόδοξη Εκκλησία, αφού βλέπει τα ελληνικά και τη βυζαντινή παράδοση ως εμπόδιο στην διεύρυνση αυτή. Ο σκοπός της δήθεν ιεραποστολής όμως είναι περισσότερο ο προσηλυτισμός, όχι τόσο με την θρησκευτική έννοια όσο με την έννοια του marketing. Κι αυτό γιατί οι νεοφώτιστοι δεν φωτίζονται όντως ως κατηχούμενοι με τα φώτα και τα νάματα της ελληνορθόδοξου παιδείας, καθώς δεν γίνεται ούτε πια Λειτουργία των Κατηχουμένων, ούτε υποχρεώνονται να πάνε σε ελληνικό σχολείο για ενήλικες και να μάθουν ελληνικά ενώ πολλές φορές εξακολουθούν παράλληλα με τις ορθόδοξες, να πηγαίνουν και σε προτεστάντικες και ρωμαιοκαθολικές εκκλησίες. Τότε όμως δεν μιλάμε για Ορθοδοξία, αλλά για εκλεκτισμό ή συγκριτισμό.

Οι δε νεοφερμένοι Έλληνες, το νέο κύμα μεταναστών, κυρίως νέοι και μορφωμένοι, έχουν κυρίως ατομικούς στόχους, κυνηγούν ένα ανανεωμένο αμερικανικό όνειρο, όχι αυτό του μετανάστη του '50, '60 ή '70, αλλά αυτό των επιστημόνων της NASA, της Wall St, των ουρανοξυστών του Financial District, κτλ. Το χειρότερο όμως είναι ότι οι ίδιοι μεγάλωσαν σε μια παρακμάζουσα εποχή, κυρίως μετά την κατάργηση του πολυτονικού και τον συνεχή κατακερματισμό της δημοτικής και της παιδείας γενικότερα, όχι μόνο της γλώσσας. Χαρακτηριστικά της εποχής αυτής είναι φαινόμενα, όπως: χαλάρωση των ηθών, μαζοποίηση μέσα από τα ΜΜΕ και τις νέες τεχνολογίες, επικράτηση αγγλικών λέξεων ως αποτέλεσμα αυτής της κοινωνικής επιρροής των μέσων και των τεχνολογιών με συνέπεια την αλλοίωση της γλώσσας και την καλλιέργεια ξένων προτύπων και τρόπου ζωής και απαξίωση ή διαστρέβλωση της παράδοσης μπολιάζοντας την με ετερόκλητα στοιχεία που συχνά φτάνουν στην έλλειψη αισθητικής, την κακογουστιά, το κιτς και τον κοινωνικό μιμητισμό.

Οι μετανάστες αυτοί που σήμερα έρχονται στην Αμερική, ως γονείς τείνουν να μεγαλώνουν πιο χαλαρά τα παιδιά τους. Πολλοί ταυτίζουν το κράτος με το έθνος και τον λαό. Έρχονται εδώ στην Αμερική με την πικρία ότι στην Ελλάδα αντιμετώπισαν αδικίες και προβλήματα τα οποία τα άφησαν πίσω τους. Φέρουν τραυματικές εμπειρίες που στην ξενιτιά εναλλάσσονται με μεικτά συναισθήματα έλλειψης της πατρίδας και νόστου, αλλά συνάμα πόνου και απωθημένων. Η διφορούμενη και αντιφατική αυτή εικόνα για το πώς νιώθουν για την Ελλάδα και πως την μεταφέρουν στους άλλους περνάει και στα παιδιά τους. Κάτι τέτοιο ισχύει σε έναν βαθμό και με τους παλαιότερους μετανάστες. Όμως έχει πλέον μια άλλη δυναμική. Οι μετανάστες νέας γενιάς έρχονται με άλλες παραστάσεις, άλλη παιδεία και αισθητική και συχνά αυτό κάνει πιο περίπλοκη τη σχέση τους με τον νόστο και την

ταύτιση με τον υπόλοιπο ελληνικό λαό, όταν μάλιστα προέρχονται από μια Ελλάδα που διώχνει τα παιδιά της για να ενσωματώσει στον λαό της αλλοεθνή στοιχεία.

Ορισμένοι από αυτούς τους μετανάστες νέας γενιάς, επηρεασμένοι και εμφορούμενοι από τα ιδεολογήματα του εθνομηδενισμού και της αποδόμισης των παραδοσιακών αγροτικών αξιών για πιο πλουραλιστικό και εκσυγχρονισμένο υποτίθεται τρόπο ζωής και σκέψης υπομειδιούν ως γονείς όταν οι δάσκαλοι των ελληνικών σχολείων μιλούν για πατρίδα, εθνική συνείδηση, μαθήματα θρησκευτικών, ιστορίας και πατριδογνωσίας, παρελάσεις και σχολικές παραστάσεις εθνικών και θρησκευτικών επετείων. Ευτυχώς, δεν είναι όλοι έτσι. Κάποιοι ξυπνάν μέσα από τον νόστο και παρατηρώντας την αμερικανική και ομογενειακή πραγματικότητα.

Υπάρχουν όμως και «θρησκευτικές» διαφορές που μόνο θρησκευτικές δεν είναι με εκπροσώπους παραθρησκευτικών οργανώσεων και ιδεολογημάτων που διχάζουν το γένος, όπως αυτό των αρχαιοφίλων, αρχαιομανών, δωδεκαθειστών ή νεοπαγανιστών. Χωρίς ενιαίο δόγμα και άποψη, συχνά χαμηλού μορφωτικού επιπέδου ή από άσχετα επιστημονικά αντικείμενα, μιλάνε για «επανελληνίση» λες και οι σημερινοί Έλληνες δεν υφίστανται, μιλούν για το πραγματικό ομόθησκον αυτό στο οποίο αναφερόταν ο Ηρόδοτος, αυτό της αρχαίας Ελλάδας. Χωρίς όμως γνώση ιστορίας, χωρίς την αντίληψη της διαχρονικής ελληνικής παιδείας και πολιτισμού, χιλιάδες χρόνια πετιόνται συλλήβδην στα σκουπίδια ή κλειδώνονται στο χρονοντούλαπο της ιστορίας, καθώς ελλείπει ουσιαστικής παιδείας και χρησιμοποιώντας λάθος εργαλεία ερμηνείας παρερμηνεύεται και διαστρεβλώνεται η ιστορία.

Στο επικίνδυνο αυτό παιχνίδι συμβάλει και το γεγονός ότι ο μέσος αμερικανός γνωρίζει μόνο για μια ένδοξη αρχαία Ελλάδα που στα αμερικανικά σχολικά βιβλία όμως δεν είναι και τόσο ένδοξη, όντας μια κοινωνική ερμηνεία και κοινωνική κατασκευή, μια δυτική πρόσληψη της κλασικής αρχαιότητας πλασάρεται ως αναμασημένη εύπεπτη πνευματική τροφή ακόμα και στον Έλληνα Ομογενή που την προσλαμβάνει ως αντιδάνειο και με αυτήν καθορίζει τον ίδιο του τον αυτοπροσδιορισμό και των παιδιών του! Σε συνδυασμό με τα προβλήματα και τα σκάνδαλα της Αρχιεπισκοπής, αλλά και άλλων Ελληνορθόδοξων Εκκλησιών, όπως διαφόρων συνόδων του Παλαιού Ημερολογίου και ανεξαρτήτων ελληνορθόδοξων εκκλησιών, έχουμε το φαινόμενο να ιδρύονται νεοπαγανιστικά σχολεία που όμως σπανίως δηλώνουν δημοσίως το αληθινό τους προφίλ. Στα αναλυτικά τους

προγράμματα όμως δεσπόζει μια ευρωπαϊκής και αμερικανικής προελεύσεως ρομαντική και νεοκλασικιστική πρόσληψη του αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού με πλήρη απουσία της βυζαντινής ιστορίας και των θρησκευτικών ή διαφόρων θρησκευτικών εορτασμών στο πρόγραμμα των σχολικών παραστάσεων. Ήδη υπάρχουν δυο τέτοια σχολεία στη Νέα Υόρκη με πάνω από 200 μαθητές, όταν ήδη έχουν κλείσει έξι σχολεία της Αρχιεπισκοπής μόνο στην Πόλη της Νέας Υόρκης(...)

Εκπαιδευτικός και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου Ελλήνων Εκπαιδευτικών Νέας Υόρκης

(...) Τα ελληνικά σχολεία προσπαθούν με κάθε τρόπο, με την διδασκαλία της γλώσσας, του πολιτισμού, της ελληνικής ιστορίας, με τα ήθη και έθιμα, με τους χορούς και τα τραγούδια, να διατηρήσουν και να διαμορφώσουν στους Έλληνες την πολιτισμική τους ταυτότητα(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης

Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

(...) Τα ελληνόπουλα της Αμερικής που ζουν και μεγαλώνουν τόσο μακριά από την Ελλάδα, μέσω των Ελληνικών Σχολείων, μαθαίνουν όχι μόνο να διαβάζουν και να γράφουν αλλά και την ιστορία, τη πίστη, τον πολιτισμό, τα ελληνικά τραγούδια και τους χορούς που όλα αυτά μαζί συμβάλλουν, στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης, Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

5.2:6 (...) Πολλές φορές τα συγγράμματα τα οποία χρησιμοποιούνται στα σχολεία δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών. Επίσης δεν είναι εκσυγχρονισμένα και προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της σύγχρονης πραγματικότητας. Τα παιδιά δεν μπορούν να μάθουν με παρωχημένη γνώση(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο, Του Σωτήρος, Ραϊ, Νέας Υόρκης

(...) Τα βιβλία τα οποία διδάσκονται είναι καλά αλλά χρειάζεται να συμπληρωθούν με υλικό όπως στα αμερικάνικα δημόσια σχολεία(...)

Δασκάλα Σαββατιανού Σχολείου, Του Σωτήρος, Ραϊ, Νέας Υόρκης

(...) Μέσα από τα ήδη υπάρχοντα συγγράμματα γίνεται μια πρώτη προσπάθεια για την επίτευξη των παραπάνω στόχων. Παρόλα αυτά, θεωρώ ότι υπάρχουν ελλείψεις και αρκετά λάθη και θα έπρεπε να αντικατασταθούν από νέα βιβλία που είναι πιο προσιτά και πιο κατανοητά στα παιδιά(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού Σχολείου, Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλάϊ, Νέα Ιερσέη

Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

(...) Απαιτούνται σύγχρονοι μέθοδοι διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Βιβλία κατάλληλα για την ομογένεια της Αμερικής(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού Σχολείου, Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλάϊ, Νέα Ιερσέη

(...) Τα μακροσκελή κείμενα με το πλούσιο και συνεπώς δύσκολα κατανοητό λεξιλόγιο, απωθούν τα παιδιά, για τα οποία τα ελληνικά είναι δεύτερη ή και Τρίτη γλώσσα. Η εμπειρία μου δείχνει ότι απλώς διεκπεραιώνουν μια εργασία χωρίς να εμποδίζουν γνώσεις, πολιτισμικά ή πολιτιστικά στοιχεία(...)

Δασκάλα, ελληνικού απογευματινού σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης, Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, Νάγιακ Νέας Υόρκης και Σαββατιανού σχολείου Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλάϊ, Νέας Ιερσέης.

Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

(...) Η διδασκαλία και μελέτη Ελλήνων συγγραφέων και ποιητών από τον Όμηρο, μέχρι τον Ελύτη και τον Σεφέρη, διαμορφώνει ελληνικές συνειδήσεις(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου και Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, Τέναφλάι Νέας Ιερσέης και Σαββατιανού Σχολείου Του Σωτήρωσ, Ράι, Νέας Υόρκης
Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

(...)Σημαντικά συγγράμματα όπως αρχαίες τραγωδίες είναι πολύ σημαντικά γιατί τα παιδιά έρχονται σε επαφή με αυθεντικά κομμάτια(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης, Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

5.2:7 (...)Τα συγγράμματα είναι ο θησαυρός της διατήρησης της Ελληνικής μας ταυτότητας χωρίς αυτούς τους σημαντικούς οδηγούς δεν υφίσταται παράδοση και συνέχιση της διδασκαλίας της(...)

Διευθύντρια Απογευματινού Σχολείου Αγίας Τριάδος, Hicksville Νέας Υόρκης, Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

(...) η χρήση των βιβλίων πρέπει να γίνεται με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών στις ανάλογες ηλικίες καθώς και στο γλωσσικό τους επίπεδο, ιδιαίτερα για παιδιά των μεταναστών, των οποίων η γλωσσική επάρκεια συχνά δεν ακολουθεί το επίπεδο της ωριμότητας και των ενδιαφερόντων τους. Για παράδειγμα, παραμύθια, διηγήματα, μυθιστορήματα, ποίηση, βιβλία γνώσεων με ιστορικό ή πολιτισμικό χαρακτήρα, θεατρικά έργα κτλ(...)

Διευθύντρια, Ελληνικού Απογευματινού και Σαββατιανού Σχολείου, Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλάϊ, Νέα Ιερσέη
Συνέντευξη, Νοέμβριος 2017, Αμερική

5.2:8 (...)Δεν θα πρέπει να διδάσκεται ένα και μόνο βιβλίο όπως προείπα. Δυστυχώς, από το Γραφείο Ελληνικής Παιδείας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής επιβάλλεται κάτι τέτοιο, πράγμα αντιδεοντολογικό και καταστρεπτικό για την παιδεία. Ο διευθυντής του γραφείου αυτού, όντας φυσικός, ούτε καν φιλόλογος (!) προωθεί μια σειρά

κακογραμμένων βιβλίων γεμάτων λάθη και κοτσάνες και με σοβαρά προβλήματα παιδαγωγικού και ψυχολογικού χαρακτήρα προωθεί διά ροπάλου τα ρυπαρογραφήματα του ωσάν εμποράκος που διαλαλεί τηνπραμάτεια του με αλλεπάλληλες και συνεχείς δήθεν επισκέψεις-επιθεωρήσεις, αλλά στην ουσία εισβολές σε ελληνικά σχολεία που τα καθιστά τσιφλίκι του για την επιβολή των βιβλίων του που είναι ιδιαίτερα τραυματικές για όλους και κυρίως για τους μικρούς μαθητές και τους δασκάλους. Μάλιστα, στο παρελθόν είχε επιβάλλει ως διευθύντρια την γυναίκα του που δεν είναι δασκάλα και από τα γραπτά της φαίνεται ότι είναι μάλλον χαμηλού μορφωτικού επιπέδου.

Διευθυντές σχολείων και δάσκαλοι έχουν χάσει τη δουλειά τους εξαιτίας του Διευθυντή Ελληνικής Παιδείας της Αρχιεπισκοπής και με την ανοχή και δουλικότητα των συνήθως συμφεροντολόγων και αγραμμάτων προέδρων της κοινότητας των σχολείων στα οποία επέβαλε την κατάχρηση εξουσίας τους. Κάθε χρόνο στην αρχή της σχολικής χρονιάς, αποστέλλεται από το Γραφείο Ελληνικής Παιδείας της Αρχιεπισκοπής μια λίστα σε κάθε σχολείο, όπου ο κάθε διευθυντής θα πρέπει να την δώσει στους δασκάλους του για να συμπληρώσουν τα στοιχεία τους και εν συνεχεία αποστέλλεται πίσω στο Γραφείο Ελληνικής Παιδείας της Αρχιεπισκοπής. Με αυτόν τον τρόπο, ο συγκεκριμένος διευθυντής του Γραφείου Ελληνικής Παιδείας της Αρχιεπισκοπής φακελώνει τους δασκάλους των ελληνικών σχολείων και όσοι δεν είναι της αρεσκείας του, δηλαδή όσοι κριτικάρουν δυσμενώς ή δεν διδάσκουν τα βιβλία του, μπαίνουν στην μαύρη λίστα του. Μιλάμε για λίστα του Σίντλερ! Εννοείται βεβαίως ότι πάντα κάτι θα συμβεί, κάποια τηλεφωνήματα θα γίνουν και οι άνθρωποι αυτοί θα βρεθούν άνεργοι χωρίς συνήθως να γνωρίζουν το γιατί. Η στρατηγική αυτή πωλήσεων του έχει φτάσει μέχρι και την Κύπρο με τα γνωστά κακόφημα του «σεμινάρια». Κι όλα αυτά με την ανοχή της Αρχιεπισκοπής...

Σχολικά βιβλία θα πρέπει να γράφονται από διεπιστημονικές ομάδες ειδικών και καταρτισμένων γλωσσολόγων, παιδαγωγών, παιδοψυχολόγων, εκπαιδευτικών ψυχολόγων, ιστορικών, θεολόγων, λαογράφων και άλλων ειδικοτήτων. Κανείς τυχάρπαστος που απλώς διαθέτει μέσον δεν έχει το δικαίωμα να χειραγωγεί και να εμπαίζει την ελληνική παιδεία, τα παιδιά, τους γονείς, τους διευθυντές σχολείων, τις κοινότητες και τους δασκάλους για να προωθήσει τα ματαιόδοξα και μικροπρεπή συμφέροντα του...

Θα πρέπει να διδάσκονται πολλά βιβλία της γλώσσας, αλλά και των πολιτισμικών μαθημάτων, βοηθητικά βιβλία γραμματικής και συντακτικού σε μια εποχή που η θεωρία Τσόμσκι των δένδρογραμματων σύνταξης έχει κυριαρχήσει ακόμα και στην διδασκαλία των ελληνικών που το συντακτικό είναι πολύπλοκο και έχει δική του ορολογία και ιδιαίτερα φαινόμενα που δεν μπορούν να απλοποιηθούν με τέτοιον τρόπο. Πιστεύω ότι θα πρέπει να εμπλουτιστεί το εκπαιδευτικό υλικό και να είναι δίγλωσσο με σωστή μεταφορά των νοημάτων από την μια γλώσσα στην άλλη διότι έτσι μεταφέρονται και πολιτισμικά στοιχεία που η κακή τους απόδοση μπορεί να τα διαστρεβλώσει (π.χ. jacket=ζακέτα. Λάθος! Είναι μπουφάν. Halloween=απόκριες. Λάθος! Πρέπει να εξηγηθούν οι πολιτισμικές, ιστορικές και ημερολογιακές διαφορές των δύο αυτών εθίμων).

Εκπαιδευτικός και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου Ελλήνων Εκπαιδευτικών Νέας Υόρκης

5.2:9 (...)Θα έλεγα πως τα σχολικά συγγράμματα προσφέρουν ως προς τη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών 40% και 60% από τα εορταστικά προγράμματα(...)

Διευθυντής Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης και Σαββατιανού Σχολείου στην πόλη Ραϊ, της Νέας Υόρκης Συνέντευξη: Δεκέμβριος 2017, Αμερική

5.2:10 (...)Τα υπάρχοντα βιβλία που χρησιμοποιούνται σήμερα στα σχολεία μας άλλα είναι αναχρονιστικά και άλλα κακογραμμένα, αλλά πάνω και πέρα από κάθε βιβλίο ή άλλο σχολικό υλικό και κάθε μεθοδολογία στέκει η ψυχή του δασκάλου που μορφοποιεί την άγονη γλωσσική φύση του παιδιού σε γόνιμη και δημιουργική(...)

Πρώην Διευθυντής, ελληνικών ημερήσιων σχολείων, Brooklyn, NY, Jamaica, NY

Κεφάλαιο 6

6.1 Το Ελληνικό Απογευματινό σχολείο της Θείας Αναλήψεως, στο Fairview της Νέας Ιερσέης

6.1:1 (...) στο σχολείο της Θείας Αναλήψεως έχουν εγγραφή κατά τη φετινή χρονιά 105 μαθητές(...)

**Διευθυντής Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης και
Σαββατιανού Σχολείου στην πόλη Ράϊ, της Νέας Υόρκης
Συνέντευξη: Δεκέμβριος 2017, Αμερική**

6.1:2 (...) Η ύλη διδασκαλίας του σχολείου επιλέγεται από τον διευθυντή του σχολείου. Εφόσον όλα αποφασιστούν, συνεδριάζει με τους δασκάλους του σχολείου και αποφασίζει για την πολιτική την οποία θα ακολουθήσει, αναφορικά με τα βιβλία, την ύλη, τις δραστηριότητες και το περιεχόμενο τους, συνεδριάζει με την σχολική επιτροπή για την τελική έγκριση(...)

**Πρόεδρος Σχολικής Επιτροπής, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο, Θείας Αναλήψεως,
Φέρβιου, Νέας Ιερσέης**

6.2:1 (...) Στο σχολείο μας έχουν εγγραφεί φέτος 82 μαθητές(...)

Πρόεδρος Σχολικής Επιτροπής, Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο, Του Σωτήρως

6.2:2 Regulations Governing the Hellenic School of the Greek Orthodox Church of Our Saviour

(...) Article 6: Role of the Hellenic School Board: The Board will be responsible for planning, curriculum and administrative matters pertaining to the Hellenic School with the guidance and direction of the Principal of the Hellenic School, the Parish Council and the Parish Priest(...).

6.4:1 (...) Η διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας και του πολιτισμού, στους μαθητές των πολύ μικρών τάξεων, γίνεται με αφορμή την κάθε ιστορική ή θρησκευτική επέτειο. Με πολύ απλά και λίγα λόγια μιλάμε στα παιδιά για το τι γιορτάζουμε και συνήθως αυτής της επεξήγησης ακολουθεί μια δραστηριότητα, όπως είναι για παράδειγμα η ζωγραφική ή μια κατασκευή(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Σχολείο της Θείας Αναλήψεως, Φέαρβιου, Νέα Ιερσέη

6.4:2 (...) Πιστεύω στον σκοπό αυτό και προσπαθώ μέσα από την διδασκαλία, να μεταδώσω το ελληνικό πνεύμα(...)

Δασκάλα, Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου της Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης

6.4:3 (...) Ο σκοπός επιτυγχάνεται με την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, της εθνικής ιστορίας μας, του πολιτισμού και της Θρησκείας μας. Προσπαθώ να κάνω ενδιαφέρον και ευχάριστο τον τρόπο που διδάσκω, για να κρατήσω την προσοχή των παιδιών καθώς και το ενδιαφέρον τους (...)

Δασκάλα, Ελληνικό Σχολείο της Θείας Αναλήψεως, Φέαρβιου, Νέα Ιερσέη

6.4:4 (...) Ως δασκάλα στο ελληνικό σχολείο, έχω πλήρη επίγνωση για τον ρόλο που διαδραματίζω στην διαμόρφωση της αντίληψης των μαθητών μου για την ελληνική κουλτούρα. Προσπαθώ να διδάσκω με τρόπο πληροφοριακό και ευχάριστο και να στέκομαι στα γεγονότα και τους εορτασμούς που συμβαίνουν εδώ και στην Ελλάδα, με κάθε αφορμή που μου δίνεται(...)

Δασκάλα, Ελληνικού Σαββατιανού Σχολείου, Του Σωτήρων, Ράϊ, Νέας Υόρκης

6.4:5 (...) Παρατηρώ ότι οι δάσκαλοι της Αμερικής, ιδιαίτερα αυτοί που έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει στην Ελλάδα, κρύβουν μέσα τους βαθιά αγάπη για τη μητέρα πατρίδα. Όλη αυτή η αγάπη γίνεται ο καλύτερος οδηγός τους για να πραγματοποιηθεί ο σκοπός και ο στόχος των ελληνικών σχολείων(...)

Δασκάλα Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου, Θείας Αναλήψεως

6.5 Η προσωπική προσέγγισης της πολιτισμικής ταυτότητας από μέρους των Εκπαιδευτικών των σχολείων

6.5:1 (...) Εκτός από το πρόγραμμα και την προσπάθεια κατανόησης του προφορικού ή γραπτού λόγου, η διδασκαλία Ιστορίας, Γεωγραφίας και πολιτισμού βοηθά αρκετά στη διαμόρφωση της ταυτότητας αλλά και οι επισκέψεις σε μουσεία με πλούσιο υλικό από την Ιστορία μας, όπως και με θεατρικά έργα(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο Θείας Αναλήψεως και Απογευματινό σχολείο Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου

6.5:1 (...) Στο σχολείο τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την ελληνική γλώσσα, ιστορία και πολιτισμό, τουλάχιστον αυτή είναι η προσπάθεια των διδασκόντων. Ενώ οι συναθροίσεις των ενηλίκων (δεξιότητες πολιτιστικές ή θρησκευτικές κτλ) δίνουν στα παιδιά τη δυνατότητα να βιώσουν ότι θεωρητικά μαθαίνουν στο σχολείο (...) Προσπαθώ να εμφυσήσω στα παιδιά την αγάπη για την Ελλάδα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τον πολιτισμό μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις και δραστηριότητες (...)

Δασκάλα, ελληνικού απογευματινού σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης, Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, Νάγιακ Νέας Υόρκης και Σαββατιανού σχολείου Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέας Ιερσέης.

Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική

6.5:3 (...) Προερχόμενος από οικογένεια με βαθύτατες ρίζες στο χώρο της Εκκλησίας από παλαιότερων γενεών, γιαγιά και παππού με Μικρασιατικές ρίζες, παππούδες που πολέμησαν στο 2^ο Παγκόσμιο πόλεμο, και γεννημένος και μεγαλώνοντας στην Ελλάδα για το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου, όλα τα παραπάνω δε μπορούν παρά να με κρατούν σε μια πνευματική εγρήγορση γύρω από τη διατήρηση της Ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Αυτό σημαίνει ότι προσπαθώ με κάθε ευκαιρία να περνά στους μαθητές μηνύματα σχετικά με τους Ελληνικούς αγώνες για απελευθέρωση και το ρόλο που έχει διαδραματίσει η Εκκλησία και το σεβασμό που πρέπει να της δείχνουμε. Επίσης, προσπαθώ να δίνω παραδείγματα σχετικά με Ελληνικά έθιμα και θέματα καθημερινότητας. Το βάθος στο οποίο μπορώ να φτάσω έχοντας αυτές τις κατευθύνσεις εξαρτάται και από το επίπεδο των μαθητών. Ωστόσο, θεωρώ ότι κάθε προσπάθεια μπορεί να αποδειχθεί καρποφόρα για το μέλλον των μαθητών και τη διατήρηση της Ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Αν έχουν τον απαραίτητο σεβασμό για την Ελλάδα και την Ιστορία της, τότε μπορούμε να μεταδώσουμε περισσότερες γνώσεις βασιζόμενοι σε αυτόν.

Δάσκαλος, Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο, Του Σωτήρος, Ράϊ, Νέα Υόρκη

6.5:4 (...) Για μένα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη η γλώσσα με τον πολιτισμό. Για αυτό έκανα μάθημα όχι μόνο γλώσσας, αλλά και ιστορίας, γεωγραφίας και θρησκευτικών και με

στοιχεία πατριδογνωσίας και λαογραφίας στα εορταστικά προγράμματα και την προετοιμασία για τις σχολικές εορτές. Προσπαθούσα η διδασκαλία μου να είναι εμπνευσμένη και να στηρίζεται στην καλλιέργεια της πολυδιάστατης νοημοσύνης σύμφωνα με το μοντέλο του Gardner, δηλ. μέσα από το παιχνίδι, τα πολυμέσα και ποικίλες δραστηριότητες να προωθούνται και να αναπτύσσονται όλες αυτές οι παραφυάδες νοημοσύνης (γλωσσική, λογικομαθηματική, εικαστική, μουσική, κιναισθητική, διαπροσωπική, αυτογνωσιακή/ενδοπροσωπική, κτλ.), μέσα από τα εικαστικά δρώμενα, το κουκλοθέατρο, το θέατρο σκιών, τα θεατρικά σκετς, την απαγγελία ποιημάτων, κτλ. Όπως και η συναισθηματική νοημοσύνη και να καλλιεργείται η κριτική σκέψη και όχι η αποστήθιση. Χρησιμοποιούσα και τις δυο γλώσσες, με κυρίαρχη την ελληνική και ελληνικό εκπαιδευτικό υλικό πάντα όχι μόνο στη γλώσσα, αλλά και στα μαθήματα της θρησκείας και του πολιτισμού. Είχα όμως και επίγνωση ότι πρέπει ο δάσκαλος να ξέρει και τις δυο γλώσσες καλά και πως θα μεταφράσει και θα αποδώσει σημασιολογικά και πραγματολογικά τα νοήματα από τη μία στην άλλη γλώσσα. Και φυσικά πρέπει να γνωρίζει τον πολιτισμό, την ιστορία, την κοινωνία και το εκπαιδευτικό σύστημα της Αμερικής για να ξέρει σε ποιο περιβάλλον μεγάλωσε ο μαθητής του και τι συμβαίνει με τα δημόσια σχολεία από όπου έρχεται ο μαθητής κουρασμένος στο απογευματινό ελληνικό σχολείο και συχνά πιεσμένος ξεσπά εκεί.

Χρειάζεται μια ισορροπία και μια ποικιλομορφία ως προς τις μεθόδους και την προσέγγιση διδασκαλίας. Ούτε αποκλειστικά δασκαλοκεντρική ξαναζωντανεύοντας άλλες εποχές που πέρασαν ανεπιστρεπτί, ούτε αποκλειστικά μαθητοκεντρική, κάνοντας εφιαλτική πραγματικότητα το μοντέλο Kilpatrick και διαφόρων άλλων μετανεοτεριστών (μεταμοντερνιστών) που η δήθεν ελευθερία των μαθητών έχει γίνει ελευθεριότητα και ασυδοσία και ο δάσκαλος έχει πλέον υπαλληλοποιηθεί. Καλή είναι και η ομαδοσυνεργατική μέθοδος (collaborative learning), (όπου τα παιδιά κάνουν διάφορες σχολικές δραστηριότητες οργανωμένα σε ομάδες με διάφορους ρόλους το καθένα και καθισμένα σε τραπέζια αντί για θρανία), αλλά δεν μπορεί να χρησιμοποιείται συνέχεια. Προσπαθούσα πάντοτε να χρησιμοποιώ όσες περισσότερες μεθόδους μπορούσα, ανάλογα με το είδος του μαθήματος, την τάξη, την ηλικία και το γλωσσικό και γνωστικό επίπεδο των μαθητών μου.

Δεν καταπίεζα το παιδί γλωσσικά, αλλά με την αφήγηση και οξύνοντας την περιέργεια του το μετέφερα χωρίς να το καταλάβει, μέσα από το παιχνίδι και την βιωματική μάθηση, στον

κόσμο της ελληνικής γλώσσας και παιδείας. Χωρίς αυτό όμως να σημαίνει ότι το παιδί δεν θα αποστηθίσει κάποιες χρονολογίες ή κάποια γεγονότα και ονόματα στην ιστορία και τα θρησκευτικά ή την ορθογραφία των λέξεων.

Δυστυχώς, είναι μείζον και τραγικό πρόβλημα ότι η υπερπροστατευτικότητα του αμερικανικού εκπαιδευτικού συστήματος προς τους μαθητές έχει ως αποτέλεσμα χαλαρά ήθη και προσεγγίσεις στην διαχείριση της τάξης και της πειθαρχίας και κατάργηση της απομνημόνευσης ακόμα κι όταν είναι αδύνατη η αποφυγή της (π.χ. ορθογραφία, χρονολογίες, κτλ.), αλλά το χειρότερο είναι ότι δεν διδάσκονται στα γλωσσικά μαθήματα αγγλικών και ξένων γλωσσών οι απαραίτητοι γλωσσολογικοί όροι (π.χ. ρήμα, ουσιαστικό, επίθετο, όνομα, πτώσεις, έγκληση, συζυγία, φωνή, χρόνος, κτλ.). Να μην γράψει κάτω λέει το παιδί πολλές φορές μια λέξη γιατί πιάνεται το χέρι του και αυτό είναι λέει σωματική βία (corporate punishment)! Κι άλλες τέτοιες γελοιοότητες! Θυμάμαι, είχα μια δικηγόρο μαθήτριά μου, ξένη που είχε παντρευτεί Έλληνα και τις έκανα φροντιστήριο στα ελληνικά και δεν ήξερε να ξεχωρίσει το ρήμα από το ουσιαστικό ούτε καν στα αγγλικά που ήταν και η γλώσσα της. Σε αυτό φυσικά φταίει το αμερικάνικο σχολείο και τα χάλια του αμερικανικού εκπαιδευτικού συστήματος που στην Ομογένεια δυστυχώς δεν τα βλέπουν! Εκθειάζουν το αμερικανικό σχολείο, δαιμονοποιούν το ελληνικό και δεν εμπιστεύονται το ημερήσιο ελληνικό που έχει και ελληνικό και αμερικανικό πρόγραμμα, νομίζοντας ότι θα φέρει το παιδί πίσω και δεν θα μπει μετά σε καλό πανεπιστήμιο, πράγμα που δεν ισχύει, τουλάχιστον με όλα τα ημερήσια. Αν το παιδί έχει ζήλο, θέληση και ικανότητα και ελληνικά θα μάθει και θα μπει στο πανεπιστήμιο.

Όσα παραδείγματα να δοθούν και όσο βιωματικός, πρακτικός και ευχάριστος να είναι ο τρόπος μάθησης με εύστοχη εφόρμηση και κίνητρα μάθησης, χωρίς τις βασικές δομές και τους γλωσσολογικούς όρους δεν μπορεί το παιδί να μάθει καμία γλώσσα! Και τα αγγλικά που μαθαίνει τα ως πρώτη γλώσσα στο αμερικάνικο σχολείο, τα μαθαίνει μηχανικά λόγω του περιβάλλοντος και της συστηματικής και έντονης έκθεσης του σε αυτό, χωρίς όμως να κατανοεί το πως λειτουργεί η γλώσσα. Αυτή η άγνοια που προέρχεται από το αμερικάνικο σχολείο έχει επιπτώσεις και στο ελληνικό. Τα πολιτιστικά μαθήματα γίνονταν με λεξιλόγιο και στοιχεία γραμματικής και συντακτικού.

Συνδυασμός πολλών βιβλίων, αλλά και των μεθόδων του κινήματος “Beyond books”, με επισκέψεις σε μουσεία, με προβολή βίντεο και με προσωπικές διηγήσεις (storytelling and

history as a mystery) οξύνεται η φαντασία του παιδιού και μεγαλώνει ο νόστος και η περιέργεια για το πώς έζησαν οι πρόγονοι του, αλλά και πως ζουν σήμερα στην Ελλάδα. Οι μαθητές μάθαιναν για μέρη που θα ήθελαν να επισκεφτούν στις καλοκαιρινές διακοπές τους. Έκαναν εργασίες για το χωριό τους, έκαναν έρευνα ρωτώντας τους γονείς τους και τους παππούδες τους και έρχονταν σε επαφή με την οργανωμένη Ομογένεια και με την εκκλησία.

Εκπαιδευτικός και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου εκπαιδευτικών «Προμηθέας»

6.5:5 (...) Συνεργαζόμαστε με το προσωπικό στην επιλογή του περιεχομένου των εορταστικών προγραμμάτων, προωθούμε τη συμμετοχή όλων των μαθητών, διευκολύνουμε στη δημιουργία χορωδίας για πατριωτικά τραγούδια και άλλα και υποβοηθούμε στη διαμόρφωση αρχαίας τραγωδίας στα μέτρα των παιδιών μας (...) Οι μαθητές δεν ξεχνούν ποτέ τους ρόλους που παίζουν στα ελληνικά θεατρικά(...)

Διευθυντής Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης και Σαββατιανού Σχολείου στην πόλη Ράϊ, της Νέας Υόρκης
Συνέντευξη: Δεκέμβριος 2017, Αμερική

6.7 Τα Εξώφυλλα των συγγραμμάτων διδασκαλίας

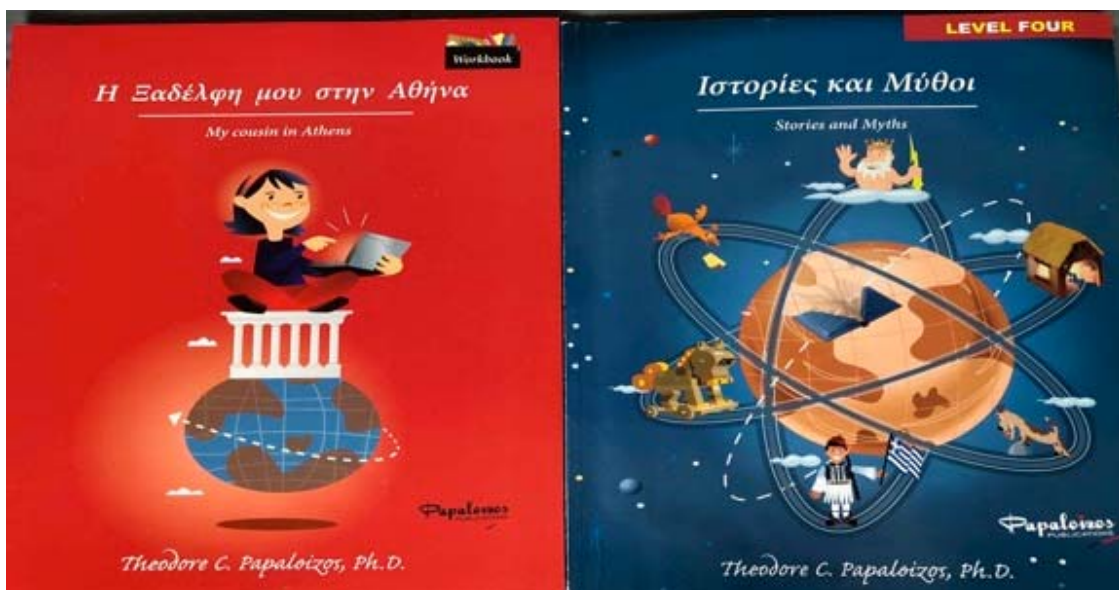
6.7:1

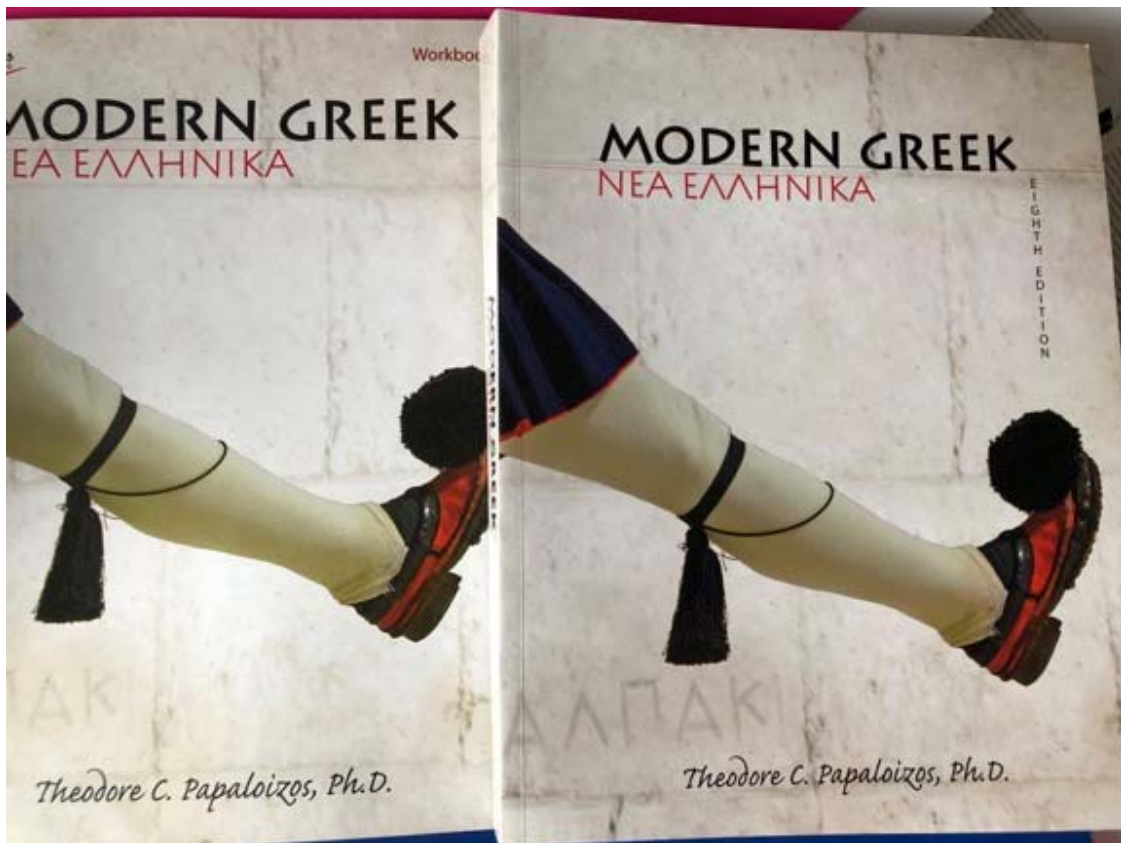
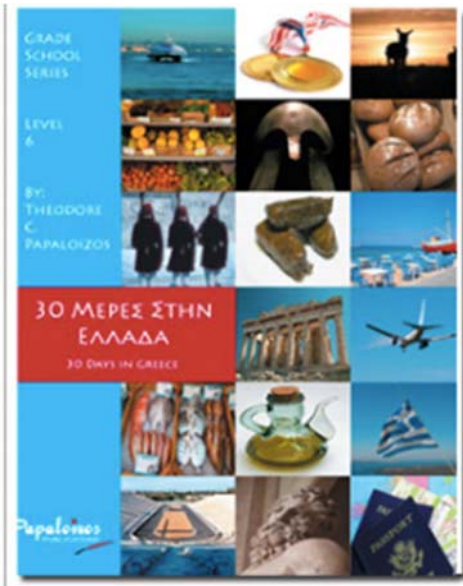

6.7:2

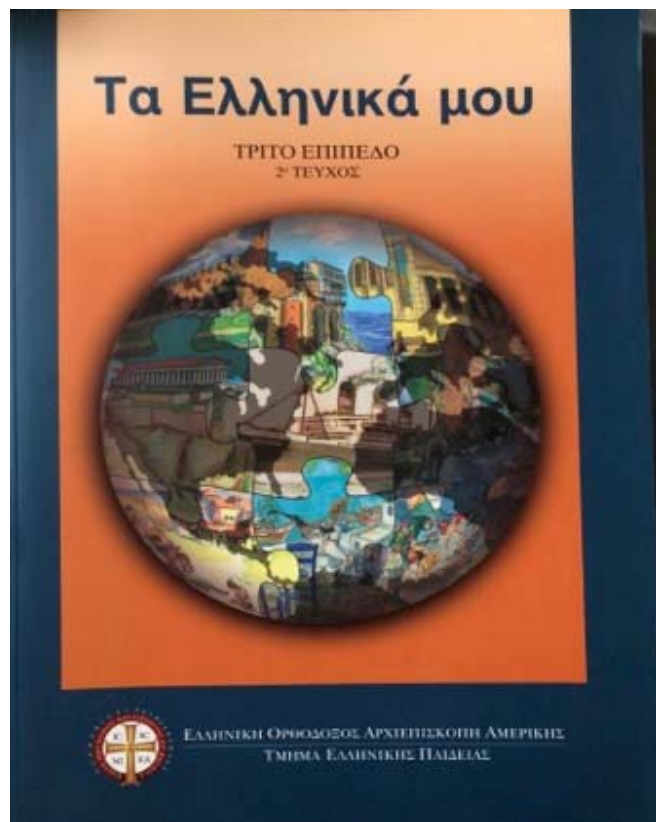

6.7:3

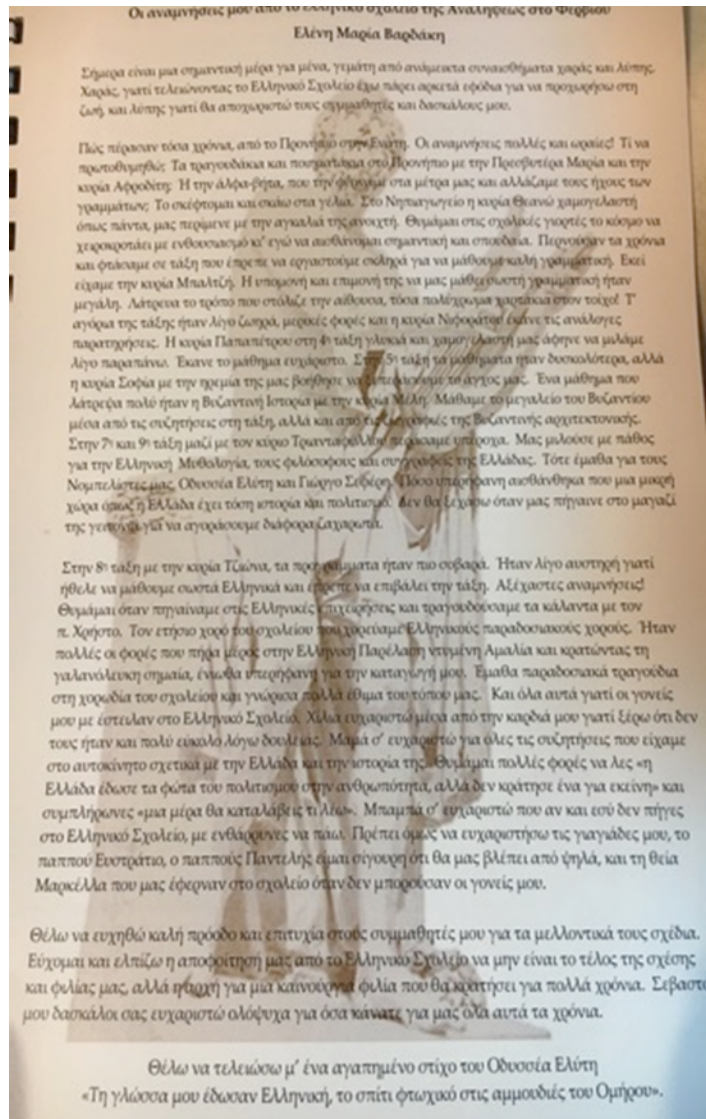

6.7:4

Κεφάλαιο 7

7.2 Η τελετή αποφοίτησης

Οι αναμνήσεις μου από το Ελληνικό
Σχολείο της Αναλήψεως

Βασίλειος Γελεσιτάθης

Μια ακόμη σχολική χρονιά τελειώνει. Δυστυχώς είναι η τελευταία μας στο Γυμνάσιο της Αναλήψεως. Προσωπικά αυτά τα έντεκα χρόνια ήταν ένας σημαντικός σταθμός στη ζωή μου γεμάτος ευκαιρίες, φίλους και αναμνήσεις.

Θυμάμαι ακόμη την πρώτη μέρα που πήγα στο προνήσιο και ένιωσα αγνία και ανασφάλεια. Συναισθήματα που ξεπεράστηκαν όταν κατάλαβα ότι όλα τα παιδιά ένιωσαν όπως εγώ. Όσο περνούσε ο χρόνος, μέρα με την μέρα, συνήθισα το περιβάλλον και το αγαπήσα. Το σχολείο έγινε μέρος του εαυτού μου αφού ήμουνα εκεί κάθε Τετάρτη και Παρασκευή.

Στο σχολείο γνώρισα πολλά παιδιά και έκανα πολλούς φίλους. Παιζαμε μετόσκει πριν να αρχίσει το σχολείο και μερικές φορές δεν ακούγαμε το κοροδούνι. Δηλαδή το ακούγαμε αλλά εμείς κάναμε ότι δεν το ακούγαμε. Ευτυχώς που ο κύριος Τριανταφύλλου είχε μεγάλη υπομονή!

Μαζί μάθαμε να διαβάζουμε και να γράφουμε, μαζί μάθαμε την ιστορία, μαζί παίξαμε θεατρικά στις σχολικές γιορτές και μαζί μαλώναμε και πάλι τα βρισκαμε μόνοι μας ή με την βοήθεια των δασκάλων μας.

Αισθάνομαι μεγάλη ευγνωμοσύνη για τους δασκάλους μας που μας δίδαξαν όλα αυτά τα χρόνια με μεγάλη υπομονή και αφοσίωση. Όλα μου τα χρόνια είχα καλούς δασκάλους που μου έδωσαν γνώσεις και μόρφωσαν τον χαρακτήρα μου. Στις τελευταίες δύο τάξεις του Γυμνασίου με την κυρία Τζιώνα και τον Διευθυντή μας αναπτύξαμε αυτοπεποίθηση και αυτοδοξία. Συζητούσαμε για πολλά θέματα της ζωής και τους προβληματισμούς που έχουν οι νέοι της εποχής μας. Γνώρισαμε τους εαυτούς μας καλύτερα. Δεν θα ξεχάσω αυτό που μας έλεγε ο κύριος Τριανταφύλλου:

«Ο χαρακτήρας του ανθρώπου είναι η τύχη του». Να είμαστε καλά παιδιά για να είμαστε και ευτυχημένα. Κάποτε, κάποτε συζητούσαμε και για πολιτικά και αθλητικά! Εκείνος είναι Παναθηναϊκός κι εγώ Ολυμπιακός!

Θέλω να ευχαριστήσω τους Γονείς μου που έστειλαν και τα τρία παιδιά τους, την Μαρία, τον Χαράλαμπο κι εμένα στο μοναδικό Γυμνάσιο στο Νιού Τζέρσι. Θα μου λείψει του χρόνου. Θα χάσω και τους φιλαράκους μου τον Ανδρέα και τον Αντώνη. Εύχομαι καλή σταδιοδρομία σε όλους τους συμμαθητές μου.

Καλό καλοκαίρι σ' όλους!

σχολείο της Αναλήψεως

Κυριακή Μελιζάνη

Οι αναμνήσεις μου από το ελληνικό σχολείο θα κρατήσουν μια ολόκληρη ζωή. Δεν μπορώ να το πιστέψω ότι πέρασαν τόσο γρήγορα έντεκα ολόκληρα χρόνια! Ήμουν τυχερή που ήρθα στο σχολείο αυτό και τώρα αποφοιτώ από την Ενάτη τάξη του πρώτου ελληνικού απογευματινού Γυμνασίου στην Νέα Ιερσέη.

Γνώρισα πολλά παιδιά και κάναμε καλή παρέα με όλους τους μαθητές και μαθητρίες. Δεν θα ξεχάσω όταν πρωτοεξέκίνησα με το Νηπιαγωγείο. Φοβόμουνα την κυρία Αφροδίτη αλλά μετά από μερικές ημέρες στην τάξη την αγάπησα πάρα πολύ. Μάθαμε πολλά πράγματα στο Νηπιαγωγείο. Την επόμενη χρονιά είχα δασκάλα την κυρία Θεανώ. Μάθαμε το Αλφάβητο, τραγουδάκια, παιχνίδια και παίξαμε και θεατράκι. Πέρασαμε ευχάριστα και δεν θα την ξεχάσω.

Είχα καλές Δασκάλες σε όλες μου τις τάξεις. Με δίδαξαν ιστορία, μυθολογία, γραμματική, εκθέσεις και στην ΕΝΑΤΗ κάναμε και λογοτεχνία. Τελειώσαμε το σχολείο κάνοντας ένα ωραίο πόστερ για την ελληνική κληρονομιά και το εκθέτουμε απόψε. Έχουμε την πιο πλούσια κληρονομιά και είμαι περήφανη για την Ελλάδα που μας έδωσε τη Δημοκρατία, τους Ολυμπιακούς Αγώνες, την Φιλοσοφία και τις επιστήμες.

Στα αμερικάνικα βιβλία βλέπω ελληνικές λέξεις. Στα κτήρια βλέπω ελληνικές κολώνες. Όπου πηγαίνω βλέπω ΕΛΛΑΔΑ! Ζήτη η ΕΛΛΑΔΑ φωνάζαμε στην Παρέλαση! Ζήτη η Ελλάδα λέγαμε στα έργα που παίζαμε στις 25 Μαρτίου με ελληνικές στολές και ελληνικούς χορούς.

Είναι απίστευτο που οι οκτώ μαθητές μείναμε μαζί όλα αυτά τα 11 χρόνια! Θέλω να ευχαριστήσω όλες τις Δασκάλες μου, του Σύλλογο των Γονέων τον πάτερ Χρήστο και τον Διευθυντή μας κύριο Τριανταφύλλου που με το χαμόγελό και τον ενθουσιασμό του μας έκανε να αγαπήσουμε το σχολείο.

κάποτε μας έλεγε ότι με άδειο το στομάχι δεν δουλεύει το μυαλό. Και τότε μας έπαιρνε στο μαγαζάκι για πατατάκια!
Πριν τελειώσω θέλω να ευχαριστήσω τους Γονείς μου που με βροχή και με λιακάδα με έφεραν στο σχολείο για να μάθω την ελληνική γλώσσα, τα ήθη και έθιμα, τη Θρησκεία μας και την κληρονομιά μας.
Θα θυμάμαι πάντοτε την Κοινότητά μας, την εκκλησία μας και το σχολείο μας.
Καλό σας καλοκαίρι!

Οι Αναμνήσεις μου από το Ελληνικό Σχολείο της Ανάληψης

Μαρία Μιχαλάτου

Δεν βρίσκω λόγια να ευχαριστήσω τους γονείς μου, τους δασκάλους μου, και τη Κοινότητα της Ανάληψης που μου δώσανε την ευκαιρία να γίνω καλύτερος άνθρωπος και ν' αποφοιτήσω από την Ενάτη Τάξη.

Θα μείνω με τις καλύτερες μου αναμνήσεις σε όλη τη ζωή μου με τους καλύτερους δασκάλους σαν την κυρία Θεανώ, την κυρία Δήμητρα, την κυρία Κωσταρά, την κυρία Τζώνα και το διευθυντή μας τον κύριο Τριανταφύλλου με το χιούμορ και τις γνώσεις του.

Πήρα τα καλύτερα φώτα από την Ελληνική ιστορία και παράδοση και γι' αυτό είμαι πολύ περήφανη που είμαι Ελληνίδα. Έζησα σε μια ατμόσφαιρα αγάπης, φιλίας και μάθησης με συμμαθητές που είναι σαν αδέρφια μου. Έμαθα τα ομορφότερα πράγματα που με κάνουν ικανή να αισθάνομαι υπερήφανη στη ζωή μου. Έμαθα για τις αξίες του Ελληνικού Πολιτισμού, την ηθική σημασία της θρησκείας μας, την αρετή, τον ελληνικό φιλότιμο και ηρωισμό!

Έμαθα Ελληνικούς χορούς που πάντα μου άρεσαν. Έμαθα Ελληνικά και όταν πάμε στην Ελλάδα δεν ντρέπομαι να μιλήσω. Έμαθα για την Ελληνική Ορθόδοξη θρησκεία και ότι αφορά την Ελληνική οικογένεια. Είναι βασικό να μάθεις να σέβασαι τους γονείς, τους δασκάλους, και γενικά τους ανθρώπους. Να εκτιμάς κάτι που σου δίνει κάποιος και να είσαι σε θέση να το ανταποδώσεις με ό,τι τρόπο μπορείς.

Πάντα χαιρόμουν όταν ερχότανε η 25^η Μαρτίου και φορούσαμε τις Ελληνικές στολές και παρελάζαμε στην Πέμπτη Λεωφόρο της Νέας Υόρκης. Είχαμε πολλές πατριωτικές γιορτές στο σχολείο με θεατρικές παραστάσεις, ποιήματα, και τραγούδια. Όλα αυτά τα συναισθήματα με κάνουν να επθυμώ να έρχεται το καλοκαίρι και να πηγαίνω στην Ελλάδα, γιατί καμία χώρα στον κόσμο δεν είναι ομορφότερη. Είναι η χώρα που συνδυάζει φυσική καλλονή με πνευματική αίγλη, είναι η χώρα του Ομήρου, του Σωκράτη, του Αριστοτέλη, των Τριών Ιεραρχών του Σεφέρη και Ελύτη!

Τώρα θέλω να ευχαριστήσω τους αγαπημένους μου. Σας αγαπώ όλους και σας εύχομαι καλό καλοκαίρι!

Οι αναμνήσεις μου από το Ελληνικό Σχολείο της Αναλήφειας
Αντώνης Μερώνης

Είμαι ευτυχισμένος που είναι ο τελευταίος μου χρόνος στο Ελληνικό Σχολείο. Σήμερα τελειώνω την Ενιάτη τάξη και αποφασίζω με χαρά και με λύπη Πάρεσα. Η χρόνια γεμάτα από υπέροχες αναμνήσεις με τους συμμαθητές μου και θα τους χάνω τώρα που φεύγω από το σχολείο.

Στις μικρές τάξεις πήγαινα δύο ώρες την εβδομάδα και δεν μου άρεσε. Όταν όμως άρχισα την Εβδομή τάξη πήγαινα μόνο μία ώρα για δύο ώρες. Ήρθε να χαρούμενος. Όταν άρχισα την ΕΝΑΤΗ τάξη, πήγαινα μόνο μια ώρα και μόνο μία ώρα. Τότε ήρθε να πολύ χαρούμενος!

Το Ελληνικό Σχολείο ήταν εντάξει στην Ελλάδα. Εμφάνιση της Αιολόγης, γραμματικής, γεωγραφία, μεθόδους και Ελληνική λογοτεχνία στην ΕΝΑΤΗ τάξη. Η Ελληνική γλώσσα είναι πιο εύκολη από την Αγγλική. Διαβάζεις όλα τα γράμματα, έχει τον τόνο και ξέρεις ποια λέξη να τονώσεις. Έχει μεγάλη απορία και κινήσεις. Αμα ξέρεις τους κανόνες, ξέρεις τη γλώσσα καλά.

Είμαι υπερήφανος που η Αγγλική γλώσσα δανειστηκε χιλιάδες ελληνικές. Στο Αμερικάνικο σχολείο κάθε μέρα βρισκόμα Ελληνικές λέξεις. Biology-βιολογία, geometry-γεωμετρία, Telescope-τηλεσκόπιο, politics-πολιτική, gymnastics-γυμναστική, Theology-θεολογία και άλλες πολλές λέξεις και στα Ισπανικά: problema-πρόβλημα, Fantasma-φάντασμα, sympathetic-συμπαιθετικός, Iglesia-εκκλησία!

Είχα πολλές ευχαριστίες στην όσες όταν αρχίζουμε ναρκ και παιζαμε μπάσκετ με τον Βασίλη και άλλα παιδιά. Όταν κεντούσε το κορδόνι, κερβόμασταν για να μην μας δει ο κ. Τρανταφέλλου. Ποι όσες και ο κ. Τρανταφέλλου γιατί μας έλεγε αστία και γελοίασμα. Τον στενοχωρούσε όμως γιατί δεν μπορούσα να περπαίνω στα προγράμματα επειδή είχα μπάσκετ. Δεν θα χάνω τα προγράμματα γιατί δεν θα πρέπει τώρα να σκοπίζω το κεφάλι μου να μαθαίνω τις γραμμές μου απίδια!

Είχα καλές δασκάλες σε όλες μου τις τάξεις και τις ευχαριστώ για την αγάπη τους και την κατανόησή τους. Έχει μεγάλη σημασία ο δασκάλος και η δασκάλα να αγαπούν τον μαθητή. Χριστός σημαίνει αγάπη.

Πηγαίναμε και εκδρομές όπως στα μουσεία, στη Νέα Υόρκη για την Παράλιση, στο πάρκο και στο Χάιζες. Θα μου άρεσει πολύ το μαγαζί και τα φτηνιά που μας έφερνε ο Ανδρέας. Εγώ πήρανα καλά στο σχολείο. Τώρα μπορώ και καταλαβαίνω τις αντιστάσεις που λένε οι φίλοι μου στην ΕΛΛΑΔΑ κάθε καλοκαίρι! Τώρα τους κοροιδεύω εγώ, όχι εκείνοι εμένα! Ευχαριστώ τον πάτερ Χριστό, του Σάββου των Γονέων για τα δώρα τους τα Χριστούγεννα. Α, ναι, ξίχασα να σας πω ότι πήγαινα με το σχολείο και λέγαμε τα Κάλιεντα στα μαγαζιά και περνούσαμε ευχάριστα.

Νομίζω ότι θα χάνω κάτι πολύ σημαντικό από τη ζωή μου τώρα που τελειώνω. Θα χάνω τους φίλους μου, το κουτσουμπολό και τα αθλητικά! Θα χάνω τη φιλική Ελληνική ατμόσφαιρα που είναι το νερό και το οξυγόνο της ζωής!

Σας ευχαριστώ για όλα και αν ο κ. Τρανταφέλλου κάνει και δέκατη τάξη θα επιστρέψω!

Είμαι υπερήφανος που τελειώνω από το πρώτο Ελληνικό Απογευματινό Γυμνάσιο
Στην Νέα Ιερσέη!
Καλό σας καλοκαίρι!

Γεωργία Παπά

Σήμερα αποφοιτώ από το Ελληνικό Σχολείο της Αναλήψεως! Δεν μπορώ να πιστέψω πως πέρασαν τόσο γρήγορα έντεκα ολόκληρα χρόνια.

Στο Ελληνικό Σχολείο έμαθα πολλά διάφορα πράγματα για την κληρονομιά μας. Είχα καλές δασκάλες και έκανα πολλούς καλούς φίλους. Συνήθισα να είμαι στο σχολείο κάθε βδομάδα και του χρόνου θα μου λείψει.

Όλοι μας θυμόμαστε την πρώτη μας δασκάλα. Η πρώτη μου δασκάλα ήταν η κυρία Αφροδίτη Παππά. Μαζί της έμαθα τα πρώτα μου Ελληνικά. Τα χρώματα, τους αριθμούς, το αλφάβητο, τραγουδάκια και ελληνικά παιχνίδια. Μ' έκανε να αγαπήσω το σχολείο.

Κάθε χρόνο είχα διαφορετική δασκάλα και μάθαινα νέα πράγματα. Με δίδαξαν Μυθολογία, τον Ηρακλή, τον Τρωϊκό Πόλεμο. Με δίδαξαν Αρχαία Ελληνική ιστορία, τους Ολυμπιακούς αγώνες, τη Δημοκρατία, την Αθήνα και την Σπάρτη. Με δίδαξαν για την Αγία Σοφία και την Ελληνική Επανάσταση με τον Αθανάσιο Διάκο και την Μπουμπουλίνα.

Στην Ενάτη Ταξη κάναμε και λογοτεχνία και ένα ωραίο πόστερ για την Ελληνική μας κληρονομιά. Θα με βοηθήσουν τα Ελληνικά μου και στο Αμερικάνικο σχολείο και στο κολλέγιο. Πολλές λέξεις έχουν Ελληνικές ρίζες.

Δεν θα ξεχάσω τις γιορτές και τα ταξίδια. Μου άρεσε πολύ το πάρκο στο τέλος της χρονιάς με την πίτσα, το παγωτό και το καρπούζι. Παιζαμε με τις φιλενάδες μας και ξεχνούσαμε τα μαθήματα για λίγο. Δεν θα ξεχάσω και το ταξίδι στα Πόκονος στην Ενάτη τάξη με τα αυτοκινητάκια, τη λίμνη και άλλα παιχνίδια.

Στο σχολείο έμαθα να μιλώ και να διαβάζω Ελληνικά καλά και μπορώ και μιλώ με την γιαγιά μου και τους παππούδες μου. Είμαι υπερήφανη που η Κοινότητα μας έχει Ελληνικό Σχολείο μέχρι την Ενάτη τάξη. Όλες οι κοινότητες θα πρέπει να έχουν τέτοια σχολεία. Και όλα τα παιδιά θα πρέπει να πηγαίνουν στο Ελληνικό Σχολείο.

Θέλω να ευχαριστήσω όλες τις δασκάλες μου, τον πάτερ Χρήστο και το ΠΠΟ. Στον κύριο Τριανταφύλλου εύχομαι να κάνει και Ελληνικό Λύκειο και στην Νέα Ιερσέη! Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γονείς μου και σε όλους για το όμορφο αυτό σχολείο από το οποίο τώρα φεύγω με ωραίες αναμνήσεις.

Σας εύχομαι καλό καλοκαίρι!

Οι αναμνήσεις μου από το ελληνικό σχολείο της Αναλήψεως στο Φιόβιου Μαριτίνα Σάρδη

Είμαι υπερήφανη που αποφοίτη από την ΕΝΑΤΗ Τάξη του πρώτου Ελληνικού Απογευματινού Γυμνασίου στην Νέα Ιερουσαλήμ. Όλα μου τα χρόνια στο σχολείο ήταν ένα φανταστικό ταξίδι στην ΕΛΛΑΔΑ πορεία με καλές δασκάλες και θαυμάσιους συμμαθητές και συμμαθήτρες. Ήταν ένα ταξίδι που μπορώ και εγώ τώρα να λίγο αυτό που έγραψε ο Νομπελίστας ποιητής μας Ελύτης «Σ' όλους τους τόπους κι αν γινώ μόνο ετούτον αγαπώ».

Έχω πολλές υπέροχες αναμνήσεις από τις εμπειρίες μου στο Ελληνικό Σχολείο. Θα μείνουν για πάντα στην καρδιά μου τα σχολικά προγράμματα με τα ποιήματα, τα θεατρικά, τα τραγούδια με την χορωδία, τα Καλανιά των Χριστούγεννων και την μουσική που έπαιξα στο κοινό στο στη γιορτή των Ελληνικών Γραμμάτων με τα άλλα τα παιδιά και την κυρία Τρασομιά.

Από το Προνήσιο μέχρι την Ενάτη μου δόθηκε η ευκαιρία να μάθω Ελληνικά καλύτερα, να βελτιώσω την προφορά και το διάλεκτό μου, και να ανακαλύψω την ομορφιά της Ελληνικής μυθολογίας, που μοιάζει σαν *science fiction*, την φιλοσοφία στην ιστορική πορεία του Ελληνισμού, την αγάπη της Ελληνικής Λογοτεχνίας και την αγάπη της Θρησκείας μας. Αθάνατες θα μου μείνουν οι φράσεις «Μολών Λαβέ», «Εν τούτω Νίκω», αυτό που είπε η Αντιγόνη «Γεννήθηκα να αγαπώ όχι να μισώ» και αυτό που είπε ο Χριστός «Αγαπάτε αλλήλους».

Πηρα πολλές γνώσεις, ανεπίτρεπτα καλά συναισθήματα, αλλά το σημαντικότερο έκανα φίλιες με τις συμμαθήτρες μου που θα μας συνδέουν σ' όλη μας τη ζωή. Μεγαλώσαμε μαζί σ' ένα όμορφο θρησκευτικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Θα μου λείψουν όλες οι φλεβόδες μου του χρόνου! Θα μου λείψει το Ελληνικό Σχολείο του χρόνου. Θα χύσω τα στείρα του κ. Τριανταφύλλου και τις εφημερίδες για τις αγγλικές λέξεις που έχουν Ελληνικές ρίζες. «Όποιος ξέρει καλά Ελληνικά, ξέρει και καλά Ελληνικά» μας έλεγε ο Διευθυντής μας καταλήγοντας ότι στις εξετάσεις SAT πάντοτε βάζουν 25 λέξεις με Ελληνικές ρίζες.

Θα χύσω τη γραμματική της κυρίας Τσιώνας, την Βυζαντινή Ιστορία με την κυρία Μίλη και την εκδρομή στο πάρκο στο τέλος της χρονιάς. Μια και μιλώ για εκδρομή, να σας πω ότι θα μου μείνει αδέχαστη η εκδρομή που κάναμε στις 7 Μαΐου στα Πόκονος. Φανταστική! Να γίνεται κάθε χρόνο. Νομίζω ότι όλες αυτές οι δραστηριότητες στο σχολείο μαζί με τα μαθήματα καλλιεργούν τη ψυχή μου και μου ανεπίτρεπτα καλά συναισθήματα.

Με έκαναν καλύτερο άνθρωπο! Πραγματικά η Ελληνική γλώσσα και πολιτισμός εξυγιάνουν τη ψυχή του ανθρώπου. Τώρα καταλαβαίνω την αξία του αγώνα που κάνουν οι δασκάλες μου και ο κ. Τριανταφύλλου να κρατήσουν την Ελληνική γλώσσα και πολιτισμό εδώ στην Αμερική. Ευχαριστώ τον πάτερ Χρήστο και τον Σέλλεγο Γουέιν!

Θα ήθελα να ευχαριστήσω και να αναγνωρίσω τους ανθρώπους που με βοήθησαν στην επίτευξη αυτού του στόχου. Ευχαριστώ τον κ. Τριανταφύλλου και όλες τις δασκάλες μου που σφαιρώνουν το χρόνο τους στο Ελληνικό Σχολείο της Αναλήψεως. Θα τους είμαι ευγνώμων για την υποστήριξη και η ενθάρρυνση που μου έχουν προσφέρει όλα αυτά τα χρόνια. Σε μια προσωπική σημείωση θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την κα θεανώ και προσετίρα Μαρία για την υπομονή τους με το κλάμα μου και τα πολλά στίχες που μου προσέφεραν στο Προνήσιο και Νηριαγωγείο για να με ηρεμήσουν. Δεν ξέρω εάν το είχατε καταλάβει. Το κλάμα ήταν η στρατηγική μου για να μου δίνετε πιο πολλά στίχες.

Ευχαριστώ τη θεία Μαρία και την γιαγιά μου για τα πολλά ιδιωτικά μαθήματα Ελληνικών και για τις παραδοσιακές Ελληνικές Συνταγές.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου για την άνευ όρων αγάπη τους. Μπαμπά, καταλαβαίνω αυτό το ιδιαίτερο δώρο της Ελληνικής Γλώσσας και πολιτισμού που εσύ και η μαμά μου προσφέρατε και ελπίζω να μπορέσω να κάνω το ίδιο μια ημέρα για τα δικά μου παιδιά. Μαμά, σ' ευχαριστώ για όλα όσα έχεις κάνει για μένα όλα αυτά τα τελευταία δέκα χρόνια του Ελληνικού Σχολείου. Έχεις σταθεί πλάι μου σε όλες τις καλές και δύσκολες στιγμές μου και με έχεις βοηθήσει να πετύχω τον σκοπό μου. Το πιο σημαντικό, με βοήθησες να γίνω καλύτερη σε ό,τι κάνω και να συνεχίσω να προσπαθώ. Τώρα που τελείωσα το Ελληνικό Σχολείο, θα ενθαρρύνω τον κύριο Τριανταφύλλου να κάνει ένα πρόγραμμα για μεγαλύτερους και να γραφτεί ως μαθήτρια Ψαα να δεις τι καλά που είναι κάνεις Ελληνικά το Σαββατοκυριακό.

Σας ευχαριστώ για την μόρφωση που προσφέρατε στην καρδιά μου. Σας αγαπώ τόσο πολύ!

...και η ζωή μου από το Ελληνικό Σχολείο της Αναλήψεως στο Φιόφιο

Ανδρέας Φραγγακίσκου

Είμαι το πρώτο παιδί της οικογένειάς μου που τελειώνει από την Ενάτη τάξη του πρώτου Ελληνικού Απογευματινού Γυμνασίου της Νέας Ιερσής. Το γεγονός αυτό με κάνει ευτυχισμένο και υπερήφανο!

Τα μαθητικά μου χρόνια στο σχολείο της Αναλήψεως είναι αξέχαστα. Η αφετηρία έγινε με το Προνήπιο πριν 11 χρόνια με την παλιά μου Δασκάλα την κ. Μαρία και το τέλος ήλθε φέτος με την αποφοίτησή μου από την Ενάτη Τάξη του αγαπημένου μου Διευθυντή κ. Τριανταφέλλου.

Αποφοίτω με μια μεγάλη ικανοποίηση γιατί μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω την κληρονομιά μας και να αντιληφθώ την μεγάλη παλαιότητα αξιών της Ελληνικής γλώσσας, σκέψης και πολιτισμού. Από τον Όμηρο μέχρι τον Θεόφραστο Ελάτη, η Ελλάδα φωτίζει τον κόσμο με τον Σωκράτη, τον Πλάτωνα, τον Αριστοτέλη, τον Σοκράτη, τον Ιπποκράτη, τον Πυθαγόρα, τον Δημόκριτο, τους Τρεις Ιεράρχες, τον Δωρόθειο Σκόλομο, τον Καζαντζάκη και τον Σεφέρη. Τα χρόνια πραγματικά στο σχολείο αυτό ήταν ένα πραγματικό ταξίδι που με έκανε να αγαπήσω την ΕΛΛΑΔΑ περισσότερο. Έκλεξα την Ελλάδα στην καρδιά μου και αισθάνομαι όλο το μεγαλείο! Συγχρόνως αισθάνομαι και ένα χρέος, να διατηρώ και να δωδύσω την ωραία αυτή κληρονομιά μας. Αισθάνομαι σαν να έχω αντρεί στον Ολυμπίο, το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας, αισθάνομαι σαν να έχω αντρεί πιο ψηλά όπως λέει και ο ποιητής, αισθάνομαι για μικρή ανάληψη που μόνο η Ελλάδα με την φιλοσοφία και την Ορθόδοξη Θεολογία μπορεί να δώσει στο ανθρώπινο πνεύμα.

Γυρίζοντας το ρολόι του χρόνου έντα και χρόνια πίσω, έχω καταίτιο να μου μείνουν ένας μικρό παιδί που κλαίγοντας τραγουδούσε το «Γύρω γύρω είναι στη μέση ο Μανώλης». Κάπως όμως κύλαγε ο χρόνος, το μικρό αυτό παιδί εμπλουτίστηκε με περισσότερες γνώσεις από διαφορετικές δασκάλες που η κάθε μία είχε και τη δική της προσωπικότητα και σφραγισε τη ψυχή μου διαφορετικά. Η κ. Θεανώ μας έμαθε τραγούδια, ποσειδονικές και φινιχόδια. Η κ. Δημήτρα μας έμαθε τους μήνες, τον καιρό, την ώρα, και τραγουδούσα με μουσική. Η κ. Τζωάννα μας δίδαξε τους κανόνες της γραμματικής και της ορθογραφίας. Πώς μπορούνα να χρώσω την κ. Μέλη που μας δίδαξε τη Βυζαντινή ιστορία και την Αγία Σοφία, όχι μόνο μέσα απλά βιβλία, αλλά και με μία όμορφη επίσκεψη στο Μετροπόλιταν Μουσέουμ στην Νέα Υόρκη. Αξέχαστες θα μου μείνουν οι θεατρικές παραστάσεις της κ. Τζωάννας που αρχικά με έκαναν να γαργαλώ και να παραπονιέμαι, αλλά στο τέλος με έκαναν να νοιώθω περήφανος. Και πώς μπορώ να ξεχάσω την κ. Μέλη που μας αξιόλογες της σκέψης μας και τις καταπληκτικές ιστορίες που μας έλεγε από την ανδρόπινη ζωή. Η ζωή είναι το καλύτερο σχολείο μας λέγει, αλλά πρέπει να έχεις και τις Ελληνικές αξίες και ιδανικά για να επιτύχετε και να είστε ευτυχισμένοι.

Η Ελλάδα έδωσε στον κόσμο τη Δημοκρατία, τη φιλοσοφία, τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το Θέατρο την Επιστήμη και άλλα. Το Ελληνικό Σχολείο μου έδωσε καλό χαρακτήρα, γνώση και αειπορεία για ένα καλύτερο μέλλον. Ευχαριστώ τον πάτερ Χρήστο για τον Αγιασμό και την βουλοπνία, το Σύλλογο Γονέων για τα τις εκδόσεις και τα ταξίδια στα Πόκονος, τις δασκάλες μου και όλους τους συμμαθητές μου. Θα σπς πιο και ένα μυστικό, Έκανα τους καλύτερους φίλους στο Ελληνικό σχολείο και δεν θα τους ξεχάσω ποτέ.

Αγάπη, φιλία, φιλανθρωπία είναι οι αξίες του πολιτισμού και της Θεορκείας μας. Ας είναι η πιξίδα της ζωής μας. Δεν μπορώ να τελειώσω χωρίς να αγκαλιάσω την μαμά μου και τον μπαμπά μου και να τους ευχαριστήσω που έκαναν τις θυσίες να με φέρνουν στο Ελληνικό Σχολείο. Τους υπόσχομαι ότι θα κάνω το ίδιο και για τα παιδιά μου.

Εύχομαι το Γυμνάσιο μας που γιορτάζει σήμερα μαζί μας τα 10 χρόνια από την ίδρυσή του, να γίνει και Λύκειο ώστε τα παιδιά να μαθαίνουν περισσότερα Ελληνικά και να μένουν περισσότερο χρόνο στην Ελληνορθόδοξη θερμή αγκαλιά. Έτσι θα κερδίσουμε την νέα γενιά!

7.3 Ο εορτασμός των εθνικών επετείων και η προσέγγιση των εκπαιδευτικών

7.3:1 (...) Είναι πολύ σημαντικό επίτευγμα ενός διευθυντή να υλοποιήσει τις διάφορες παραστάσεις με την όσο το δυνατό περισσότερη συμμετοχή των μαθητών. Η ευόδωση αυτού του σκοπού πραγματοποιείται, με τις αναπαραστάσεις γεγονότων, χρησιμοποιούμε εθνικές ενδυμασίες, έτσι ώστε οι μαθητές να μπαίνουν στο ρόλο του ήρωα και να ταυτίζονται με τα γεγονότα(...)

Διευθύντρια, Ελληνικό Απογευματινό Σχολείο Αγία Τριάδα, Hicksville, Νέα Υόρκη

7.3:2 (...) Ο εκπαιδευτικός με την επιλογή των ποιημάτων, τραγουδιών, ιστοριών, θεατρικών, παραδοσιακών παιχνιδιών, προσπαθεί να εμφυσήσει, στους μαθητές του υπερηφάνεια, αγάπη και σεβασμό για την πολιτιστική του κληρονομιά και την Χριστιανική Ορθόδοξη πίστη. Πρέπει να γιορτάζουμε τις εθνικές επετείους γιατί όταν ξεχάσουμε την ιστορία μας τότε σιγά σιγά ξεχνάμε και βασικές αρχές(...)

Διευθύντρια, Ελληνικό Απογευματινό και Σαββατιανό σχολείο Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλάι, Νέα Ιερσέη

7.3:3 (...) Ο ρόλος τόσο των εθνικών όσο και των θρησκευτικών εορτασμών είναι να αφυπνίσει το ενδιαφέρον του παιδιού να κατανοήσει τις ρίζες του. Οι πάσης φύσης γιορτές παίζουν καταλυτικό ρόλο γιατί δίνει την ευκαιρία να λάβει μέρος και να ζωντανέψει καταστάσεις και πράγματα από τη ζωή που χαρακτηρίζουν την εθνική του κληρονομιά.

Πρώην Διευθυντής, ελληνικών ημερήσιων σχολείων, Brooklyn, NY, Jamaica, NY

7.3:4 (...) Ο ρόλος των εθνικών εορτασμών είναι πολύ μεγάλος! Ιδιαίτερα οι παραδοσιακοί χοροί και τα τραγούδια συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας(...)

Διευθυντής Ελληνικού Απογευματινού Σχολείου, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης και Σαββατιανού Σχολείου στην πόλη Ράϊ, της Νέας Υόρκης
Συνέντευξη: Δεκέμβριος 2017, Αμερική

7.3.5 (...)Πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντικός. Ο κυριότερος λόγος είναι διότι τα παιδιά αποκτούν πρωταγωνιστικούς ρόλους (μέσω χορών, τραγουδιών, παρελάσεων) στις Εθνικές εορτές και καλούνται να τους αποδώσουν όσο το δυνατόν καλύτερα. Αυξάνεται η προσπάθειά τους πολλές φορές, και καλούνται να μάθουν και περισσότερα στοιχεία σχετικά με την Ελληνική Ιστορία. Η επανάληψη αυτών των εορτών για πολλά χρόνια τους δημιουργεί μια οικειότητα, και είναι πιο εύκολο να διατηρηθεί η γνώση, ακόμα και αν τα χρόνια περάσουν μετά την αποφοίτησή τους από το Ελληνικό σχολείο.

Δάσκαλος, Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο, Του Σωτήρως, Ράϊ, Νέα Υόρκη

7.3.6 (...)Μέσα από τις παρελάσεις και τις σχολικές παραστάσεις καλλιεργείται το πνεύμα της κοινότητας και τέρπονται τα ορμέμφυτα της ανάγκης του ανήκειν και του συναγελασμού στην πυραμίδα αναγκών του Abraham Maslow, καλλιεργείται η εθνική συνείδηση, συγκινείται και δένεται συναισθηματικά και ηθικά το παιδί με τους προγόνους, την πατρίδα και την οικογένεια του, αλλά και την εκκλησία. Αποκτά το παιδί σεβασμό, πειθαρχία και διάκριση των αξιών και των απαξιών, τιθασεύεται και μπαίνει στα μέτρα και τα πλαίσια της υγιούς ανάπτυξης που στους εφήβους η ανάγκη της αμφισβήτησης και της αντίστασης προς τις αρχές και τις αυθεντίες αποτελούν χαρακτηριστικό γνώρισμα και ίδιον της ηλικίας τους(...).

Εκπαιδευτικός και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου εκπαιδευτικών «Προμηθέας»

7.3:7 (...)Οι Εθνικοί εορτασμοί είναι πολύ σημαντικοί διότι μέσω αυτών οι μαθητές βιώνουν, την ελληνική ιστορία. Εμπεδώνουν τις παραδόσεις και κατανοούν τον ελληνικό πολιτισμό(...)

Δασκάλα, Ελληνικό Σαββατιανό Σχολείο, Του Σωτήρως, Ράϊ, Νέα Υόρκη

7.3:8 (...) Ο ρόλος των εθνικών εορτασμών είναι πολύ σπουδαίος. Βοηθά το ελληνόπουλο να αναστοχαστεί για ποιές αξίες έπεσαν ηρωικά όσοι έπεσαν και να αποκτήσει εθνική συνείδηση(...)

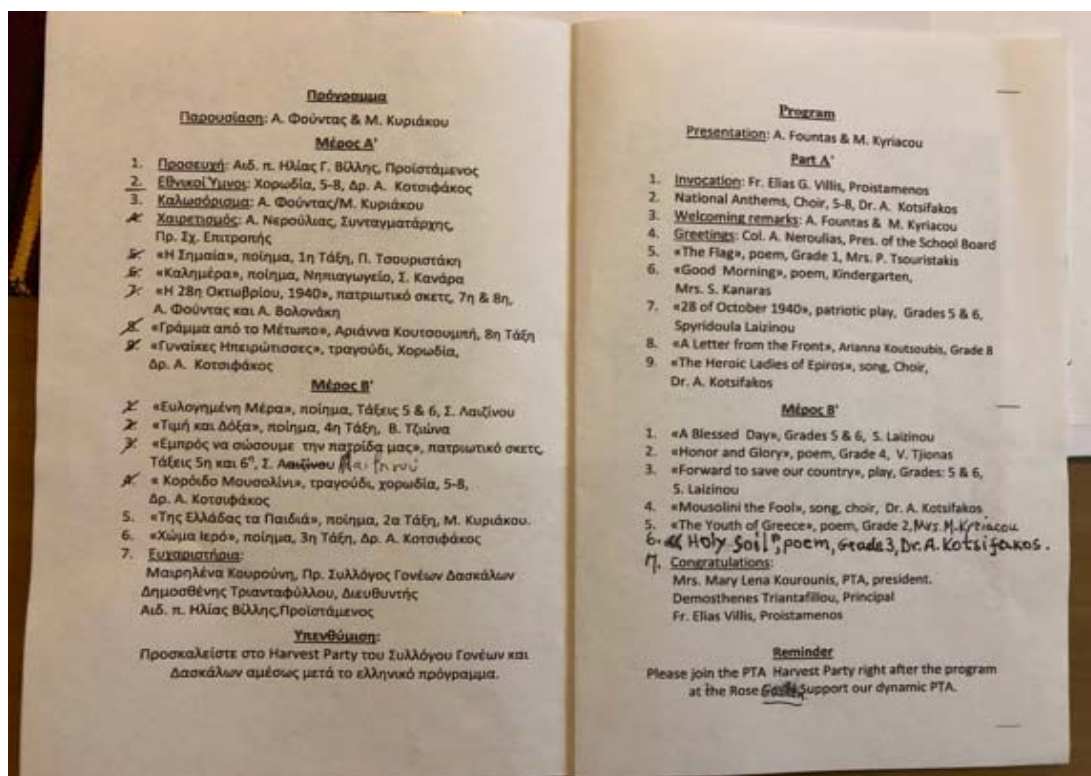
Δασκάλα, Ελληνικό απογευματινό σχολείο Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσής

7.3:9 (...) Οι Εθνικοί εορτασμοί, διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο και βοηθούν στο να κρατηθούν αυτοί οι σημαντικοί εορτασμοί ζωντανοί στην Αμερική, σε μια χώρα όπου δεν είναι αναγνωρισμένοι από την Αμερικανική κοινωνία(...)

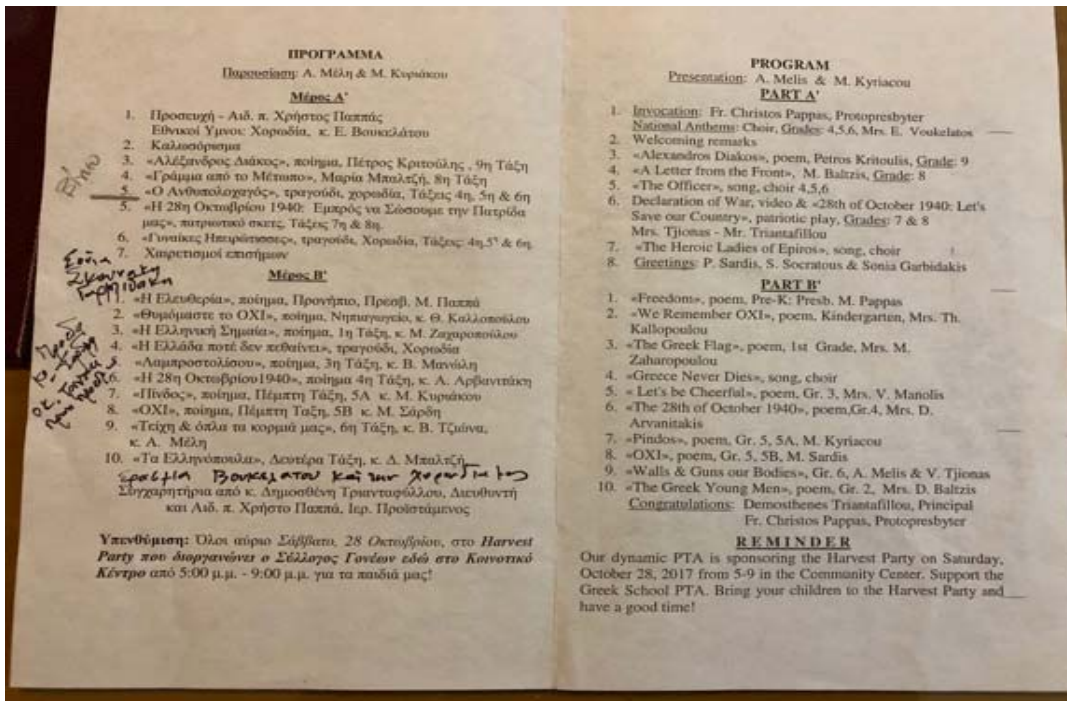
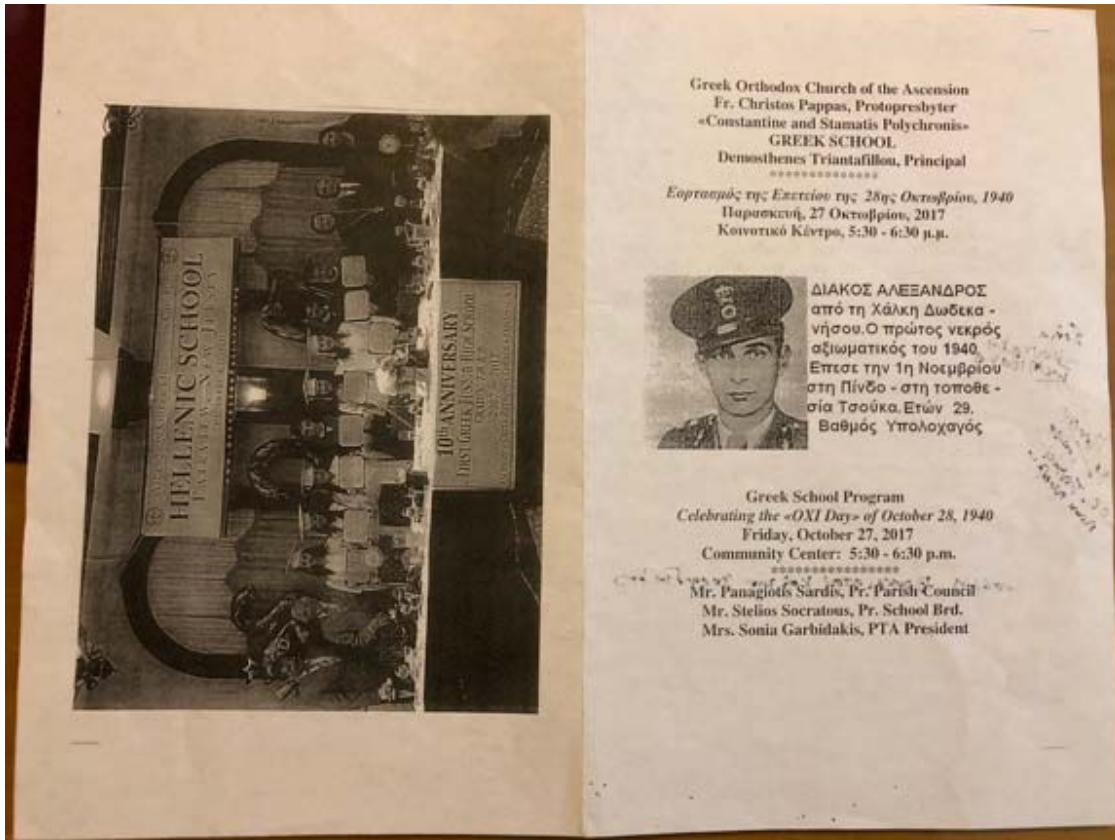
Δασκάλα, Ελληνικό απογευματινό και σαββατιανό σχολείο Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλαϊ, Νέας Ιερσής

7.4.1 Ο Εορτασμός της 28^{ης} Οκτωβρίου

7.4.1:1

7.4.1:2

7.4.1:3

7.4.2 Ο Εορτασμός της 25^{ης} Μαρτίου του 1821

7.4.2:1

The screenshot shows an email from Dtrianta@aol.com. The subject is "Annunciation of the Theotokos and the Independence of Greece, March 25, 2821". The date and time are "Sunday, April 2, 12 noon, in Church". The sender is "Mr. N. Balidis, Pres. Parish Council, Col. A. Neroulis, School Brd Chair, Mrs. H. Pouloutides, PTA Pres.".

Σελίδα 2

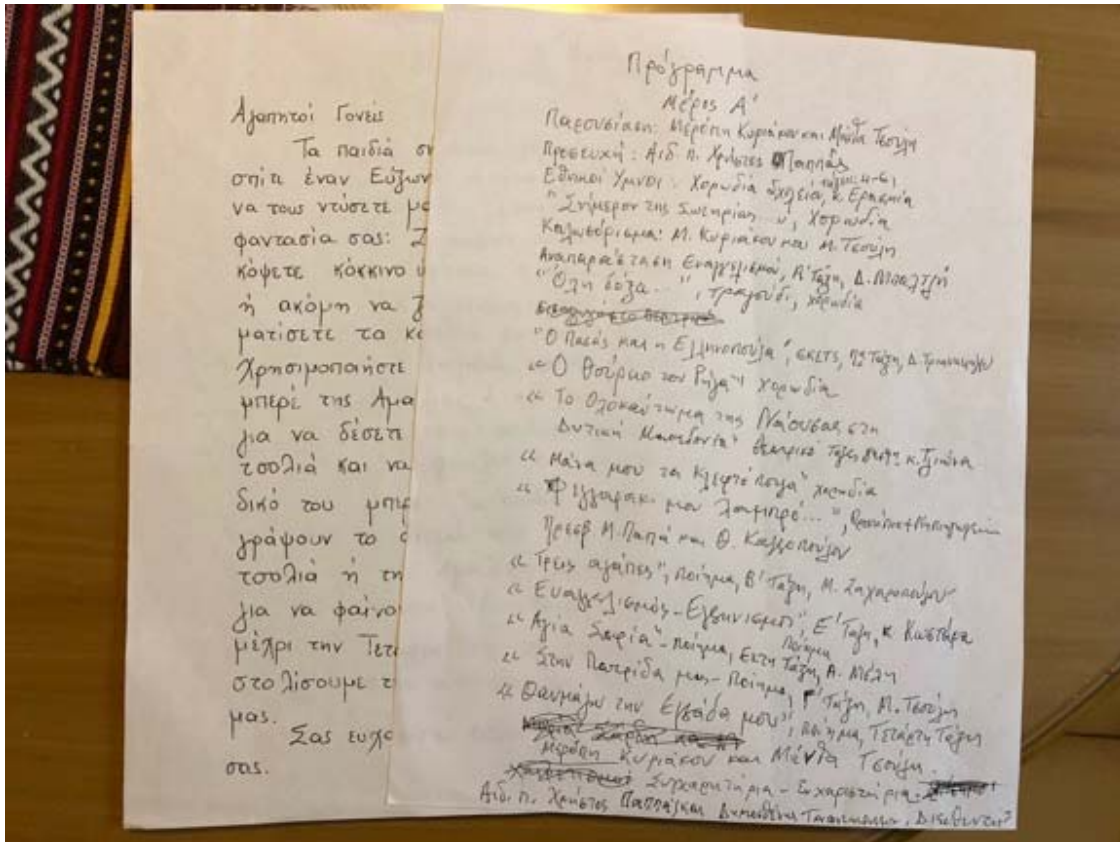
Πρόγραμμα
Παρουσίαση :

Βάια Τζιώνα και Μερóπη Κυριάκου-Κακοπιέρου

1. Προσευχή - Αιδ. π. Ηλίας Βίλλης
2. Εθνικοί Ύμνοι: Χορωδία -κ. Κοκκάλας
3. "Τη Υπερμάχου...", χορωδία.κ. Φούντας
4. Καλωσόρισμα :Β.Τζιώνα&Μ. Κυριάκου
5. Χαιρετισμός: Α. Νερούλιας, συνταγματάρχης, Πρ. Σχ. Επ.
6. " Άγια Λαύρα"- ποίημα, Ε. Θαντάνη,
8η Τάξη
7. " Λεβεντογέννα Ελλάδα μου", ποίημα
Ε. Μουρ, 8η Τάξη
8. " Φεγγαράκι μου λαμπρό", Νηπιαγωγείο, κ. Σ. Κανάρα
9. Αναπαράσταση Ευαγγελισμού - 4η Τάξη, κ. Τζιώνα
Ευαγγελισμός - Ελληνισμός, ποίημα
10. " Τα Κλεφτόπουλα", τραγούδι από Πρώτη Τάξη, κ. Τσουριστάκη
11. " Το Κρυφό Σχολείο", Τάξεις 5η και
6η , κ. Φούντας
- 12." Η 25η Μαρτίου", Δευτέρα Τάξη,
κ. Κυριάκου-Κακοπιέρου
- 13." Τη Μέρα αυτή του Μάρτη", Τρίτη
Τάξη, κ. Κοκκάλας
14. " Η Ελληνική Επανάσταση του 1821", Τάξεις 7η και 8η, Α. Φούντας.

Δ. Τριανταφύλλου και Ιωάννα Κυριάκου
Πατριωτικά άσματα από τη χορωδία

1. Ο Θούριος του Ρήγα
2. Μπουμπουλίνα Λασκαρίνα
Χορωδία -κ. Κοκκάλας

7.4.2:3

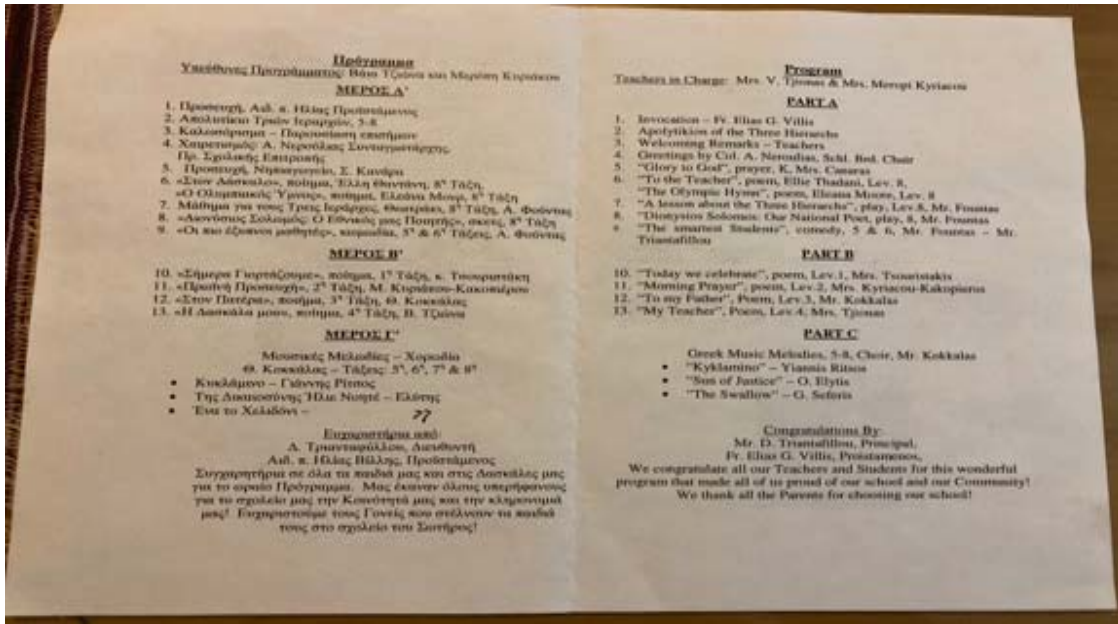
7.4.2:4: (...) Ο ρόλος των εθνικών εορτασμών και της συμμετοχής στις παρελάσεις, συμβάλλει θετικά στη διαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας, όσο και αν η παρέλαση θυμίζει συχνά «πανηγύρι» που τελικά περνάει μηνύματα άλλα από εκείνα που θα περιμέναμε(...) **Δασκάλα, ελληνικού απογευματινού σχολείου Θείας Αναλήψεως, Φέρβιου, Νέας Ιερσέης, Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, Νάγιακ Νέας Υόρκης και Σαββατιανού σχολείου Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλαϊ, Νέας Ιερσέης. Συνέντευξη, Οκτώβριος 2017, Αμερική**

7.4.2:5 (...) Οι γιορτές τα διάφορα προγράμματα και οι παρελάσεις, παίζουν σπουδαίο ρόλο γιατί βοηθούν πάρα πολύ στην απόκτηση της εθνικής συνείδησης(...) **Δασκάλα, Ελληνικό απογευματινό και σαββατιανό σχολείο Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, Τέναφλαϊ, Νέας Ιερσέης**

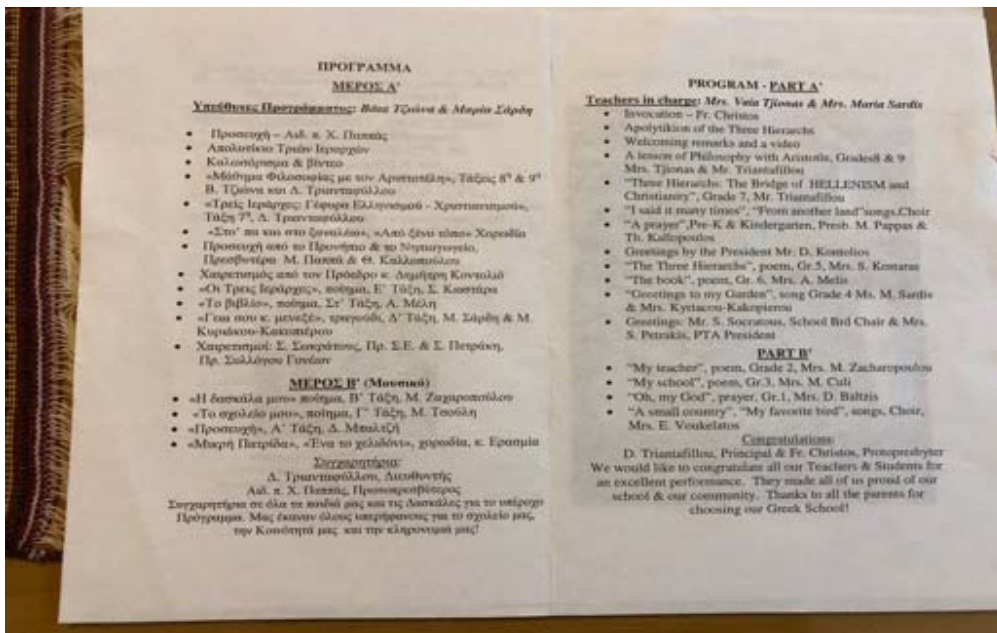
7.4.2:6 (...) Ο ρόλος των παρελάσεων και των εθνικών εορτασμών είναι ζωτικός. Εκτός του ότι τιμούμε αυτούς που θυσίασαν τη ζωή τους για την πατρίδα, διδάσκουμε στα παιδιά μας αξίες, όπως το να είναι υπερήφανη για την καταγωγή τους, να σέβονται και να υπερασπίζονται την πατρίδα τους, τα πιστεύω τους και το βασικότερο να μην ξεχνούν ποιοι είναι (...) **Εκπαιδευτικός και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου Ελλήνων εκπαιδευτικών «Προμηθέας»**

7.4.2:7 (...) πρέπει να γιορτάζουμε τις εθνικές επετείους γιατί όταν ξεχάσουμε την ιστορία μας, τότε σιγά-σιγά ξεχνάμε και βασικές αρχές(...) **Διευθύντρια, ελληνικού απογευματινού σχολείου Παράμους, Νέας Ιερσέης**

7.5:1

7.5:2

Κεφάλαιο 9: Η έρευνα σε επίπεδο γονέων και μαθητών

9.1 Οι Γονείς

1. Είμαι στην Αμερική, Έλληνας:

- α. Πρώτης γενεάς β. Δεύτερης γενεάς γ. Τρίτης γενεάς

2. Έστειλα τα παιδιά μου στο ελληνικό σχολείο:

- α. Για να μάθουν την ελληνική γλώσσα
β. Να ενδυναμώσουν την ταυτότητα τους ως Έλληνες, μέσα από την εκμάθηση της γλώσσας, της ιστορίας, των εθίμων και του πολιτισμού
γ. Από παράδοση

3. Εξαιτίας του ελληνικού σχολείου τα παιδιά μου αισθάνονται περισσότερο Έλληνες στην ταυτότητα:

- α. Ναι β. Λίγο γ. Καθόλου

4. Οι σχολικοί εορτασμοί των εθνικών επετείων, η παρέλαση, τα ποιήματα και τα τραγούδια, πιστεύω βοηθούν στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας στα παιδιά μου:

- α. Πολύ β. Λίγο γ. Καθόλου

9.2 Οι μαθητές

1. How many years have you been attending Greek school?.....&
2. How often do you go to Greece or Cyprus?&
 - a. Once a year&
 - b. Every few years&
 - c. Never&
3. Do you speak Greek at home?&
 - a. Always&
 - b. Sometimes&
 - c. Never&
4. Are you learning things about Greece at the Greek school?&
 - a. Yes&
 - b. Somewhat&
 - c. Not at all&
5. Does learning about Greek culture make you feel more Greek or more American?&
 - a. More Greek&
 - b. Half Greek and Half American&
 - c. American&
6. Do the celebrations on national holidays, the parade, the songs and poems, make you feel more proud for your home country Greece and in general make you feel more Greek?&
 - a. Yes&
 - b. Somewhat&
 - c. Not at all&
7. What meaning does Greek school have in your life?&
&
.....&
.....&
.....&
.....&

Κεφάλαιο 10: Εφαρμογή προγράμματος σε σχολική αίθουσα

10.1 Το εργαστήρι Ιστορίας: Ο Ιερός Βράχος της Ακρόπολης

Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος μαθήματος: Ο Ιερός βράχος της Ακρόπολης και ο Παρθενώνας

A. Τάξη: 4^η Δημοτικού (9-10 ετών): 3 Αγόρια και 11 Κορίτσια. Μικτό τμήμα στο επίπεδο εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Μερικά παιδιά προέρχονται από μικτούς γάμους και κάποια όχι, άλλα αφορούν σε μετανάστες 2-3 γενιάς.

B. Επίπεδο στην ελληνική γλώσσα: κυμαίνεται μεταξύ Α2-Β2.

Γ. Διάρκεια μαθήματος: 120 λεπτά

Δ. Σύνομη περιγραφή του μαθήματος: Πρώτο μάθημα για τα μνημεία της κλασικής αρχαιότητας στο μάθημα της ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού.

E. Εποπτικά μέσα: Μολύβι και χαρτί, χρωματιστά κραγιόν, βιβλία, κορδέλες, εικόνες, βίντεο από το διαδίκτυο, χάρτης, επιτραπέζιο παιχνίδι trivial-αυτοσχέδιο ταμπλό στο θέμα του μαθήματος, μεγάλο άσπρο χαρτόνι, μικρές και μεγάλες μαύρες χαρτονένιες τελείες, χαρτόνια και μολύβια.

Βίντεο 1: Δίγλωσσο βίντεο

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=XCN_kLqY5zc

Βίντεο 2: Η πορεία του Παρθενώνα ανά τα χρόνια

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=DbkgtsHGDJc

Βίντεο 3: Η Γλυπτική του Παρθενώνα

<http://www.parthenonfrieze.gr/#/read/text2>

Βίντεο 4: Προπύλαια

<https://www.youtube.com/watch?v=tMZEu07DsCU>

Z. Προηγούμενη γνώση: Το δωδεκάθεο και οι αρχαίοι Έλληνες (καθημερινές συνήθειες και η πίστη/ λατρεία στους θεούς).

H. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι μαθητές θα: 1) μπορούν να αναγνωρίζουν ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της κλασικής αρχαιότητας όχι μόνο ως εικόνα αλλά ως περιεχόμενο: σε τι αφορά δηλαδή ο ναός και μια μικρή αντίληψη στην αλλαγή του στο χρόνο.

2) Κάνουν χρήση λεξιλογίου περιγραφής

3) Γνωρίζουν από τι αποτελείται ως κατασκευή (οικοδομικά υλικά, αρχιτεκτονικό ρυθμό)

4) που βρίσκεται γεωγραφικά

Θ. Διαδικασία / Χρόνος

<u>Ο εκπαιδευτικός :</u>	<u>Οι μαθητές:</u>	<u>Χρόνος:</u>
1α) Προβάλλει φωτογραφία της Ακρόπολης ή πιο συγκεκριμένα του Παρθενώνα στην οθόνη και ρωτά τους μαθητές αν γνωρίζουν ή τι γνωρίζουν για το μνημείο 1β) σημειώνει όσα ακούγονται από τους μαθητές, στον πίνακα.	1) Οι μαθητές προβαίνουν σε καταιγισμό ιδεών	8 Λεπτά Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
2) Ανοίγει το χάρτη στον πίνακα. Ζητά από τους	2) Εντοπίζουν την Αθήνα στο χάρτη	5 Λεπτά Δραστηριότητα

μαθητές να εντοπίσουν την Αθήνα		ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
3) Κάνοντας χρήση του Google earth ο δάσκαλος κατευθύνει τους μαθητές στην Ακρόπολη, αφού περάσει από την υδρόγειο στην Ελλάδα, μετά στην Αθήνα και έπειτα στην Ακρόπολη	3) Παρατηρούν τη γεωγραφική θέση της Ακρόπολης στη πόλη των Αθηνών και την εικόνα της στο σήμερα	5 Λεπτά Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
4) Προβάλλει δίγλωσσο βίντεο	4) Παρακολουθούν το θεματικό με την σπουδαία κατασκευή στις δυο γλώσσες για καλύτερη κατανόηση	5 Λεπτά Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
5α) Γράφει το λεξιλόγιο στον πίνακα 5β) επεξηγεί το λεξιλόγιο	5α) αναγνωρίζουν γνωστές και άγνωστες λέξεις 5β) Σημειώνουν τις λέξεις	5 Λεπτά Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
6) Μοιράζει δίγλωσσο κείμενο για ανάγνωση πληροφοριών σχετικά με τον Παρθενώνα	6) Διαβάζουν το κείμενο σε ελληνικά και αγγλικά	8 Λεπτά Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
7) Ρωτά για απορίες και	7) κάνουν απορίες και	8 λεπτά

ζητά να του πουν τι τους έκανε εντύπωση	μιλούν για το θέμα στα ελληνικά	Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
8) Σχηματίζει στο πάτωμα με κορδέλα τη περίμετρο από τους κίονες του ναού	8) Έρχονται και γεμίζουν τον κύκλο για να αντιληφθούν το μέγεθος	5 Λεπτά Δραστηριότητα διδασκαλίας γνωστικού αντικειμένου
9) Χωρίζει τους μαθητές σε δυο ομάδες. Μοιράζει τα δυο χαρτόνια και τις μαύρες τελείες. Τοποθετεί στην οθόνη το σχέδιο με τους κίονες του Παρθενώνα. Ζητά από τους μαθητές να τοποθετήσουν τις μαύρες τελείες σαν κίονες όπως στην εικόνα.	9) Φτιάχνουν το σχέδιο της κατασκευής του Παρθενώνα, με τις μικρές και μεγαλύτερες τελείες ζωγραφίζοντας τα τοιχώματα.	10 Λεπτά Δραστηριότητα διδασκαλίας γνωστικού αντικειμένου
10) Προβάλλει βίντεο για τα γλυπτά του Παρθενώνα	10) Παρακολουθούν το βίντεο	5 Λεπτά Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας
11) Χωρίζει και πάλι τους μαθητές σε δυο ομάδες. Μοιράζει εικόνες από τα γλυπτά στα αετώματα και τις μετόπες	11) Παρατηρούν τις φωτογραφίες και τις σχολιάζουν στην ομάδα	5 λεπτά Δραστηριότητα ψυχολογικής ή γνωστικής προετοιμασίας

<p>12) Μοιράζει χαρτόνι και ζητά από τους μαθητές επιλέξουν και να σχεδιάσουν κάποια από τις εξωτερικές όψεις του ναού.</p>	<p>12) Επιλέγουν και σχεδιάζουν</p>	<p>10 Λεπτά Δραστηριότητα εμπέδωσης γνωστικού αντικειμένου</p>
<p>13) Αναφέρει την είσοδο της Ακρόπολης: Προπύλαια και προβάλλει σχετικό βίντεο</p>	<p>13) Οι μαθητές παρακολουθούν το βίντεο</p>	<p>5 Λεπτά Δραστηριότητα διδασκαλίας γνωστικού αντικειμένου</p>
<p>14) Προβάλλει εικόνα για τα προπύλαια μαζί με βασικές πληροφορίες στην οθόνη και ζητά από τους μαθητές να εργαστούν σε ομάδες για να απαντήσουν σε κάποια ερωτήματα όχι απαραίτητα με βάση πληροφορίες αλλά αυτοσχεδιάζοντας και χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους</p> <p>Ερώτημα 1: Από τι υλικό νομίζετε ήτα κατασκευασμένα τα προπύλαια. Κίονες και πόρτες και γιατί. Ερώτημα 2: Ποιο νομίζεται ήταν το</p>	<p>14) Απαντούν σε ομάδες τα ερωτήματα και τα παρουσιάζουν στην υπόλοιπη τάξη με τη λήξη του χρόνου</p>	<p>10 λεπτά Δραστηριότητα εμπέδωσης γνωστικού αντικειμένου</p>

Περιεχόμενο των πινάκων στο χώρο της γκαλερί στα προπύλαια		
15) Μοιράζει προετοιμασμένα φυλλάδια με πληροφορίες και εικόνες. Ζητά από τους μαθητές να χωριστούν σε ομάδες των τριών.	15) Ο κάθε μαθητής επιλέγει ένα από τα θέματα τα οποία παρουσιάζονται στο φυλλάδιο και παρουσιάζει-διδάσκει τους συμμαθητές του.	8 λεπτά Μεταγνωστική δραστηριότητα
16) Τοποθετεί στα τραπέζια στο μέσο της αίθουσας το μεγάλο ταμπλό για το επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων. Χωρίζει τους μαθητές σε δυο ομάδες.	16) Σε δυο ομάδες παίζουν το επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων με το υλικό του μαθήματος που μόλις παρακολούθησαν.	15 λεπτά Δραστηριότητα εμπέδωσης γνωστικού αντικειμένου
17) Δίνει εργασία για το σπίτι / πρακτική εφαρμογή	17) μετρούν σε συνεργασία με τους γονείς τους, τη περίμετρο αντικειμένων στο σπίτι και αναγράφουν σε λίστα τι από αυτά γεμίζει την περίμετρο στους κίονες του ναού και βρίσκουν από το διαδίκτυο κτήρια ή αποστάσεις οι οποίες αντιστοιχούν στη	Μεταγνωστική Δραστηριότητα

	περίμετρο της Ακρόπολης	
--	-------------------------	--

10.2 Αξιολόγηση

Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης για το εργαστήριο στο μάθημα της Ιστορίας-

!

1.Τι είναι αυτό που βλέπεις στην εικόνα!!

!

!

.....!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

2.Το εργαστήριο ιστορίας με βοήθησε να μάθω πιο πολλά πράγματα για την Ελλάδα και τον αρχαίο πολιτισμό!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

3.Αυτά που έμαθα με έκαναν να αισθανθώ υπερφάνεια για τους προγόνους μου!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!